

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆ - ೧
ವಿಚಾರಸಾಹಿತ್ಯಮಾಲೆ - ೧

ಪೂನ ಸಂಪಾದಕರು
ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ನಿರ್ವಾಣ

ನಿರ್ವಾಣ

ಮೂಲ

ಪೌಲ್ ಕಾರೂಸ್

ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದ

ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ
ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

Nirvana: Paul Carus; Kannada translation by **B.R. Jayaramaraje Urs;**
Editor-in-Chief: **Dr. Pradhan Gurudatta;** Published by
P. Narayanaswamy, Registrar, Kuvempu Bhasha Bharathi
Pradhikara, Kannada Bhavana, J.C. Road, Bangalore - 560 002. 2009;
Pp. xx + 50; Price: Rs. 30/-.

Published with the kind permission of
Pilgrim Publishing, Varanasi.

ಗ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಮುದ್ರಣ : ೨೦೦೯
ಪುಟಗಳು : xx + ೫೦
ಬೆಲೆ : ರೂ. ೩೦/-

ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ

ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜೆ.ಸಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು

ದೂ : ೨೨೧೦೭೭೭೦

ಮುಖಪುಟ ವಿನ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಚಿತ್ರ : ವಿಶ್ವನಾಥ ಶೆಟ್ಟಿಗಾರ್

ISBN : 978-81-906513-6-3

ಮುದ್ರಕರು :

ಮೆ|| ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್ಸ್

ನಂ. ೬೯, ಸುಬೇದಾರ್ ಭತ್ತಂ ರೋಡ್

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦೦೨೦ ದೂ : ೨೫೩೪೨೭೨೪

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಬಿ.ಎಸ್.ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ
ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು

ವಿಧಾನಸೌಧ
ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧
ದಿನಾಂಕ : ೫-೮-೨೦೦೯
ಸಿಎಂ/ಪಿಎಸ್‌ಗೃ/೨೦೦೯

ಮೊದಲಮಾತು

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಮಹಾಕವಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡದ ಕೀರ್ತಿಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಚೇತನ. ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಂಸ್ಥಾಪಿಸಿರುವ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಧಿಕಾರ' ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಬೇಕೆಂಬುದು ಸರ್ಕಾರದ ಸದಾಶಯ. ಬೆಂಗಳೂರು 'ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ' ಆವರಣದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿರುವ ಬೃಹತ್ ಭವನದ ಸಮುಚ್ಚಯದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣ, ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬಹು-ಆಯಾಮದ ಅದರ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಅರಳಿನಿಲ್ಲುವೆ.

ಅದು ಆರಂಭಿಸಲಿರುವ ಭಾಷಾಂತರ ಮತ್ತು ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಶಿಷ್ಟ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವಾಗಿ, ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರ್ವತೋಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆಸಲು ಸಹಾಯಕವಾಗಲಿವೆ.

ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾ-ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಉತ್ತಮೋತ್ತಮ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವುದಲ್ಲದೆ, ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಜಾಗತಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವ ಕರ್ತವ್ಯದ ಜೊತೆಗೆ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ಮಹತ್ವದ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ತರುವ ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಅದು ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳ ಬೆಳಕಿನಲ್ಲಿ ಅದರ ಕೆಲಸ ಕಾರ್ಯಗಳು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿ ಮೂಡಿಬರಲಿ ಹಾಗೂ ಇದೊಂದು ವಿಶಿಷ್ಟ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಗಮನವನ್ನೂ ಸೆಳೆಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತರಲ್ಲರೂ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ, ಇದರ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳನ್ನು ಜನಸಮುದಾಯ ಆದರ-ವಿಶ್ವಾಸಗಳಿಂದ ಸ್ವೀಕರಿಸುವರೆಂಬ ಆಶಯ ನಮ್ಮದಾಗಿದೆ.

(ಬಿ.ಎಸ್.ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್, ಭಾ.ಆ.ಸೇ.
ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಧಾನ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳು
ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಹಾಗೂ
ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆ

ಕೊಪ್ಪಳಿ ಸಂಖ್ಯೆ ೨, ನೆಲ ಮಹಡಿ
ವಿಕಾಸ ಸೌಧ ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೧
ಕರ್ನಾಟಕ ಭಾರತ
☎ ೦೮೦-೨೨೨೦೫೭೮೧, ೨೨೦೩೦೦೨

ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ

"ಜಗದ ಕವಿ, ಯುಗದ ಕವಿ" ಎಂಬ ಪ್ರಶಂಸೆಗೆ ಪಾತ್ರರಾಗಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಕೃತಿಗಳು ವಿಶ್ವ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಕನ್ನಡದ ಅಪೂರ್ವ ಕೊಡುಗೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಕನ್ನಡಿಗರಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಕೆಚ್ಚು-ನೆಚ್ಚುಗಳನ್ನೂ, ಆತ್ಮಾಭಿಮಾನವನ್ನೂ ಮೂಡಿಸಿದ್ದ ಈ ರಾಷ್ಟ್ರವಿಯ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡ ನಾಡು ಬಗೆ-ಬಗೆಯಾಗಿ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕಲಾಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿವೆ. ಇವೆಲ್ಲ ಆ ಮಹಾಚೇತನಕ್ಕೆ ಗೌರವವನ್ನು ಅರ್ಪಿಸುವ ವಿವಿಧ ಬಗೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಅವರ ಜನ್ಮಸ್ಥಳವಾದ ಕುಪ್ಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಮಾರಕವನ್ನೂ ಅಧ್ಯಯನ ಕೇಂದ್ರವನ್ನೂ, ಅಭಿಮಾನಿಗಳನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸುವಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಂಡಿದೆ. ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಅನ್ನು ಹಿಂದಿ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಯೋಜನೆಗೂ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನೆರವಾಗಿದೆ. ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಶಃ ಅನೇಕ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂಥ ಅನೇಕ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ. ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ ಅವರ ಹೈಮಾಚಲೋಪಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಇವೆಲ್ಲ ಕಿರುಕಾಣಿಕೆಗಳೇ ಆಗಿವೆ. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಸಾಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದಂಥ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬ ತನ್ನ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯ ಫಲವಾಗಿ ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಅವರಣದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಬೃಹತ್ ಭವನ ಸಮುಚ್ಚಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ'ಯನ್ನು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ಆರಂಭಿಸಿರಲಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ, ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಇದು ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆಂದೂ, ಅವರೆಲ್ಲರ ಬಹುಬಗೆಯ ಕನಸುಗಳು ಸಾಕಾರಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆಂದೂ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ' ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಚಾರ-ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರದೇ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಆಶಯವಾಗಿದೆ. ಇದು ಕನ್ನಡ

ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸುವ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮಹದಾಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದವರು. ಹೀಗಾಗಿ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೂ ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಕೈಚಾಚಲಿದೆ ಹಾಗೂ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತಗೊಳಿಸುವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಜ್ಜೆ ಹಾಕಲಿದೆ. ಇದರ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ, ಕಾನೂನು, ವಿಜ್ಞಾನ, ಮಾನವಿಕ ವಿಷಯಗಳು - ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತ ಅನುವಾದ ಶಿಕ್ಷಣಗಳು, ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ಹಾಗೂ ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿವೆ. ಮಹತ್ವದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳೂ ಹೊರಬರಲಿವೆ. ಹೀಗೆ ಇದೊಂದು 'ಮಿನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ'ವಾಗಿ ಬೆಳೆದು ನಿಲ್ಲಲಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಈಗಾಗಲೇ ಹಲವು ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯದಂಥ ಮಹಾಲೇಖಿಕರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು, ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳ ಅನುವಾದಗಳನ್ನು ಹೊರತರುವುದು, ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವುದು - ಇವೇ ಮೊದಲಾದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಸಾಕಾರಗೊಳಿಸುವಲ್ಲಿ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾನ್-ಸಮುದಾಯ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರ-ಮಾರ್ಗದರ್ಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬೇಕೆಂದು ಸರ್ಕಾರ ಬಯಸುತ್ತದೆ. ಕನ್ನಡ ಅನುಷ್ಠಾನದ ಸರ್ಕಾರದ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೂ ಇಂಥ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಇಂಬು ದೊರೆಯುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಎಲ್ಲ ನೆರವನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿಯ ಬಹುಮುಖೀ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಇತೋಪ್ಯುತಿತಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ; ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿ ನಾಡಿನ ಜನರ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುವಂತಾಗಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

(ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಆರಸ್)

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಶ್ರೀ ಮನು ಬಳಿಗಾರ್

ನಿರ್ದೇಶಕರು

ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಇಲಾಖೆ

ಕನ್ನಡ ಭವನ, ಜಿ.ಸಿ. ರಸ್ತೆ

ಬೆಂಗಳೂರು - ೫೬೦ ೦೦೨

ದಿನಾಂಕ : ೦೫-೦೮-೨೦೦೯

ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಅಂಗವಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ 2005ರಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿದ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕೇವಲ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಾನು ಗಮನಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಕಟ್ಟಡ ಸಮುಚ್ಚಯದ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದ್ದು, ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳು ಅದರ ಉದ್ಘಾಟನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ವೈವಿಧ್ಯಮಯವಾದ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪಕವಾದ ಕಾರ್ಯೋದ್ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು, ಧೈರ್ಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿಯೇ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದರೂ ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಕುವೆಂಪು ಮಾಡಿರುವ ಅತ್ಯುಚ್ಚ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿ ಈ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಆ ಹೆಸರನ್ನು ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ಕನ್ನಡ ಭಾಷಾ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳ ಹಿರಿಯ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡೇತರರಿಗೆ, ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಧನೆಯನ್ನು ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಪರಿಚಯಿಸಿಕೊಡುವುದಲ್ಲದೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ, ಜ್ಞಾನ-ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳ ವಿವಿಧ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿನ ಸಾಧನೆಗೆ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಅಣಿಗೊಳಿಸುವ ಧೈಯವನ್ನೂ ಇದು ಇರಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಹೀಗೆ ಇದು ಸರ್ವಭಾಷೆಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲಿದೆ. ಭಾಷಾಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ, ವಿದೇಶ ಭಾಷೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ, ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯಾಧ್ಯಯನ, ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು, ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು - ಹೀಗೆ ಬಹುಮುಖವಾದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆದು ಬರಬೇಕೆಂಬ ಆಶಯವನ್ನು ಇರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ. ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಈ ಹಿಂದೆ ಸ್ಥಾಪಿತವಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯಲ್ಲಿ ಈಗ ವಿಲೀನಗೊಂಡಿದ್ದು, ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈವಿಧ್ಯ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ತನ್ನನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಈ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಮೂರು ವರ್ಷಗಳ ಅಲ್ಪಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ಅಭಿನಂದನೀಯವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದ ಹಿರಿಯ ಬಹುಭಾಷಾ ವಿದ್ವಾಂಸರಾದ ಡಾ.ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ ಅವರನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ

ಪ್ರಥಮಾದ್ಧಕ್ಕರಾಗಿ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದು, ಅವರು ಈ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸಲು ಸಂಕಲ್ಪಬದ್ಧರಾಗಿದ್ದಾರೆ ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸಿದ್ದೇನೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ತನ್ನ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡಿಗರ ಮೆಚ್ಚಿನ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ - ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ಸಂಸ್ಥೆಯ ಉದ್ಭಾಟನೆಯ ಹೊತ್ತಿಗೆ ಅದರ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು ಹೊರತರುತ್ತಿರುವುದು ಅದರ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಪ್ರತೀಕವಾಗಿದೆ. ಈ ಸಂಸ್ಥೆ ಇತೋಪ್ಯತಿಶಯವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಲಿ ಎಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ.

ಮನು ಬಳಿಗಾರ್

(ಮನು ಬಳಿಗಾರ್)

ಪರಿಚಯ

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಹೆಮ್ಮೆಯ ರಾಷ್ಟ್ರಕವಿ. ಕನ್ನಡದ ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವರಕವಿಗಳಾದ ಬೇಂದ್ರೆಯವರಿಂದಲೇ ಯುಗದ ಕವಿ, ಜಗದ ಕವಿ ಎಂದು ಕೀರ್ತಿತರಾಗಿದ್ದಂಥವರು. ಕನ್ನಡದ ಹಿರಿಮೆಯನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿದ ಮಹಾಚೇತನವೂ ಅವರಾಗಿದ್ದರು. ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರಗಳಿಗೆ ಮಹತ್ವಮೂರ್ಣ ಕೊಡುಗೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿರುವ ಹಿರಿಮೆಯೂ ಅವರದಾಗಿದೆ. ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ವರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಬಹುತೇಕ ಗೌರವ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗಳೆಲ್ಲ ಅವರದಾಗಿವೆ. ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಈ ಗೌರವ ಫೆಲೋಶಿಪ್‌ಗಳೆಲ್ಲ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಅವರನ್ನು ಅರಸಿಬಂದವು. ದೇಶ-ವಿದೇಶಗಳ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯಗಳ ಹಾಗೂ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಗೌರವಾದರಗಳಿಗೂ ಅವರು ಪಾತ್ರರಾಗಿದ್ದರು. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ-ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಹಿರಿಮೆ ಸಾಧನೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಯನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವೊಂದನ್ನೂ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಮಹಾಕಾವ್ಯವಾದ 'ಶ್ರೀ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ' ಸೇರಿದಂತೆ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಬಹುಶಃ ಇಂಗ್ಲಿಷ್‌ನಂಥ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಹಿಂದಿಯಂಥ ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುವಾದಗೊಂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾದ ಸಂಗತಿಯಾಗಿದೆ. ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಈ ಹೈಮಾಚಲೋಪಮ ಸಾಧನೆಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂಬುದು ಮತ್ತು ಅದು ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಲೋಕದ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಪ್ರತೀಕವಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬುದು ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಹತ್ವಾಕಾಂಕ್ಷೆಯ ಯೋಜನೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲ ರೂವಾರಿ ಪ್ರೊ.ದೇ.ಜವರೇಗೌಡ ಅವರು, 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಆರಂಭಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿಯನ್ನು ಈಗ ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ'ದಲ್ಲಿ ವಿಲೀನಗೊಳಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಅದರ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳೂ ಇನ್ನಷ್ಟು ವ್ಯಾಪ್ತಿ-ವೈವಿಧ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯಲಿವೆ. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ' ಕುವೆಂಪು ಸಾಹಿತ್ಯದ ಪ್ರಕಾರ-ಪ್ರಸಾರಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರವೇ ಮೀಸಲಾದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿರದೆ, ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ-ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮೆರೆಸುವ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಕೃತಿಗಳಿಂದ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಸಮೃದ್ಧಗೊಳಿಸುವ ಮಹದಾಶಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಜ್ಞಾನಭಾರತಿ ಆವರಣದಲ್ಲಿ ಎರಡು ಎಕರೆಗಳಷ್ಟು

ವಿಶಾಲವಾದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಕಟ್ಟಡದ ಶಿಲಾನ್ಯಾಸ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ದಿನಾಂಕ ೦೧.೦೯.೨೦೦೫ರಂದು ಅಂದಿನ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾಗಿದ್ದ ಶ್ರೀ ಎನ್.ಧರ್ಮಸಿಂಗ್ ಅವರಿಂದ ನೆರವೇರಿತು. 'ವಿಶ್ವಕೀತನ' ಮತ್ತು 'ಕಾಜಾಣ' ಎಂದು ಹೆಸರಿಸಲಾಗಿರುವ ಎರಡು ಬೃಹತ್ ಕಟ್ಟಡಗಳ ಸಮುಚ್ಚವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುವ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಯ ಕಟ್ಟಡದ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು ಎರಡೂವರೆ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದ್ದು, ೨೦೦೯ರಲ್ಲಿ ಇದರ ಕಾಮಗಾರಿ ಪೂರ್ಣಗೊಂಡಿದೆ. ಇದೇ ದಿನಾಂಕ ೧೯.೦೮.೨೦೦೯ರ ಬೆಳಿಗ್ಗೆ ೧೧.೦೦ ಗಂಟೆಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಮಾನ್ಯ ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಸ್.ಯಡಿಯೂರಪ್ಪ ಅವರು ಈ ಕಟ್ಟಡ-ಸಮುಚ್ಚಯದ ಉದ್ಘಾಟನ ಸಮಾರಂಭವನ್ನು ಹಾಗೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳ ಮೊದಲ ಕಂತಿನ ಹತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳ ಬಿಡುಗಡೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸ್ವರೂಪ ಮೂರು ಮುಖದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ :

- (ಅ) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು
- (ಆ) ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು
- (ಇ) ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು

(ಅ) ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ಕಾರ್ಯಗಳು :

(i) "ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಹಿರಿಮೆ-ಗರಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೂ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಎತ್ತಿತ್ತೋರಿಸುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗಿದೆ ಅಷ್ಟೇ" ಎಂಬುದಾಗಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಉದ್ದೋಷಿಸಿದ್ದರು. ಈ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಅಂಗವಾಗಿ ಅನುವಾದ, ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಲಾಗಿದೆ :

- (೧) ಭಾಷಾಂತರ ಡಿಪ್ಲೊಮಾ ಶಿಕ್ಷಣ - ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಇಂಗ್ಲಿಷ್, ಹಿಂದೀ, ಕನ್ನಡ, ತೆಲುಗು, ತಮಿಳು, ಮಲಯಾಳಂ, ಬಂಗಾಳಿ, ಮರಾಠಿ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿಗೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು ಈ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.
- (೨) ಭಾಷಾಂತರದಲ್ಲಿ ಎಂ.ಫಿಲ್ ಶಿಕ್ಷಣ : ವಿಶೇಷ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಒತ್ತುಕೊಟ್ಟು
- (೩) ಪತ್ರಿಕೋದ್ಯಮ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ
- (೪) ಕಾನೂನುಶಾಸ್ತ್ರ ಆಡಳಿತ ಭಾಷೆ ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ

- (೧) ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಮಾನವಿಕಶಾಸ್ತ್ರ ಕೃತಿಗಳು ಮತ್ತು ಭಾಷಾಂತರ ; ಮತ್ತು
 (೬) ತೌಲನಿಕ ಸಾಹಿತ್ಯ
 (೭) ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ (ಸರ್ಕಿಫಿಕೇಟ್ ಮತ್ತು ಡಿಪ್ಲೊಮಾ)

(ii) ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಬೇಕಾದರೆ - ಜಾಗತಿಕ ಪ್ರಾಚುರ್ಯದ ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಕನ್ನಡದ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯುವ ಮಹತ್ವದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ ಮೊದಲ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಸ್ಪಾನಿಷ್, ಜಪಾನಿ, ಫ್ರೆಂಚ್, ರಷ್ಯನ್, ಜರ್ಮನ್, ಚೀನೀ, ಆಫ್ರಿಕನ್ ಭಾಷೆಗಳು - ಈ ಎಲ್ಲ ಶಿಕ್ಷಣಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ತಜ್ಞರೊಂದಿಗೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು, ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ತರಬೇತಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸುವುದು ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಸಮರೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ವಿದೇಶಿ ದೂತಾವಾಸಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಈ ಶಿಕ್ಷಣ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಯೋಜಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ವಿವಿಧ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪರಿಣತಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿರುವಂಥ ತುಣುಕು ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ಅವರಿಗೆ ತರಬೇತಿ ನೀಡಿ ಪ್ರಕಟಣಾವಕಾಶಗಳನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಡಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳು, ವಿಚಾರಸಂಕರಣಗಳು, ಕಾರ್ಯಶಿಬಿರಗಳು ಮುಂತಾದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಶ್ರೀ ಕುವೆಂಪು ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಮಾನವ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಕಣ್ಣುಗಳೆಂದೇ ಭಾವಿಸಿದ್ದವರು. ಹೀಗಾಗಿ, ಜ್ಞಾನದ ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳತ್ತಲೂ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಕೈಬಾಚಿಲ್ಲ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಬೆಳೆಸುವ ಅವರ ಆಶಯ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಬಹುದಾಗಿದೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅನುವಾದ ಮಿಷನ್ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ಬರಲಿರುವ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಇಂಥ ಶಿಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅರ್ಥ ಮತ್ತು ಔಚಿತ್ಯ ದೊರೆಯುವಂತಾಗುತ್ತದೆ.

(ಆ) ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು :

ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಠಾಗೂರ್ ಅವರ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ 'ರವೀಂದ್ರ ಸಂಚಯ'ವನ್ನು ಹೊರತಂದಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿಯೇ 'ಕುವೆಂಪು ಸಂಚಯ' ಮತ್ತು 'ಪು.ತಿ.ನ ಸಂಚಯ'ಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲಾಗುತ್ತದೆ. ಮುಂಬರುವ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ಜಿ.ಎಸ್.ಶಿವರುದ್ರಪ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಕನ್ನಡದ ಮಹತ್ವದ ಕವಿಗಳ ಸಂಕಲನಗಳನ್ನು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಹಿಂದೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ತರುವ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಜ್ಞಾನಪೀಠ ಮತ್ತು ಇತರ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ

ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಗಳಿಸಿರುವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿಕ ರಚನೆಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಂಚಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಹೊರತರಲೂ ಕ್ರಮಕೈಗೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ. ಉದಾ: ಮೈಥಿಲಿ ಶರಣಗುಪ್ತ ಸಂಚಯ, ಜಯಶಂಕರ ಘೋಷ್ ಸಂಚಯ (ಹಿಂದೀ), ವಿಶ್ವನಾಥ ಸಂಚಯ (ತೆಲುಗು), ಆಶಾಪೂರ್ಣದೇವಿ ಸಂಚಯ (ಬಂಗಾಳಿ), ಶಿವಶಂಕರ ಪಿಳ್ಳೆ ಮತ್ತು ಎಂ.ಟಿ.ವಾಸುದೇವ ನಾಯರ್ ಸಂಚಯ (ಮಲಯಾಳಂ) ಇತ್ಯಾದಿ.

ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮತ್ತು ಜಾಗತಿಕ ಸ್ತರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಪಡಿಸಲು ವಿಚಾರಗೋಷ್ಠಿಗಳನ್ನು ಸಮಾರಂಭಗಳನ್ನು ಏರ್ಪಡಿಸುವಂತೆಯೇ, ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷಾಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತಹ ಇದೇ ಬಗೆಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನೂ ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಧೈಯೋದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ಪೂರಕವೂ- ಪ್ರೇರಕವೂ ಆಗುವಂತೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತದೆ. ಅಂತೆಯೇ, ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಸಂಘ-ಸಂಸ್ಥೆಗಳಾಗಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ, ನ್ಯಾಷನಲ್ ಬುಕ್ ಟ್ರಸ್ಟ್, ಬಿರ್ಲಾ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪುನರಾವರ್ತನೆಯಾಗದಂತೆ ವಿಶಿಷ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾಭಾರತಿ ಕಾರ್ಯಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಪ್ರಶಸ್ತಿ : ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರಮಟ್ಟದ ಪ್ರಶಸ್ತಿಯೊಂದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ, ನಾಡಿನ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಸನ್ಮಾನಿಸಲು ಹಾಗೂ ಅಂತಹವರ ಪ್ರಮುಖ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರತರಲು ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ.

ತರಣ ಪ್ರತಿಭೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ : ತರಣ ಪ್ರತಿಭೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ, ವಿವಿಧ ಭಾರತೀಯ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷ ತರಬೇತಿ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ, ಮುಂದೆ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೊಳು-ಕೊಡೆ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವರು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಮಾಡಲು ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಸರ್ಕಾರಗಳ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಶಿಷ್ಯವೇತನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಬೇಕೆಂದು ಯೋಜಿಸಲಾಗಿದೆ.

(ಇ) ಪ್ರಕಟಣೆಗಳು :

‘ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ’ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾಗಿದ್ದ ಕರ್ನಾಟಕ ಅನುವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಕಳೆದ ವರ್ಷವಷ್ಟೇ ೫೬ ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಹೊರತಂದಿದ್ದು, ಕಳೆದ ೮ ತಿಂಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸುಮಾರು ೧೦.೦೦ ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನು ಮಾರಾಟದ ಮೂಲಕವೇ ಗಳಿಸಿಕೊಂಡಿದೆ. ಮುಂದೆ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಲಿರುವ ಹಾಗೂ ಮುನ್ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಮಹತ್ವದ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಿ.ಡಿ.ಬರ್ನಾಲ್ ಅವರ ‘ಸೈನ್ ಇನ್ ಹಿಸ್ಟರಿ’ ಗ್ರಂಥದ ನಾಲ್ಕು ಸಂಪುಟಗಳು, ವಿಲ್ ಡೂರಾಂಟ್ ಅವರ ‘ಸ್ವೋರಿ ಆಫ್ ಸಿವಿಲಿಜೇಷನ್’ ಎಂಟು ಸಂಪುಟಗಳು (೪ರಿಂದ ೧೧), ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಸುಮಾರು ೧೦೦ ಗ್ರಂಥಗಳು, ಸೋವದೇವನ ‘ಕಥಾಸರಿತ್ಸಾರ’ದ

ಐದು ಸಂಪುಟಗಳು (೬ರಿಂದ ೧೦) - ಇವನ್ನು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಹೆಸರಿಸಬಹುದಾಗಿದೆ. 'ಭಾರತೀಯ ವಿಜ್ಞಾನ ಸಂಸ್ಥೆಯಂಥ ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಖ್ಯಾತಿಯ ಸಂಶೋಧನ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಹಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಮತ್ತು ಜಾಪನೀಸ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಲಭ್ಯವಿರುವ 'ಶಾಕ್ ವೇಪ್ಸ್'ನಂಥ ಗ್ರಂಥವೂ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಹೊರಬರಲಿದೆ. 'ಅಂತರರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕನಕದಾಸ ಮಿಷನ್' ಸಂಸ್ಥೆಯ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಕನಕದಾಸರ ಸಾಹಿತ್ಯದ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯವೂ ಆರಂಭಗೊಳ್ಳಲಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕನ್ನಡ ಪ್ರಕಾಶನದ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮಹತ್ವದ ಹೆಜ್ಜೆಗುರುತುಗಳನ್ನು ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಮೂಡಿಸುತ್ತ ಮುನ್ನಡೆಯಲಿದೆ.

ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಸಹಭಾಗಿತ್ವ: ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಕಾಶಕರ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳೊಂದಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರಗೊಳಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯೊಂದಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿ ನೀಡಿದೆ. ಅದರ ಮೇರೆಗೆ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳನ್ನು ಇತರ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೊರತರುವ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಫಕ್ಷಂಟಿಯ ಮೂಲಧನವನ್ನು ಮುಂಗಡವಾಗಿ ನೀಡಿ, ಮೂರು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಈ ಮುಂಗಡ ಹಣವನ್ನು ಹಿಂದಿರುಗಿಸುವಂತೆ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಅನೇಕ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ನೆರವಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ, ಫಕ್ಷಂಟಿ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಈ ಬಗೆಯ ನೆರವು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರಿಂದ ಇದೊಂದು ಬಗೆಯ ವಿನೂತನ ಯೋಜನೆ ಆಗಿದೆ ಎಂದೂ, ಇಂಥ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳುವುದಾಗಿಯೂ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಈಗಾಗಲೇ ಮುಂದೆ ಬಂದಿವೆ. ಈ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಹೀಗೆ ಫಕ್ಷಂಟಿಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವು ಮೂಲಕ ಕನ್ನಡೇತರ ಭಾಷಾ-ಸಾಹಿತ್ಯವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡದ ಮೇರು ಕೃತಿಗಳು ಪರಿಚಯಗೊಳ್ಳಲೂ, ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಲೂ ಸಹಾಯವಾಗುತ್ತದೆಂದು ನಂಬಲಾಗಿದೆ.

ಕಾರ್ಪಟಕ ಸರ್ಕಾರದ ಉದಾರ ನೆರವಿನಿಂದ ಇಂಥ ಮಹತ್ವದ ಮತ್ತು ಬಹು ಆಯಾಮದ ಕಾರ್ಯಚಟುವಟಿಕೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಮೂಲಕ ಭಾರತೀಯ ಮತ್ತು ವಿದೇಶೀ ಭಾಷೆಗಳ ನಡುವೆ ಒಂದು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಸೇತುವೆಯಾಗಿ, ಮಿನಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವಾಗಿ 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ' ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲಿದೆ. ನಾಡಿನ ಗಣ್ಯ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಸಹಾಯ-ಸಹಕಾರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಈ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ, ಭಾರತೀಯ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ-ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಸಂಸ್ಥೆಯಾಗಿ ರೂಪುಗೊಳ್ಳಲಿದೆಯೆಂದೂ, ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ವಿದ್ವಾಂಸವಲಯಕ್ಕೆ ಸಾಹಿತ್ಯ ಪ್ರೇಮಿಗಳಿಗೆ, ಕುವೆಂಪು ಅವರ ಅಭಿಮಾನಿಗಳಿಗೆ ಇದು ಸಂತಸದ ಸಂಗತಿ ಆಗಲಿದೆ ಎಂದೂ ನಂಬಿದ್ದೇವೆ.

ಪೌಲ್ ಕಾರೂಸ್ ಅವರ 'ನಿರ್ವಾಣ' ಬೌದ್ಧಧರ್ಮದ 'ನಿರ್ವಾಣ'ದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಸರಳವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಇರಿಸುವ ವಿಶಿಷ್ಟ ಕೃತಿ. ಸುಭೂತಿ, ಸುದತ್ತ ಕಾಚ್ಚಾಪುಣ, ಅನುದದ್ಧ (ಚೋರನಾದ) ಚಂದ್ರ ಮೊದಲಾದ ಪಾತ್ರಗಳ ನಡುವಣ ಸಂಭಾಷಣೆಯ ಮೂಲಕ, ಲೌಕಿಕವಾದ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಹಾಗೂ ಕಥೆಗಳ ಮೂಲಕ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ವಿಶಿಷ್ಟತೆ ಮತ್ತು ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ 'ನಿರ್ವಾಣ' ತತ್ವದ ಸಾರಭೂತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಮನದಟ್ಟು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿರುವುದು ಈ ಕೃತಿಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಹೀಗಾಗಿ, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿನ ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಕೆ ಇದೊಂದು ಮಹತ್ವದ ಕೊಡುಗೆಯೇ ಆಗಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಈ ಕೃತಿಯ ಮಹತ್ವ ಮತ್ತು ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿದ ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಹಾಗೂ ವಾರ್ತಾ ಇಲಾಖೆಗಳ ಸನ್ಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್ ಅವರು, ಈ ಕೃತಿಯ ಕನ್ನಡ ಅನುವಾದದ ಪ್ರಕಾಶನದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಕುಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿಗೆ ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದೇ ಅಲ್ಲದೆ, ಸ್ವತಃ ಅದರ ಅನುವಾದ ಕಾರ್ಯವನ್ನೂ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅವರ ಅನುವಾದ ಸಹಜವೂ, ಸುಂದರವೂ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೂ ಆಗಿದ್ದು, ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿಯೇ ಮೂಲಕ ರಚಿತವಾದ ಕೃತಿಯೇನೋ ಎಂಬಷ್ಟು ಆಕರ್ಷಣೀಯವಾಗಿ ಓದಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮದ ಹಾಗೂ ತತ್ತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದ ಪರಿಭಾಷೆಗಳನ್ನೂ, ಪಾಳಿಭಾಷೆಯ ಶಕ್ತಿ-ಸೌಂದರ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವಂತಿಕೆಯನ್ನೂ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಅವರ ರೀತಿ ಓದುಗರ ಮೆಚ್ಚಿಕೆಯನ್ನು ಸೂರೆಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ, ನಿರ್ವಾಣದ ಬಗೆಗಿನ ಈ ಸುಂದರ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಯ ಅನುವಾದವನ್ನು ನೋಡಬಹುದು: "ಇದು ತಾವು ಉದಾತ್ತವಾದ ನಿರ್ವಾಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುವ ಸೂಚನೆ. ಯಾವ ಆಕಸ್ಮಿಕಗಳೂ, ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕದಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಕುದಿತಗಳ ನಡುವೆಯೂ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ತಿಳಿಗೊಳದ ನೀರಿನಂತೆ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 'ಅಹಂ'ನ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಮೋಹವೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುರಿದ ಕೊಂಬೆ ಹೇಗೆ ಫಲ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಅದು ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ದಯೆ ಇರಲಿ. ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬಳಲಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ಎತ್ತರಕ್ಕೆರಿದು ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ; ವಿಶಾಲವಾಗುತ್ತದೆ; ಉದಾತ್ತ ಬದುಕಿನಂತೆ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬುದ್ಧನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ತಿಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಉದ್ಧ, ಅಗಲ ಆಳಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಜೀವನ ತಾನು ಅರಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಏಕೈಕ ಗುರಿಯತ್ತ ತುಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ - ಅದೇ 'ನಿರ್ವಾಣ'ದ ಗುರಿ."

ಇಂಥ ಒಂದು ಮಹತ್ವದ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಅನುವಾದಕ್ಕೆ ಆಯ್ದುಕೊಂಡಿದ್ದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಅರಸ್ ಅವರನ್ನು ಅಭಿನಂದಿಸಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಮಾಲೋಚಕರು, ಅನುವಾದದ ಬಗ್ಗೆಯೂ, "ಅನುವಾದವನ್ನು ಆಮೂಲಾಗವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಅನುವಾದವು ಮೂಲವನ್ನು ವಿಧೇಯವಾಗಿ ಅನುಸರಿಸುತ್ತದೆ. ಸೂಚಿತಾರ್ಥ, ಭಾವಾರ್ಥಗಳು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಮೂಡಿಬಂದಿವೆ."

ಎಂಬ ಪಠನೆಯನ್ನು ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದ್ದಾರೆಂಬುದನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ದಾಖಲಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಇಂತಹ ಸುಂದರವಾದ ಅನುವಾದವನ್ನು ಕೊಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಶ್ರೀ ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಅರಸ್ ಅವರನ್ನು ನಾನೂ ಅಭಿನಂದಿಸಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ಆಡಳಿತ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮ ದಕ್ಷತೆ, ಪ್ರಾಮಾಣಿಕತೆಗಳಿಗೆ ಹೆಸರಾಗಿರುವ ಅವರು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ ತಮ್ಮನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೆಂದು ಹಾರೈಸುತ್ತೇನೆ. ವಿವಿಧ-ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ತಜ್ಞರಾಗಿರುವಂಥ ಶ್ರೀ ಅರಸ್ ಅವರಂಥ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಈ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿದಾಗ, ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಶಕ್ತಿ-ಸೌಂದರ್ಯಗಳು ಸಮನಿಸುತ್ತವೆಂಬುದರಲ್ಲಿ ಅನುಮಾನವಿಲ್ಲ.

ಈ ಕೃತಿ ಕನ್ನಡ ಓದುಗರಿಗೆ, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾಗುತ್ತವೆಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ.

ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಕೆಲಸ-ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಹೃತ್ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಮ್ಮನ್ನು ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ರಿಜಿಸ್ಟ್ರಾರ್ ಪಿ. ನಾರಾಯಣಸ್ವಾಮಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೂ ಹಾಗೂ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಹಕರಿಸಿರುವ ಮೆ. ಮಯೂರ ಪ್ರಿಂಟ್ ಆಡ್ವೈಸ್ ಶ್ರೀ ಬಿ.ಎಲ್. ಶ್ರೀನಿವಾಸ ಮತ್ತು ಅವರ ಸಿಬ್ಬಂದಿವರ್ಗದವರಿಗೂ- ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಈ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ ಪ್ರಕಟಣೆಯ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತೀವ್ರವಾದ ಆಸಕ್ತಿ ವಹಿಸಿ, ಅಂದ-ಚಿಂದ ಹಾಗೂ ನಿರ್ಮಪ್ಪತೆಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುವ ಶ್ರೀ ಎನ್.ವಿ. ವೇಣಕುಮಾರ್ ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮತಿ ಪದ್ಮ ವೇಣಕುಮಾರ್ ಅವರಿಗೆ ನಮ್ಮ ವಂದನೆಗಳು.

ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ

ನನ್ನ ಮಾತು

ಬುದ್ಧ ನನಗೆ ಮೊದಲಿನಿಂದಲೂ ವಿಸ್ಮಯವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತ ಇದ್ದಾನೆ. ಬಾಲ್ಯ ಯೌವ್ವದಲ್ಲಿ ಚಿಕ್ಕಮ್ಮನ ಪಾಠದ ಭಾಗವಾಗಿ ಬುದ್ಧನ ಪರಿಚಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಹೋದ ಹಾಗೆ, ಅವನ ಜೀವನದ ಬಗೆಗೆ, ಬುದ್ಧನಾದ ಬಗೆಗೆ, ತತ್ವಗಳ ಬಗೆಗೆ ತೀವ್ರ ಕುತೂಹಲ ಬೆಳೆಯಿತು. ಈ ಕುತೂಹಲ ದಶಕಗಳ ಕಾಲ ಸುಪ್ತವಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಗ್ರಂಥಾಲಯದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿದ್ದ ಬುದ್ಧನ ಜಾತಕ ಕಥೆಗಳ ಎಲ್ಲ ಸಂಪುಟಗಳನ್ನೂ, ಬುದ್ಧನನ್ನು ಕುರಿತ ಅನೇಕ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಓದಿದೆ. ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಅಂಗಡಿಗಳಿಗೆ ಭೇಟಿ ಕೊಡುತ್ತಾ ಬುದ್ಧನನ್ನು ಕುರಿತ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಲೇಖಕರ ಕೃತಿಗಳು ನನ್ನ ಗಮನವನ್ನು ಸೆಳೆಯುತ್ತಾ ಇದ್ದುವು. ಹೀಗೆ ಬೌದ್ಧ ಸಾಹಿತ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ನನಗೆ ಪೌಲ್ ಕಾರೂಸ್ ಅವರ 'ನಿರ್ವಾಣ' ಎಂಬ ಕೃತಿ ತುಂಬ ಹಿಡಿಸಿತು. ಅದರ ಭಾಷೆಯ ಸರಳತೆ ಹಾಗೂ ಸ್ವಾರಸ್ಯಕರ ವಿಷಯ ನಿರೂಪಣೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಸೂರೆಗೊಂಡಿತು - ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಎಂದರೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಚಿಂತನೆಯ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಉತ್ತರಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದ್ದಾಗ, ನಡುರಾತ್ರಿಗಳಲ್ಲೂ ಕುಳಿತು ಇದನ್ನು ಕನ್ನಡಕ್ಕೆ ಅನುವಾದಿಸಿದ ಮೇಲೆಯೇ ನನಗೆ ಸಂತೋಷ-ಸಮಾಧಾನಗಳು ಉಂಟಾದವು. ವಾರಾಣಸಿಯ 'ಪಿಲ್ಲಿಮ್ಸ್ ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್' ಸಂಸ್ಥೆಯ ಕ್ರಿಸ್ಟೋಫರ್ ಬುರ್ಶೆಟ್ ಅವರು ನನ್ನ ಈ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಇದನ್ನು ಅನುವಾದಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಹಾಗೂ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಉದಾರವಾಗಿ ಅನುಮತಿಯನ್ನು ನೀಡಿದರು. ಈ ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದ ಕೆಲವು ಪ್ರಕಾಶನ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಇದನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಮುಂದೆ ಬಂದುವಾದರೂ, 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಮಾನ್ಯ ಅಧ್ಯಕ್ಷರಾದ ಡಾ. ಪ್ರಧಾನ್ ಗುರುದತ್ತ ಅವರು ಎಲ್ಲರಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ತೋರಿ, ತಮ್ಮ ತಜ್ಞ ಪರಾಮರ್ಶಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೂ ಪಡೆದುಕೊಂಡು, ಇದನ್ನು ತಮ್ಮ ಸಂಸ್ಥೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅವಕಾಶ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಿದರು. ಅವರ ವಿಶ್ವಾಸಪೂರ್ಣ ಒತ್ತಾಯಕ್ಕೆ ನಾನು ಮಣಿಯಲೇ ಬೇಕಾಯಿತು. ಇದಕ್ಕೆ ಸ್ವಲ್ಪಮಟ್ಟಿನ ಭಾಷಿಕ ಪರಿಷ್ಕರಣ ಮಾಡುವ ಔದಾರ್ಯವನ್ನೂ ಅವರು ಮಾಡಿದ್ದಾರೆ, ಸುಂದರವಾಗಿ ಹೊರತಂದಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಕೃತಿ ಬೌದ್ಧಸಾಹಿತ್ಯಪ್ರಿಯರಿಗೆ ಇಷ್ಟವಾದರೆ ನನ್ನ ಶ್ರಮ ಸಾರ್ಥಕವಾಯಿತೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. 'ಕುವೆಂಪು ಭಾಷಾ ಭಾರತಿ'ಯ ಮೊದಲ ಕಂತಿನ ಪ್ರಕಟಣೆಗಳಲ್ಲಿ ನನ್ನ ಈ ಅನುವಾದವೂ ಒಂದಾಗುತ್ತಿರುವುದು ನನಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಈ ಬಗೆಯ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂಬ ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರೇಗೂ ಇದರಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿನ ಬಲ ಬಂದಂತಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ನನ್ನ ವಂದನೆಗಳನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸ ಬಯಸುತ್ತೇನೆ.

ಬೆಂಗಳೂರು

ಬಿ.ಆರ್. ಜಯರಾಮರಾಜೇ ಆರಸ್

೧೦-೮-೨೦೦೯

ಪರಿವಿಡಿ

ಮೊದಲಮಾತು	v
ಶುಭಾಕಾಂಕ್ಷೆ	vi
ಪ್ರಾಸ್ತಾವಿಕ ನುಡಿ	viii
ಪರಿಚಯ	x
ನನ್ನ ಮಾತು	xvii
ಅವತರಣಿಕೆ	xix

ನಿರ್ವಾಣ

ಉಳುಮೆಯತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕ ಸುದತ್ತ	೩
ಮೊಲದ ಕತೆ	೭
ನಿರ್ವಾಣ ಎಂದರೇನು?	೧೦
ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ	೧೩
ವಿವಾಹ	೧೫
ಆನಂದದ ಮೇಲೆ ಉಪದೇಶ	೧೮
ವಿವಾದ	೨೨
ಕರೋಪನಿಷತ್	೨೭
ಕರ್ಮಗಳ ಅಮರತೆ	೩೦
ಸಂಕ್ರಾವಕ ರೋಗ	೩೫
ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿಕೃತಿ	೩೯
ತರುಣ ಸುಭೂತಿ	೪೩
ಮಹಾಜ್ಞಾನಿ ಬುದ್ಧ	೪೫

ಅವತರಣಿಕೆ

ಶಾಕ್ಯಮುನಿ, ಪೂಜ್ಯ ತಥಾಗತ, ಬುದ್ಧ ಧರೆಯ ಮೇಲೆ ಇನ್ನೂ ನಡೆದಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ಸುದ್ದಿ ಪವಿತ್ರ ಗಂಗಾನದಿಯ ಕೆಳವೆಯಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ಹರಡಿತು. ಜನ ಒಬ್ಬರನ್ನೊಬ್ಬರು ಅಭಿವಂದಿಸುತ್ತಾ “ಸಿಹಿಸುದ್ದಿ ಕೇಳಿದ್ದೀಯಾ? ಜ್ಞಾನಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣ, ದೇವತೆಗಳ ಹಾಗೂ ಮಾನವರ ಪವಿತ್ರ ಗುರು, ರಕ್ತ ಮಾಂಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನುಷ್ಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಶರೀರಧಾರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮೊಡನೆ ನಡೆದಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ! ಅವನನ್ನು ನಾನು ನೋಡಿದ್ದೇನೆ ಅವನ ತತ್ವಗಳ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆದಿರುತ್ತೇನೆ, ನೀವೂ ಹೋಗಿ ವೈಭವದ ರೂಪದಲ್ಲಿರುವ ಅವನನ್ನು ನೋಡಿ; ಅವನ ಮುಖಭಾವ ಉದಯಸೂರ್ಯನನ್ನು ಹೋಲುತ್ತದೆ; ಅವನು ನೀಳಕಾಯರೂ ಸದೃಢರೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ— ಗವಿಯಿಂದ ಹೊರಬಂದಿರುವ ಸಿಂಹದ ಮರಿಯಂತೆ; ಅವನು ಉಪದೇಶಿಸಲು ಬಾಯಿ ತೆರೆದರೆ ಅವನ ಮಾತು ಸಂಗೀತವಾಗುತ್ತದೆ; ಯಾರು ಅವನ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಅವನನ್ನು ನಂಬುತ್ತಾರೆ. ವೆಗಧ ಚಕ್ರವರ್ತಿ, ಕೋಸಲ ದೊರೆ ಅಲ್ಲದೆ ಇನ್ನೂ ಹಲವಾರು ದೇಶಗಳು ಅವನ ಧ್ವನಿಯನ್ನು ಕೇಳಿವೆ ಅವುಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿವೆ ತಾವೂ ಅವನ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿದ್ದೇವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ತಥಾಗತ ಪ್ರಪಂಚದ ಬಗಟುಗಳನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದ್ದಾನೆ. ಅವನಿಗೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣ ಜ್ಞಾನವಿದೆ ಅವನು ಜೀವನ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾನೆ; ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ದುಃಖದಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಬಗೆ ಗೊತ್ತು ಅವನ ಶಿಷ್ಯರಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದ ಮುಖಾಂತರ ನಿರ್ವಾಣ ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಪ್ರನುಚ್ಛಿಸುತ್ತಾನೆ.

ನಿರ್ವಾಣ

ಉಳುವೆಯತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕ ಸುದತ್ತ

ಆವಂತಿ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಪಕ್ಷಿ. ಅದಕ್ಕೆ ಒತ್ತಿದಂತೆ ಒಂದು ಸಣ್ಣ ಹಳ್ಳಿ ಕುದುರಗಡೆ ಅದರ ಆಸುಪಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದ ಸುಭೂತಿ ಎನ್ನುವವರ ಜಮೀನನ್ನು ಸುದತ್ತ ಎನ್ನುವ ನೀಳಕಾಯದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕ ಉಳುತ್ತಲಿದ್ದ. ಸುಭೂತಿ ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ ಜನರು ಅವನನ್ನು ಮಹಾಸುಭೂತಿ ಎಂದೇ ಕರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿಯ ರಾಜ ಸುಭೂತಿಯನ್ನು ಆ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಿಸಿದ್ದ. ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿ ಹಳ್ಳಿಯ ಸಣ್ಣ ಪ್ರಟ್ಟ ವ್ಯಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಅವನು ಬಗೆ ಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದ. ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸುವ ಅಧಿಕಾರವೂ ಅವನಿಗಿತ್ತು.

ಸುದತ್ತ ಉಳುವ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಗದ್ದರಿಸುತ್ತಾ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ. ಅವನ ಸಂತೋಷಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಿತ್ತು ಆ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ಸುಭೂತಿ ಇವನನ್ನು ತನ್ನ ಅಳಿಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ್ದ. ಆಗ ಸಂಪ್ರದಾಯದಂತೆ ಸುದತ್ತ ತನ್ನ ಇಷ್ಟದೇವತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಪೂಜೆ ಏರ್ಪಡಿಸಿ, ದೇವತೆಗೆ ನಾಲ್ಕು ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಮಾಡಿ ಕಾಣಿಕೆಯಾಗಿ ಅರ್ಪಿಸಿದ್ದ. ಮೊದಲನೆಯದರಲ್ಲಿ ಬೀಜ, ಎರಡನೆಯದರಲ್ಲಿ ದನದ ಕೊಟ್ಟಿಗೆಯಿಂದ ತಂದ ಸಗಣೆ, ಮೂರನೆಯದರಲ್ಲಿ ದೇವರ ಕೋಣೆಯಿಂದ ತಂದ ಕುಂಕುಮದ ಹುಡಿ, ನಾಲ್ಕನೆಯದರಲ್ಲಿ ಶ್ವಾನದಿಂದ ತಂದ ಮಣ್ಣು ಹೀಗಿತ್ತು. ಇಷ್ಟದೇವತೆ ಶ್ವಾನದಿಂದ ತಂದ ಮಣ್ಣಿನಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದರೆ ಸುದತ್ತನ ವಂಶದವರಿಗೆ ಅದೊಂದು ಅಪಶಕುನದ ಸಂಕೇತವಾಗುತ್ತಿತ್ತು. ದೇವರ ಮನೆಯಿಂದ ತಂದ ಕುಂಕುಮದ ಹುಡಿಯಿಂದ ಮಾಡಿದ ಮಣ್ಣಿನ ಮುದ್ದೆಯನ್ನು ಇಷ್ಟದೇವತೆ ಮುಟ್ಟಿದ್ದರಿಂದ ಸುದತ್ತನ ಪ್ರಕಾರ ಅದೊಂದು ಶುಭಸಂಕೇತವಾಗಿತ್ತು. ತನ್ನ ಸಂತತಿಯವರು ಖ್ಯಾತನಾಮರಾದ ಪ್ರದೋಹಿತರು ಹಾಗೂ ಯಜ್ಞಕರ್ತರು ಆಗುತ್ತಾರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅದು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಇದು ಅತ್ಯಂತ ಉದಾತ್ತವಾದ ಹಾಗೂ ತುಂಬ ಅಪೇಕ್ಷಣೀಯವಾದ ಸೌಭಾಗ್ಯವೆಂಬುದು ಸುದತ್ತನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವಾಗಿತ್ತು. ಒಳ್ಳೆಯ ಸುಗ್ಗಿ ಹಾಗೂ ಪಶುಗಳನ್ನು ಸಾಕುವುದರಿಂದ ಬರುವ ಸಂಪತ್ತು - ಇವೆಲ್ಲಾ ಸಂತೋಷ ನೀಡುವಂತಹವೇ. ಆದರೆ ಪರಮಾರ್ಥದಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕುವ ಆನಂದದ ಮುಂದೆ ಉಳಿದ ಎಲ್ಲಾ ಲೌಕಿಕ ಸುಖಗಳು ತುಂಬಾ ಗೌಣ. ಈ ಒಂದು ವಿಚಾರವೇ ಸುದತ್ತನನ್ನು ಹಾಡುವ ಹಾಗೆ ಮಾಡಿತ್ತು; ಅವನಿಗೆ

ಸಂತೋಷವನ್ನು ತಂದಿತ್ತು. ಇಂದ್ರನಿಗೆ ಸೋಮರಸ ಸೇವಿಸಿದಾಗ ಉಂಟಾಗುವ ಉನ್ಮಾದದಂತೆ ಆಗ ಸುದತ್ತನಿಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿತ್ತು.

ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಉಳುತ್ತಿದ್ದ ನೇಗಿಲು ಮೊಲದ ಗೂಡಿಗೆ ಹೊಡೆಯಿತು. ಮೊಲ ನೆಗೆದು ಓಡಿಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿ ಪುನಃ ಆತಂಕದಿಂದ ಹಿಂದೆ ನೋಡಿ ತನ್ನ ಮರಿಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಿತು. ಸುದತ್ತ ಎತ್ತುಗಳನ್ನು ಗದರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಲನ್ನು ಎತ್ತಿಕೊಂಡು, ಮೊಲವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಅದನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ. ಹೊಲದ ಪಕ್ಕದ ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ವ್ಯಕ್ತಿ ತನ್ನ ದನಿ ಎತ್ತರಿಸಿ “ತಡೆ ಮಿತ್ರ ಈ ಬಡಪಾಯಿ ನಿನಗೆ ಏನು ತಪ್ಪು ಮಾಡಿದೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದಿದ್ದರೆ ಅವನು ತನ್ನ ಕೆಲಸವನ್ನು ಮುಗಿಸಿಯೂ ಬಿಡುತ್ತಿದ್ದ. ಸುದತ್ತ ತನ್ನೆಲ್ಲ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ನಿಲ್ಲಿಸಿ, “ಈ ಮೊಲ ನನ್ನ ಒಡೆಯನ ಜಮೀನಿನಲ್ಲಿ ವಾಸ ಮಾಡುತ್ತಾ ಇದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಬೇರೆ ಯಾವ ತಪ್ಪನ್ನೂ ಮಾಡಿರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

ಅಪರಿಚಿತನ ಶಾಂತ ಮುಖಭಾವ ಬೋಳಿಸಿದ ತಲೆ, ಅವನೊಬ್ಬ ಶ್ರಮಣ, ಮುಕ್ತಗಾಗಿ ಮನೆಯನ್ನು ತೊರೆದು ಬಂದಿದ್ದಾನೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿತ್ತು. ಅವನು ಬೇರಾರೂ ಆಗಿರದೆ ಪೂಜ್ಯನಾದ ತಥಾಗತನ ಶಿಷ್ಯ ಅನುರುದ್ಧನೇ* ಆಗಿದ್ದ. ಸುದತ್ತನ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖ ಮತ್ತು ನೇರವಾದ ಮಾತು ಅನುರುದ್ಧನಿಗೆ ಹಿಡಿಸಿತು. ಅವನನ್ನು ಅಭಿಮಂದಿಸಿ, ಸುದತ್ತ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸವನ್ನು ಕ್ಷಮಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ, “ಬಹುಶಃ ಈ ಮೊಲದ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾಗಿತ್ತೇನೋ?” ಎಂದು ಆ ಶ್ರಮಣ ಕೇಳಿದ.

“ಇಲ್ಲ ಇಲ್ಲ! ಮರಿ ಹಾಕುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಅಂತಹ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಮಾಂಸ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ತಮಾಷೆಗೆ ಆ ಮೊಲವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋದೆ. ಮೊಲಗಳು ಬಹಳ ಚುರುಕಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಕೆಲವು ಹುಡುಗರನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ, ಅವುಗಳ ಹಿಂದೆ ಯಾರೂ ಓಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ ಸುದತ್ತ.

“ಮಿತ್ರನೇ”, ಅನುರುದ್ಧ ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳಿದ: “ನೀನೇ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಯಾರಾದರೂ ಒಬ್ಬ ರಾಕ್ಷಸ ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುವುದಕ್ಕೆ ನೀನು ಹೇಗೆ ಮೊಲವನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡುಹೋದೆಯೋ ಹಾಗೆ ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದರೆ ಹೇಗಿರುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹೆ ಮಾಡಿಕೋ!”

“ಅವನು ನನ್ನನ್ನು ಕೊಲ್ಲುತ್ತಿದ್ದನೇನೋ. ಆದರೆ ನಾನು ಅವನೊಂದಿಗೆ ಹೋರಾಟ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದೆ” ಎಂದ ಕಾತರದಿಂದ ಉತ್ತು ನೀಡಿದ ಸುದತ್ತ.

* ‘ಅನುರುದ್ಧ’ ಎಂಬುದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಶಿಷ್ಯ ರೂಪ. ‘ಅನುರುದ್ಧ’ ಎಂಬುದು ಇದರ ಪಾಲೀ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿನ ಸಂವಾದೀ ರೂಪ. ಲೇಖಕರು ಇಲ್ಲಿ ಪಾಲೀ ರೂಪವನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. - ಅನುವಾದಕನ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ.

“ನೀನು ತುಂಬ ಧೈರ್ಯಶಾಲಿ. ಆ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು ಯಾರಾದರೂ ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ನಿನಗೆ ಪ್ರಿಯರಾದವರನ್ನೆಲ್ಲ ಕೊಂದು ಹಾಕಿ, ನಿನ್ನನ್ನು ಮಾತ್ರ ಉಳಿಸಿ, ನಿನ್ನ ದುಃಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಣಕಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ, ಮೊಲಕ್ಕೆ ಬಂದ ಹಾಗೆ, ನಿನಗೂ ಒದಗಿ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಹೇಗಿನ್ನಿಸುತ್ತಿತ್ತು ಎಂಬುದನ್ನು ಊಹೆ ಮಾಡಿಕೋ” ಎಂದ ಆ ಶ್ರಮಣ .

ಯುವಕನಿಗೆ ನಾಚಿಕೆಯಾಯಿತು. ಅವನು ಇಂತಹ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಎಂದೂ ತಲೆ ಕೆದಿಸಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ. ತನಗಿಂತ ದುರ್ಬಲವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ಬಗ್ಗೆ ದಯೆ ತೋರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಸಂತೋಷಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಯಾವುದೇ ತರಹದ ನೋವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದಕ್ಕೂ ಅಂಜುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವನು ಉದಾತ್ತ ಗುಣಶಾಲಿಯೂ, ಮಹಾದಾಸೆಯುಳ್ಳವನೂ, ಸಾಹಸಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವಂತಹ ಧೈರ್ಯವಂತನೂ ಆಗಿದ್ದರೂ ಒಂದು ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಅವನಲ್ಲಿ ಕೊರತೆ ಎದ್ದು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿತ್ತು.

“ಈ ಯುವಕ ಉದಾತ್ತ ಗುಣಶಾಲಿ. ಆದರೆ ಅವನಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ದೊರೆತಿಲ್ಲ ಹೀಗೆ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಅನಿಯಂತ್ರಿತವಾದ ಅವನ ಶಕ್ತಿಪ್ರಾಹ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಡುಕನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡುತ್ತದೆ.”

“ಕಾಯೇನ ವಾಚಾ ಮನಸಾ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾಗಿರುವ, ವಾಸ್ತವದ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿರುವ, ಸೂರ್ಯ ಬೆಳಗುವಂತೆ ಬೆಳಗುವ, ವಾಸ್ತವಿಕ ಆಚರಣೆಯಲ್ಲಿ ಭವ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸುದತ್ತ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೇ? ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಅವನ ಪೌರುಷ ಮತ್ತು ಧೈರ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ಕೆಲಸಗಳಿಗೆ ಬಾರದ ನಿರರ್ಥಕವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಮಹತ್ತರ ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಎಸಗುವತ್ತ ಅವನ ಈ ಗುಣಗಳನ್ನು ತಿರುಗಿಸಬಹುದಲ್ಲವೇ?” ಎಂದು ತನ್ನಲ್ಲಿಯೇ ಯೋಚಿಸಿದ ಅನುರದ್ಧ.

ಸುದತ್ತನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ: “ಗೆಳೆಯ, ತಥಾಗತರು ಪ್ರಾಣಿಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿರುವುದು ನಿನಗೆ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲವೇ? ಆ ಮಹಾನುಭಾವರು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ” ಎಂದು ಅನುರದ್ಧ ಹೇಳಿದ:

“ಮಿತ್ಸಕ್ಷದಿಂದ ಈ ವಿಶ್ವ ತುಂಬಿರಲಿ;

ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು - ಸಣ್ಣ ಪುಟ್ಟ ಹಾಗೂ ಬಲಿಷ್ಠ ಪ್ರಾಣಿಗಳು -

ತಮಗೆ ಹಾನಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವಂತಹ

ಯಾವುದೇ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಅವು ಕಾಣದಿರಲಿ;

ಆಗ ಅವು ಶಾಂತಿಯ ಪಥವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.”

“ಈ ಮೊಲವೂ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿರುವ ಇತರ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಂತೆ ಹಾಗೂ ನೀನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವಂತಹ ಕೋಮಲ ಭಾವನೆಗಳಿಂದಲೇ ತುಂಬಿದೆ. ನಿನ್ನ ಹಾಗೆಯೇ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ಸಾವು-ನೋವುಗಳನ್ನು ಅದು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ. ಎಲ್ಲ ಸಮಯದಲ್ಲಿಯೂ ನೀನು ಶಕ್ತಿವಂತನಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯವಂತನಾಗಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ನೀನು

ಅಸಹಾಯಕ ಪುಟ್ಟ ಮಗುವಾಗಿದ್ದೆ, ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಪ್ರೀತಿಯ ಆರೈಕೆ, ನಿನ್ನ ಪ್ರೀತಿಯ ತಂದೆಯ ರಕ್ಷಣೆ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ನೀನು ಬದುಕಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ತಾಯಿಯ ಹಾಲು ಕುಡಿಯುತ್ತಿದ್ದ ಆ ದಿನಗಳನ್ನು ಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ. ನಿನ್ನ ತಾಯಿಯ ಗರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿತವಾಗಿದ್ದ ಏನೂ ಅರಿಯದ ಆ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು, ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ನಿಧಾನವಾಗಿ ವಿಕಾಸದ ಅನೇಕ ಹಂತಗಳನ್ನು ದಾಟಿ ಬೆಳೆದು ಬಂದು ಇಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಬಂದು ತಲುಪಿರುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ನಿನ್ನ ಹಿಂದಿನದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಮರೆತು, ಇಂದಿನದನ್ನು ಕುರಿತು ಯೋಚಿಸು” ಎಂದ ಆ ಶ್ರುತಿಯು.

“ಪೂಜ್ಯರೇ” “ನೀವು ಒಳ್ಳೆಯ ಗುರುಗಳು, ನಿಮ್ಮಿಂದ ಕಲಿಯಬೇಕೆಂದು ಸಂಕಲ್ಪಿಸಿದ್ದೇನೆ” ಎಂದ ಸುದತ್ತ.

ಶ್ರುತಿಯ ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳಿದ: “ತಥಾಗತರು ನಮ್ಮ ಗುರುಗಳು. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ಎಲ್ಲ ಹಂತಗಳನ್ನೂ ಒಂದಾದ ಮೇಲೆ ಒಂದರಂತೆ ದಾಟಿ ಮೇಲೆ ಬಂದಿದ್ದಾರೆ. ಸತ್ಯದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ, ಆತ್ಮಸಂಯಮದಿಂದ, ಕರುಣೆಯ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ತಮ್ಮ ಹೃದಯವನ್ನು ಸಂಸ್ಕಾರಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆ ಬಳಿಕುಷ್ಟೇ ಅವರು ಜೀವನದ ಮೆಟ್ಟಿಲಲ್ಲಿ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದು, ಜ್ಞಾನಿಯಾಗಿ, ಪರಿಪೂರ್ಣರಾಗಿ ಹಾಗೂ ಪೂಜ್ಯ ಬುದ್ಧರಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣದ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಮರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆ ಭೂಮಿಯ ಮೇಲಿನ ತಮ್ಮ ಈ ಪಯಣವನ್ನು ಏಕಾಂಗಿಯಾಗಿ, ಅಬಲರಾಗಿ ಅವರು ಆರಂಭಿಸಿದರು. ಮೀನಾಗಿ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಈಜಿದರು, ಪಕ್ಷಿಯಾಗಿ ಮರಗಳ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡಿದರು. ತಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಒಂದು ಜನ್ಮದಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ಜನ್ಮಕ್ಕೆ ದಾಟಿ ಬಂದರು. ಅವರು ಮೊಲವಾಗಿ ಹುಟ್ಟಿ ಹೊಲಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ಚಿಂತಾಜನಕವಾದ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಿದರು ಎಂದು ಕೂಡ ಹೇಳಲಾಗಿದೆ. ಅಂತಹ ಕತೆಯನ್ನು ನೀನು ಕೇಳಿಯೇ ಇಲ್ಲವೇ?” ಎಂದ ಆ ಶ್ರುತಿಯು.

“ನಾನು ಅಂತಹ ಕಥೆಯನ್ನು ಎಂದೂ ಕೇಳಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಆ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ” ಎಂದು ಸುದತ್ತ ಕೇಳಿದ.

ಮೊಲದ ಕತೆ

“ಹೀಗೆಂದು ನಾನು ಕೇಳಿದ್ದೇನೆ” ಅನುದದ್ಧ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ: “ಬೋಧಿಸುತ್ತವೆ ಒಮ್ಮೆ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿ ಇರುವ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮೊಲವಾಗಿ ಜೀವಿಸಿದ್ದರು. ಅಲ್ಲಿ ಮೊಲಗಳು ಎಷ್ಟು ಹೆಚ್ಚುತ್ತ ಹೋಗಿದ್ದವೆಂದರೆ ಕೊನೆಗೆ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಯ್ತು. ಆ ಮೊಲಗಳು ದೇಶಕ್ಕೆ ಮಹಾಮಾರಿಯಂತಾಗಿಬಿಟ್ಟವು.

“ಆಗ ಮೊಲವಾಗಿದ್ದ ಬೋಧಿಸತ್ತರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಒಂದು ವಿಚಾರ ಬಂತು. ದಿನಮಾನಗಳು ಬಹಳ ಕಠಿಣವಾಗುತ್ತ ಇವೆ. ಜನ ಆಹಾರ ಇಲ್ಲದೆ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಜನ ರೋಷಗೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ನಾಡಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವ ಎಲ್ಲ ಮೊಲಗಳನ್ನು ಸಿಗಿದುಹಾಕುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ನಾನು ಕೂಡ ಸಾಯಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ಜನ್ಮ ವೃಥಾವಾಗದ ಹಾಗೆ, ನಾನು ಒಂದು ಸತ್ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಾನೊಬ್ಬ ಅಸಹಾಯಕ ಜೀವಿ; ಅದು ಎಷ್ಟೇ ಸ್ವಲ್ಪದಿರಲಿ ನಾನು ಕಾಣಿಕೆಯನ್ನು ನೀಡದೆ ಹೋದರೆ ನನ್ನ ಬದುಕು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜಕವಾಗುತ್ತದೆ. ಬೋಧಿಯ ಹಾದಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಮುಂದೆ ಸಾಗಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ; ಬೋಧಿಯಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ವಾಣದ ಆನಂದವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ನಾನು ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಸದ್ಗುಣಗಳಿಂದ ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು; ಸತ್ಯದಿಂದ ಬಯಸಿದ್ದನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು; ಬುದ್ಧತನನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಸಾಧ್ಯ ಒಳ್ಳೆಯ ವಿವೇಕದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ, ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಬುದ್ಧತನವನ್ನು ಯಾರು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೋ ಅವರು ಮಾತ್ರವೇ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪ್ರಬುದ್ಧ ಹೃದಯಗಳು ಸತ್ಯ ಮತ್ತು ಅನುಕಂಪ, ದಯೆ ಮತ್ತು ದೀರ್ಘ ನೋವುಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತವೆ. ಅವರ ಹೃದಯಗಳು ಸಮಾನ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಮುಟ್ಟಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತವೆ. ಅಂತಹವರನ್ನು ನಾನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತೇನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಹೆಚ್ಚು ಅವರ ಹಾಗೆ ಆಗುತ್ತೇನೆ. ಸತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಒಂದೇ; ಅಲ್ಲದೆ, ಅದು ನಿರಂತರವಾದ ನಿಜವಾದ ನಂಬಿಕೆ. ಬುದ್ಧರ ಮೇಲಿನ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನ, ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ನಂಬಿಕೆ, ಒಳ್ಳೆಯ ಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವಂಥ, ನೋವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವಂಥ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ನನ್ನನ್ನು ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಿ.”

ಮುಕ್ತಿಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಆಲೋಚಿಸಿ, ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಮೊಲಗಳಿಗೆ ಮುಂದೆ ಬರಲಿರುವ ಗಂಡಾಂತರದ ಜೀವನದ ಅಸ್ಥಿರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಎಚ್ಚರಿಸಬೇಕೆಂದೂ, ಮಿತ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಸಂಯಮಗಳ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದೂ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದರು.

ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ತನ್ನ ಸಹೋದರ ಮೊಲಗಳ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿ ಹಾಗೆಂದು ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೆ ಅವು ಅವರ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಆ ಮೊಲಗಳು ಹೇಳಿದವು: “ಸಹೋದರ ಬೋಧಿಸುತ್ತಾನೆ, ನೀನು ಬೇಕಾದರೆ ಹೋಗು; ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡು. ಬೇಕಾದರೆ ಸತ್ಯದ ಸಲುವಾಗಿ ನಿನ್ನನ್ನು ನೀನೇ ಬಲಿ ಕೊಡು; ಬೇರೆಯವರು ಬದುಕಲಿ ಎಂದು ನೀನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಬೇಕು ಮಾಡು. ಉನ್ನತವಾದ ಹಾಗೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆಯಲು ಅವಕಾಶಮಾಡಿಕೊಡು. ನಿನ್ನ ಉಪದೇಶದಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಅಡುಕುಕೆಗೆ ಸಿಕ್ಕಿಸಬೇಡ. ನಾವು ಬದುಕನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸುತ್ತೇವೆ ಹಾಗೂ ಸಂತೋಷವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇವೆ. ಅದನ್ನು ನಾವು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಅದೇ ವಾಸ್ತವ. ಸತ್ಯವನ್ನು ಪ್ರತಿರೋಧಿಸುವಂಥ ಕಾರ್ಯದಿಂದ ಆನಂದ ಸಿಕ್ಕುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ಊಹಾಪೋಹ ಗದ್ದೆಗಳಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ತಿನ್ನುವುದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದಷ್ಟು ಜೋಳ, ಗೋದಿ, ಭತ್ತ ಮತ್ತು ಸಿಹಿಯಾದ ಹಣ್ಣುಗಳು ಇವೆ. ನಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನೀನು ಹೆಚ್ಚು ಚಿಂತೆಮಾಡಬೇಡ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ತನ್ನ ದಾರಿಯನ್ನು ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.”

ಅದೇ ಸಮಯಕ್ಕೆ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾನಮಾಡಿ ನಿರ್ವಾಣ ಪಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಬಂದಿದ್ದ. ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಹಾಗೂ ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿಯಿಂದ ಕಂಗಾಲಾಗಿದ್ದ. ಕೊರೆಯುವ ಚಳಿಯಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ಮೈ ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬೆಂಕಿ ಹಚ್ಚಿದ್ದ; ಕೈಗಳನ್ನು ಕಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಬೆಂಕಿಯ ಮೇಲೆ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಚಾಚಿ ತನ್ನ ದಾಷ್ಟಿತಿಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಉದ್ಗರಿಸಿದ. “ಆಹಾರವಿಲ್ಲದೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಬಳಲಬೇಕಾಗಿಬರುವುದರಿಂದ ನನ್ನ ಧ್ಯಾನ ಮುಗಿಯುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ನಾನು ಸತ್ತು ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಅರ್ಹನಾಗಿದ್ದ ಆ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ನೋಡಿ, ತಮಗೆ ತಾವೇ ಹೀಗೆಂದುಕೊಂಡು: “ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಸಾಯಬಾರದು, ಏಕೆಂದರೆ ಇನ್ನೂ ಅವನಲ್ಲಿರುವ ವಿವೇಕ ಎಂಬ ದೀಪ ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ತೊಳಲಾಡುತ್ತಿರುವ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ಬೆಳಕಾಗಬೇಕು. ನಾನೇ ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರವಾಗುತ್ತೇನೆ” ಹೀಗೆ ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿ ಬೋಧಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಬೆಂಕಿಗೆ ಬಿದ್ದು ಅವನಿಗೆ ಆಹಾರವಾದರು. ಹೀಗೆ ಆ ರೀತಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಸಾಯುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸಿದರು.

ಮುಂದೆ ಆ ದೇಶದ ಜನ ಬರಗಾಲಕ್ಕೆ ಹೆದರಿ, ದೊಡ್ಡ ಬೇಟೆಗೆ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರಬೇಕೆಂದು. ಅವರೆಲ್ಲರೂ ಒಂದೇ ದಿವಸ ಎಲ್ಲ ಮೊಲಗಳನ್ನು ಅಟ್ಟಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ, ಒಂದು ಇಕ್ಕೆಷ್ಟು ಜಾಗಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದರು; ಹೀಗೆ ಒಂದೇ ದಿನದಲ್ಲಿ ನೂರಾರು, ಸಾವಿರಾರು ಮೊಲಗಳು ಆ ಬೇಟೆಗಾರರ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿ ಹತವಾದವು.

ನಿರ್ವಾಣ ಎಂದರೇನು?

ಮೊಲದ ಕತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಮುಗಿಸಿದ ಅನುರುದ್ಧ ಸುದತ್ತನಿಗೆ ಹೇಳಿದ: “ಬದುಕುವುದು ಎಂದರೆ ಸಾಯುವುದು ಎಂದು ಅರ್ಥ. ಉಸಿರಾಡುವ ಯಾವ ಜೀವಿಯೂ ಈ ಸಾವಿನಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಸಂಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ವಿಸರ್ಜನೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಯಾವ ವಸ್ತುವೂ ಈ ವಿಸರ್ಜನೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳು ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಅವು ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬದುಕಿರುತ್ತವೆ. ಇದು ಅಭಿಧರ್ಮದ ಸಾರ, ತಿರುಳು. ಯಾವುದು ಮರ್ತ್ಯ ಅಥವಾ ಸಾವಿಗೆ ಗುರಿಯಾಗುವಂಥದಾಗಿರುತ್ತದೆಯೋ, ಯಾರು ಅಂತಹ ಸಾವಿಗೆ ಶರಣಾಗುವ ಧೈರ್ಯ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣದ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ.”

“ನಿರ್ವಾಣ ಎಂದರೇನು?” – ಯುವಕ ಕೇಳಿದ.

ಅನುರುದ್ಧನ ಬುದ್ಧದೇವನ ಈ ಕೇಳಿನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸುವ ಮುಖಾಂತರ ಅವನಿಗೆ ಉತ್ತರ ನೀಡಿದ:

“ವಿಷಯ ಲಂಪಟತೆಯ ಬೆಂಕಿ ನಂದಿಹೋದಾಗ

ನಿರ್ವಾಣ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ದ್ವೇಷದ ಜ್ವಾಲೆ ಹಾಗೂ ಭ್ರಮೆಗಳು

ನಿರ್ನಾಮಗೊಂಡಾಗ ನಿರ್ವಾಣ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಅಹಂನಿಂದ ಹುಟ್ಟುವ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ನಂಬುವ

ಮತ್ತಿತರ ಎಲ್ಲ ಪಾಪಗಳಿಂದ ಯಾತನಾಮಯ ಮನಸ್ಸು

ತೊಳಲಾಡುವುದು ನಿಂತಾಗ ನಿರ್ವಾಣ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ.”

ಅಸಮಾಧಾನ ಎದ್ದು ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ ಯುವಕನ ಮುಖಭಾವ, ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕೇಳುತ್ತ ಹೋದಂತೆ ಕ್ರಮೇಣ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಯಿತು. ಬುದ್ಧನ ಆ ಅನುಯಾಯಿ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ: “ಯಾರು ‘ಅಹಂ’ನ ಭ್ರಮೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತಾರೋ, ಅಂತಹವರು ನಿರ್ವಾಣದ ಸವಿಯನ್ನು ಸವಿಯುವುದು ಹೋಗಲಿ, ಅದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೂ ಆರದು. ಇಹದ ಎಲ್ಲ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳೂ ಕ್ಷಣಿಕವಾದವು; ಸಂಯುಕ್ತ

ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಸೃಷ್ಟಿಯಾದುವೆಲ್ಲವೂ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ವಿಸರ್ಜನೆಗೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು. ಶರೀರ ರೂಪದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಯಾವುದೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಬದುಕಿರಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಶಾರೀರಿಕ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಉಳಿಯುವಂಥದೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಮೂರ್ತಿಯೂ ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾದ ಸಂಗತಿಗಳಿಂದ ರೂಪುಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜೀವಿಯೂ ವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ದ್ರವ್ಯ ಸಹಜ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಯಾವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿ ಬಂದಿರುತ್ತದೆಯೋ ಆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗಳೇ ಅದರ ಇತಿಹಾಸವನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತದೆ. ಜೀವದ ಧಾತುಗಳು ನಿರಂತರವಾದ ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಶಾಶ್ವತವಾದುದು ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಬಹುದಾದದ್ದು ಏನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ಅಮರತ್ವ ಇಲ್ಲ. ಅದನ್ನು ಹೋಲುವ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ. ಆದರೂ ಒಂದು ವಿಚಾರವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಿರಿ, ಅಮರವಾಗಿರತಕ್ಕಂತಹದು, ನಾನು ಅನ್ನುವುದನ್ನೇ ಹೋಲುವ ಮತ್ತೊಂದು, ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವಾಗಿರುವಂಥದು ಹಾಗೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವಂಥದು ಇದ್ದರೆ ಅದು ಮೂರ್ತಿಯನ್ನು ವಸ್ತುವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕುವಂಥ ಭೌತಿಕ ಶರೀರವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ಅಥವಾ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥದಲ್ಲ ಅಥವಾ ಆತ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವಂಥದಲ್ಲ. ಆದರೂ ಅಂತಹದ್ದು ಇರುತ್ತದೆ; ಅದು ಸಾವಿಲ್ಲದ, ಅಮರತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವ, ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವಾದ ವಾಸ್ತವತೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವಪೂರ್ಣವಾದದ್ದು; ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು; ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಮಹತ್ವವುಳ್ಳದ್ದು; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಗೋಚರಿಸದ ಇರುವಂತಹದು ಹಾಗೂ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿರುವಂತಹದು. ಹಾಗಾದರೆ ಅದು ಯಾವುದು? ಅದು ಸಾವಿಲ್ಲದಂತಹದು; ಆದರೆ ವಾಸ್ತವತೆಯಾಗಿರುವಂತಹದು; ತನ್ನ ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿತ್ವದಲ್ಲಿ ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವಾಗಿರುವಂತಹದು ಹಾಗೂ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವಂತಹದು. ಅದೇ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಆಗಿ ಉಳಿದಿರುವಂತಹದು; ಎಲ್ಲ ಸತ್ಯಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯದಂತಿರುವಂತಹದು.

ವಿವೇಕಿಗಳು ಸತ್ಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತರ್ಕ ಮಾಡುವಾಗ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ, ಯಾವುದೇ ಒಂದು ಘಟನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ, ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುಗಳ ಮೇಲೆ, ಯಾವುದೇ ಬಗೆಯ 'ಆತ್ಮ'ಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಅಥವಾ ದೇವತೆಗಳ ಮೇಲೆ, ಯಾವುದೇ ಜೀವಿಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ತರ್ಕಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ. ಶೂನ್ಯದ ಮೇಲೆ ತರ್ಕಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅದು ಯಾವುದೇ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ವಸ್ತುವಲ್ಲ ಅಥವಾ ವಿಶಿಷ್ಟ ಆತ್ಮವಲ್ಲ - ಆದರೆ ಅಂತಹ ಶೂನ್ಯವು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಂಥದೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾವಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಂತಹದು. ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುವಂತಹದು, ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವಾದುದು, ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಹೋಗಿದ್ದರೆ, ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ದುಃಖಗಳಿಂದ ಪಾರಾಗುವುದಕ್ಕೇ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಬೋಧಿತತ್ವ ಭ್ರಮೆ ಎನ್ನುವುದಾದರೆ, ಬೋಧಿ ಎನ್ನುವುದೇ ಇರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ನಿರ್ವಾಣ ಎನ್ನುವುದನ್ನು

ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಆಗುತ್ತಲೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಯಾವ ಬುದ್ಧನೂ ಮುಕ್ತಿಯ ಹಾದಿಯನ್ನು ತೋರಿಸಲು ಹುಟ್ಟಿದುತ್ತ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧರು ಹುಟ್ಟಿಬಂದಿದ್ದಾರೆ, ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ಆತ್ಮ ಇದೆ ಎಂಬುದು ಅತ್ಯಂತ ನಿರಾಧಾರವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಆತ್ಮತ್ವಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದೇ ಲೋಕದ ಸಮಸ್ತ ದುಃಖಗಳಿಗೂ ಕಾರಣ ಎಂಬುದನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಬೆಳಕನ್ನು ಅರಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಋಜುತ್ವದ ನೈತಿಕ ಪಥದ ಮೂಲಕ ಮುನ್ನಡೆದು, ಭವ್ಯವಾದ ಹಾಗೂ ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಅಷ್ಟಾಂಗಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕರೆದೊಯ್ಯುವಂಥ ಬೋಧಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಮೂಲಕ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವ ವಿಧಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿಕೊಟ್ಟಿದ್ದಾರೆ.

ಸುದತ್ತ ಹೇಳಿದ: “ಮಹಾನುಭಾವರೆ, ಯಾವ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಾಕ್ಯ ಮುನಿಯಿಂದ ನೀವು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಈ ತತ್ವವನ್ನು ಅರಿತುಕೊಂಡಿದ್ದೀರೋ ಅವರು ಮಹಾಜ್ಞಾನಿಗಳಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದರೂ ಕುದುರೆಗಡದಲ್ಲಿ ಅವರನ್ನು ಗೌರವಿಸುವವರಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಾವೆಲ್ಲರೂ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸಂಪ್ರದಾಯಸ್ಥ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರು. ನಮ್ಮೊಳಗೆ ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಬುದ್ಧನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಶಾಕ್ಯಮುನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಗೌರವದಿಂದ ಮಾತನಾಡುವ ಒಬ್ಬ ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದಾನೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ನಿಮ್ಮಿಂದ ಮುಚ್ಚಿಡಲಾರದು. ಅವನೇ ದೊರೆ ಬಿಂಬಸಾರನ ಮಿತ್ರನಾದ ಮಹಾ ಸುಭೂತಿ. ಅವನೇ ಈ ಊರಿನ ನ್ಯಾಯಾಧಿಪತಿ, ಮುಖ್ಯಸ್ಥ. ನೀವು ಆ ಊರಿಗೆ ಹೋದರೆ, ಅವನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ. ಅವನು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಬರಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಬುದ್ಧನ ಅನುಯಾಯಿ ಎಂದಲ್ಲ; ತನ್ನ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ನೇಹಸಂಬಂಧದಿಂದಾಗಿ ಅವನು ಬುದ್ಧನಿಗೆ ಸ್ನೇಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ. ಅವನನ್ನು ರಾಜನ ಆಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನೋಡಿರುವುದರಿಂದ ಅವನು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ: “ಬ್ರಹ್ಮ ಏನಾದರೂ ಭೂಮಿಗೆ ಇಳಿದು ಬಂದರೆ, ಅವನು ಬುದ್ಧನ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ” ನಿಜ ಹೇಳಬೇಕು ಎಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮ ಕೂಡ ಶಾಕ್ಯಮುನಿ ಬುದ್ಧನಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದೈವಿಕವಾಗಿ, ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುವುದಿಲ್ಲ. ನೀವು ಸುಭೂತಿಯನ್ನು ಭೇಟಿ ಮಾಡಿದಾಗ, ನನ್ನ ಹೆಸರನ್ನು ಹೇಳಿ - ರೋಜಾನ ಮಗ ಸುದತ್ತ ಎಂದರೆ ಅವನಿಗೆ ಗೊತ್ತಾಗುತ್ತದೆ. ನಾಳೆ ನಡೆಯಲಿರುವ ಅವನ ಮಗಳ ವಿವಾಹಕ್ಕೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಆಮಂತ್ರಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈಗ ನೀವು ಮಹಾ ಸುಭೂತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಿ. ಅವನ ಮಗಳಿಗೆ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲಾಗಿರುವ ವರನೇ ನಾನು. ಅಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಾಣುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ.

ಭಿಕ್ಷಾಟನೆ

ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಊರಾಗಿದ್ದ ಕುದುರೆಗಡದ ಅಂಚಿಗೆ ಬಂದಾಗ ಅನುರುದ್ಧ, ಸ್ವಲ್ಪ ಹಿಂಜರಿದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಅಂದುಕೊಂಡ: “ಏನು ಮಾಡಲಿ? ಮಹಾ ಸುಭೂತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೇ, ಅಥವಾ ಶ್ರಮಣರ ಕ್ರಮದಂತೆ ಮನೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಲೇ?” “ಇಲ್ಲ ನಿಯಮಗಳ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು. ನಾನು ಮಹಾ ಸುಭೂತಿಯ ಮನೆಗೆ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ. ಒಂದು ಮನೆಯಾದ ಅನಂತರ ಇನ್ನೊಂದು ಮನೆಗೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಅವನು ತೀರ್ಮಾನಿಸಿದ.

ನೀಳಕಾಯದ್ದು ನೆಲವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಕಣ್ಣುಗಳ, ಎಡದ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದ, ಅನುರುದ್ಧ ಮೊದಲ ಮನೆಯ ಮುಂದೆ ಸಹನೆಯಿಂದ ಭಿಕ್ಷೆಗೆಂದು ನಿಂತ. ಯಾರೂ ಬಾಗಿಲ ಹತ್ತಿರ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳದೇ ಹೋದದ್ದರಿಂದ, ಅವನ ಕೃಶ ಶರೀರ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಹೋಯಿತು. ಬಹಳ ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡಲಿಲ್ಲ. ಕೋಪದಿಂದ ಹೊರಳುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆಲವು ಜನ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಅನ್ನದ ಭಿಕ್ಷೆ ನೀಡಿದರೂ, ಅವನನ್ನು ಧರ್ಮಬಾಹಿರ ಎಂದು ಹಿರಿಯರಿಸಿದರು. ಆದರೂ ಅವನಿಗೆ ಸ್ವತಃ ಆಸೆಗಳ ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇದ್ದುದರಿಂದ, ಅವನು ದಾನಿಗಳನ್ನು ಹರಸಿದ; ತನಗೆ ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಭಿಕ್ಷೆ ಬಿದ್ದ ಮೇಲೆ, ನೆರಳು ನೀಡುವ ಹಸಿದ ಮರದಡಿ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಆ ಮಿತವಾದ ಆಹಾರವನ್ನು ತಿನ್ನುತ್ತಿದ್ದ. ಆ ಊರಿನ ಚೌಕವನ್ನು ದಾಟಿ ಹೋಗುತ್ತಿರುವಾಗ, ಪುರುಷನು ಬಾಗಿಲಿನಲ್ಲಿ ಗಾಂಭೀರ್ಯದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಒಬ್ಬ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡ. ಬೆದಕಿನೋಡುವಂಥ ಕಣ್ಣುಗಳಿಂದ ಆ ಅಪರಿಚಿತನ ಮುಖವನ್ನೇ ನೋಡುತ್ತಾ ಅವನನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ ಕೇಳಿದ: “ಪೂಜ್ಯರಾದ ಭವಾನ್ ಬುದ್ಧದೇವರ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲವೇ ನೀವು?”

“ಹೌದು, ನಾನು ಪೂಜ್ಯರಾದ ಭವಾನರ ಶಿಷ್ಯ ಅನುರುದ್ಧ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ ಆ ಶ್ರಮಣ.

“ಸರಿ, ಸರಿ” ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕ ಹೇಳಿದ: “ನಾನು ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ ನಾನು ಭವಾನ್ ಬುದ್ಧರನ್ನು ರಾಜಗೃಹದಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೆ. ಬುದ್ಧ ಭವಾನರು

* ಈಗ ಇದು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಆಡು ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ‘ರಾಜ್‌ಗೀರ್’ ಎಂದಾಗಿಬಿಟ್ಟಿದೆ. - ಅನುವಾದಕನ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ

ನಿಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ನೀವು ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರಿಣತರೆಂದೂ, ತಥಾಗತ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಗ್ರಹಿಸಿದವಂಥವರೆಂದೂ ಹೇಳಿದ್ದರು. ನೀವೇ ಆ ಅನುರುದ್ಧ ಆಗಿದ್ದರೆ, ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸ್ವಾಗತಿಸುತ್ತೇನೆ. ಪೂಜ್ಯ ಶ್ರಮಣರೇ ನನ್ನ ಮನೆಯಲ್ಲಿದ್ದು, ಊಟಮಾಡಿ ನನ್ನನ್ನು ಧನ್ಯನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿ” ಎಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡ. "ನನ್ನ ಮಗಳ ಮದುವೆ ನಾಳೆ ನಡೆಯಲಿರುವುದರಿಂದ ನೀವೂ ಇದ್ದು ಮಗಳಿಗೆ ಅಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರೆ ನನಗೆ ಬಹಳ ಸಂತೋಷ ಆಗುತ್ತದೆ” ಎಂದ.

“ಕುದುರಗಡದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರೆ, ಇಂದು ನನ್ನ ಆಹಾರವನ್ನು ಕಾಡಿನಲ್ಲಿಯೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಬಿಡಿ, ನಾಳೆ ನಿಮ್ಮ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ ನಾನು ಬರುತ್ತೇನೆ” ಎಂದ ಅನುರುದ್ಧ.

“ಹಾಗೆಯೇ ಆಗಲಿ, ತಾವು ಯಾವಾಗ ಬಂದರೂ ತಮಗೆ ಸ್ವಾಗತ ಇದೆ” ಎಂದ ಸುಭೂತಿ.

ವಿವಾಹ

ಸುಭೂತಿಯ ಮನೆ ಹೂವಿನಿಂದ ಹಾಗೂ ಬಾವುಟಗಳಿಂದ ಅಲಂಕೃತವಾಗಿತ್ತು, ವಧುವಿನ ಆರತಕ್ಷತೆಯ ಸಲುವಾಗಿ ಅಂಗಳದಲ್ಲಿನ ಹೋವಕುಂಡದ ಬಳಿ ಬಿದಿರಿನಿಂದ ತಯಾರಿಸಿದ ಕುಟೀರವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿತ್ತು. ಕುದುರುಗಡದ ನಿವಾಸಿಗಳು ಮೆರೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ನೋಡಲು ತಮ್ಮ ಮನೆಯ ಬಾಗಿಲುಗಳ ಬಳಿ ಕಾತರರಾಗಿ ನಿಂತಿದ್ದರು.

ಸುದತ್ತ ವಿವಾಹಯೋಗ್ಯವಾದ ದಿರಿಸನ್ನು ಧರಿಸಿ, ತನ್ನ ಗೆಳೆಯರೊಂದಿಗೆ ವಧುವಿನ ತಂದೆಯ ಹತ್ತಿರ ಗೌರವಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಬಂದು ಸೇರಿದ. ಪೂಜ್ಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಅವನನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಬರಮಾಡಿಕೊಂಡು, ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿ ಹಾಗೂ ಏಕೈಕ ಮಗನೊಡಗೂಡಿ ಅವನನ್ನು ಹಸೆಮಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಕರೆದುತಂದು, ಅಲ್ಲಿ ವರನಿಗೆ ಜೇನುತುಪ್ಪ ನೀಡಿದ; ತನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ದೊಡ್ಡ ಜರತಾರಿ ಸೀರೆ, ತಲೆಗೆ ಬೆಲೆ ಬಾಳುವ ಬೈತಲೆಬೊಟ್ಟು ಹಾಗೂ ಮುತ್ತರತ್ನಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸರವನ್ನು ಕೊಡುಗೆಯಾಗಿ ನೀಡಿದ.

ವರನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕುಲದ ಒಬ್ಬ ತಂದೆಯಾಗಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಕೈಗೆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ತಂದೆ-ತಾಯಿಗಳ ಔರಸಪುತ್ರನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯುವಕನನ್ನು ವರನನ್ನಾಗಿ ಆಯ್ದು, ಮದುವೆ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು ಹಾಗೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಪದ್ಧತಿಯಂತೆ ವಿವಾಹವನ್ನು ನೆರವೇರಿಸುವುದು ಯೋಗ್ಯವಾದ ಕರ್ತವ್ಯವೇ ಆಗಿದೆ. ಓ ಸುದತ್ತ, ನೀನು ನನ್ನ ಮಗಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ವರನಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ವಂಶದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿರುವ ನಿನ್ನ ಮೂಳೆಗಳು, ನಿನ್ನ ಮಂಡಿ, ನಿನ್ನ ಕತ್ತು ನಿನ್ನ ಭಜ ಶಕ್ತಿಯುತವಾಗಿವೆ. ನಿನ್ನ ತಲೆಯ ಕೂದಲು ತುಂಬ ಸೊಂಪಾಗಿದೆ; ನೀನು ಗೌರಾಂಗನಾಗಿದ್ದೀಯೆ; ನೀಳ ಕಾಯದವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ; ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ನಿನ್ನ ಧ್ವನಿ ಆಪ್ತಾಯಮಾನವಾಗಿವೆ. ನೀನು ವೇದಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರಂಗತನಾದವನು, ಗುಣವಂತ. ನಿನ್ನ ತಂದೆತಾಯಿಗಳನ್ನು ಊರು ಗೌರವಿಸುತ್ತದೆ; ನೀನು ಗಂಡನಾಗಿ ನಿನ್ನ ಎಲ್ಲ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನೂ ಪೂರೈಸುತ್ತೀಯೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ವಿಧ್ವಂಸಕವಾಗಿ ನನ್ನ ಮಗಳು ನಿನ್ನ ಪತ್ನಿಯಾಗಿದ್ದಾಳೆ. ಅವಳು ನಿನ್ನೆಲ್ಲ ಕಷ್ಟ ಹಾಗೂ ಸುಖಗಳಲ್ಲಿ ಸಮಭಾಗಿಯಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ. ನಿನಗೆ ಜನಿಸುವ

ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು, ತಂದೆ ತಾಯಿಯರ ವಂಶದ ಹೆಸರಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಾಳುತ್ತಾರೆ. ಈಗ ವಧು ಸಾಲಂಕೃತಳಾಗಿ ಬಂದಿದ್ದಾಳೆ, ಅವಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಜೀವನದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳನ್ನು ನೀವು ಒಪ್ಪಿ ನಿರ್ವಹಿಸಿ” ಎಂದು ಹರಸಿದ.

ದೇಶದ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ಯಜ್ಞಮಾಘಾದಿಗಳನ್ನು ನಡೆಸಲಾಯಿತು. ಆ ಊರಿನ ಹಿರಿಯ ಪುರೋಹಿತರು ಮಂತ್ರಗಳನ್ನು ಹೇಳಿದರು. ವಧುವಿನ ತಂದೆ ಧಾರಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಮಗಳನ್ನು ಧಾರೆಯೆರೆದನು. ವರನು ವಧುವಿನ ಪಾಣಿಗಳೂ ಮಾಡಿದ ವಧು ದೃಢವಾದ ಹೆಜ್ಜೆಯನ್ನು ಹಾಕಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದಳು. ಅನಂತರ ಯುವ ದಂಪತಿಗಳು ಸಪ್ತಪದಿಯನ್ನು ತುಳಿದರು. ಇದರ ಮುಖಾಂತರ ತಾವು ಜೀವನದ ಭಾಗೀದಾರರು, ಎಲ್ಲ ಕಷ್ಟಸುಖಗಳನ್ನೂ ಜತೆಯಾಗಿ ಎದುರಿಸುತ್ತೇವೆ ಎನ್ನುವ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡಿದರು.

ಅನಂತರ ಹೆಣ್ಣಿನ ಸಹೋದರನಾದ ಕಾಚ್ಚಾಯಣ* ಹಿಂದೆ ವಧೂವರು, ವಧುವಿನ ಗೆಳತಿಯರು, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು, ಗಂಡಿನ ಮನೆಯ ಕಡೆ ತೆರಳಿದರು. ಹಸೆಮಣಿಯ ಹತ್ತಿರ ಅಗ್ನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಅರ್ಪಣೆ, ಅದನ್ನು ಸ್ವಾಹೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ ಬಿದ್ದ ಬೂದಿ - ಇವುಗಳನ್ನು ಕೃಷ್ಣಾದ ಮೊದಲಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು ಪುರೋಹಿತರು ಸಹ ವಧೂವರ ಗಾಡಿಯ ಹಿಂದೆಯೇ ಪ್ರಯಾಣಿಸಿದರು.

ಮದುವೆಯ ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಊರಿನ ಬೀದಿಗಳಲ್ಲಿ ಹಾದುಹೋಗುವಾಗ ಊರಿನ ಜನರು ಅಕ್ಷತೆ ಕಾಳನ್ನು ವಧುವಿಗೆ ಹಾಕಿ ಮಂಗಳ ಕೋರಿದರು, ಹಿರಿಯರು ಆಶೀರ್ವಾದ ಮಾಡಿದರು. ಸುಭೂತಿಯ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಪ್ರದಾಯಾನುಸಾರವಾಗಿ ವರನಾಗಿದ್ದ ಸುದತ್ತ ತನ್ನ ವಧುವನ್ನು ಹೊತ್ತು ಹೊಸ್ತಿಲನ್ನು ದಾಟಿಸಿದ. ಹೊಸದಾಗಿ ಸಂಸಾರ ಹೂಡಬೇಕಾಗಿದ್ದುದರಿಂದ, ಮದುವೆ ಚಪ್ಪರದಿಂದ ತಂದ ಬೆಂಕಿಯಿಂದ ಹೊಸ ಒಲೆಯ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹಚ್ಚಲಾಯಿತು. ಶಾಸ್ತ್ರದಂತೆ ಹೋಮಹವನಗಳನ್ನು ನೆರವೇರಿಸಿದ ಅನಂತರ, ನವದಂಪತಿಗಳು ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಮೂರು ಬಾರಿ ಪ್ರದಕ್ಷಿಣೆ ಮಾಡಿ ತಮ್ಮ ಮುಂದೆ ಹಾಸಿದ್ದ ಕೆಂಪು ಹಸುವಿನ ಚರ್ಮದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತರು. ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು ಪುಟ್ಟ ಹುಡುಗನೊಬ್ಬನನ್ನು ವಧುವಿನ ತೊಡೆಯ ಮೇಲೆ ಕೂಡಿಸಲಾಯಿತು. ಅನಂತರ ಹಿರಿಯ ಪುರೋಹಿತರಾಗಿದ್ದ ವರನ ದೊಡ್ಡಪ್ಪ ತನ್ನ ತಮ್ಮ ಇಲ್ಲದ್ದರಿಂದ, ಅವಳ ಪರವಾಗಿ ದೇವರಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿ “ಈ ಮನೆಯ ಒಲೆಯಲ್ಲಿ ಹತ್ತಿ ಜ್ವಾಲೆಯಾಗಿ ಉರಿಯುತ್ತಿರುವ ಅಗ್ನಿಯೇ ನಿನ್ನನ್ನು

* ‘ಕಾಚ್ಚಾಯಣ’ ಎಂಬುದು ಶಿಷ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತ ರೂಪ. ಪಾಲಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ‘ಕಾಚ್ಚಾಯಣ’ ಎಂದಾಗುತ್ತದೆ. ಲೇಖಕರು ಈ ರೂಪವನ್ನೇ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. - ಅನುವಾದಕನ ಅಡಿಟಿಪ್ಪಣಿ.

ಕಾಪಾಡಲಿ: ನಿನ್ನ ವಕ್ಕಳ ಭಾಗ್ಯವಂತರಾಗಲಿ, ತುಂಬು ಜೀವನ ನಡೆಸಲಿ! ಎಲೈ ಸುಂದರ ಕನ್ಯೆಯೆ, ಆರೋಗ್ಯವಂತ ವಕ್ಕಳ ತಾಯಿಯಾಗಿ, ಬಲಶಾಲಿ ವಕ್ಕಳ ಸುಂದರ ಮುಖವನ್ನು ಕಾಣವಂಥವಳಾಗಿ ನೀನು ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯಾಗಿದುವಂತಾಗಲಿ!” ಎಂದು ಹರಸಿದ.

ಅನಂತರ ವರನಾದ ಸುದತ್ತ ಹೆಣ್ಣಿನ ಕೈಗೆ ಒಂದು ಹಿಡಿ ಹುರಿದ ಧಾನ್ಯವನ್ನು ನೀಡಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ: “ಒಂದಾದ ಹೃದಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಕೈಗಳನ್ನು ಅಗ್ನಿಯು ಆಶೀರ್ವದಿಸಲಿ!”

ಆನಂದದ ಬಗೆಗಿನ ಉಪದೇಶ

ಮದುವೆಯ ಎಲ್ಲ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳು ವಿಧ್ಯುಕ್ತವಾಗಿ ಮುಗಿದ ಬಳಿಕ, ಸುಭೂತಿ ತನ್ನ ನೆಂಟರಿಷ್ಟರನ್ನು ಔತೋಕೈ ಕರೆದಿದ್ದ. ಅವರ ಮಧ್ಯೆ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಅನುರದ್ಧ ಇರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕರೆದು ತನ್ನ ಪಕ್ಕದಲ್ಲೇ ಕುಳಿರಿಸಿಕೊಂಡ. ಬಂಧುಬಾಂಧವರು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಔತೋ ಸವಿಯುತ್ತಿದ್ದರು. ಸಂಜೆ ತಂಪಾಗುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಚಂದ್ರ ಮೇಲೇರಿ ಮಂದ ಬೆಳಕನ್ನು ಸೂಸುತ್ತಿದ್ದ. ಆಲದ ಮರದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತಿದ್ದವರು ದೇವತೆಗಳ ಅನ್ಯಾಹವ ಬಗ್ಗೆ, ವೈಭವ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆಗ ನ್ಯಾಯಾದೀಶನಾಗಿದ್ದ ಸುಭೂತಿ, ಅನುರದ್ಧನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ:

“ಗೌರವಾನಿತ್ಯತನಾದ ಅನುರದ್ಧನೆ, ಜನರು ಯಾರನ್ನು ತಥಾಗತ ಪೂಜ್ಯ ಬುದ್ಧದೇವ ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೋ ಆ ಶಾಕ್ಯ ಮುನಿಯ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಅಪಾರ ಗೌರವವಿದೆ. ಆದರೆ ಅವರ ತತ್ವಗಳು ನಮ್ಮ ಜನರಿಗೆಲ್ಲರಿಗೂ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ನನಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಜೀವನದ ಕಷ್ಟಸಂಕಟಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡು ಒದ್ದಾಡುತ್ತಿರುವವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವ ತತ್ವ ಜ್ಞಾನವೇ ಅವರದು. ಜೀವನ ಸಾಕಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವವರಿಗೆ, ರೋಗಗ್ರಸ್ತರಿಗೆ, ದುಃಖದಲ್ಲಿರುವಂತಹವರಿಗೆ ಅವರ ತತ್ವಗಳು ಶರಣನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ಅವು ಅಂತಹವರಿಗೆ ಆಶ್ರಮನೀಡುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವವರಿಗೆ, ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ ಇರುವವರಿಗೆ, ಬಲಾಡ್ಯರಿಗೆ ಅವರ ತತ್ವಗಳು ನಿರುಪಯುಕ್ತವಾಗಿವೆ. ಅವರ ತತ್ವಗಳು ರಣರಂಗದಲ್ಲಿ ಗಾಯಗೊಂಡವರಿಗೆ ಸಿದ್ಧೋಷದವಾಗಬಹುದು; ಆದರೆ ಗೆದ್ದವರಿಗೆ ಅವು ಅಪಥ್ಯವಾಗಿ ಹಾಗೂ ವಿಷವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ.”

ಅನುರದ್ಧ ಹೇಳಿದ: “ನಿಜ, ಪೂಜ್ಯರಾದ ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧರ ತತ್ವಗಳು ಜೀವನದ ಕಷ್ಟಸಂಕಟಗಳಡಿ ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡವರಿಗಾಗಿಯೇ ಇವೆ. ಅವು ಅಂತಹವರಿಗೆ ಶರಣನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ; ಆರೋಗ್ಯ, ಸಂತೋಷಗಳನ್ನು ತರುತ್ತವೆ. ಆನಂದದಿಂದ ಇರುವವರಿಗೆ, ಬಲಾಡ್ಯರಿಗೆ, ಆರೋಗ್ಯವಂತರಿಗೆ ಅವರ ಸಾಂತ್ವಿಕ ಅಗತ್ಯವೇ ಇಲ್ಲ; ಅವರ ಸಹಾಯವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಅವರಿಗೆ ಯಾವ ಔಷಧವೂ ಬೇಕಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಆರೋಗ್ಯದಿಂದ, ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇರುವವರಾರು? ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ಯಾರಾದರೂ ದುಃಖಕ್ಕೆ ರೋಚನಗಳಿಗೆ, ವೃದ್ಧಾಪ್ಯಕ್ಕೆ

ಸಾವಿಗೆ ಒಳಗಾಗದವು ಇದ್ದೀರಾ? ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಅಂತಹವರನ್ನು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ವಿಜಯಿ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು; ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮುಕ್ತಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ” ಎಂದ

“ಸದ್ಯಕ್ಕೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸುತ್ತಲೂ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವೇ ಇದೆ. ಆದರೆ ನಿಮ್ಮ ಸಂತೋಷ ಭೃಷ್ಟವಾದ ತಳಹದಿಯ ಮೇಲಿದೆಯೆ? ಜೀವನದ ಜಂಜಾಟವನ್ನು ಎದುರಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ, ಸಾವು ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಕ್ಷಣಗಳಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಶಾಂತವಾಗಿರುತ್ತೆಯೆ? ಯಾವ ಹೃದಯದ ಸ್ಥಿತಿ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಕ್ಷುದ್ರ ಲೋಭಗಳಿಂದ ಅವರನ್ನು ಮೇಲಕ್ಕೆ ಎತ್ತುವುದೋ, ಅಹಮಿಕೆಯ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಅವರನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡುವುದೋ ಅಂತಹವರು ಸಾವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ವಾಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆದು ಸಂತೋಷವಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಐಹಿಕ ಸಂಪತ್ತಿನಿಂದ ಬರುವ ಸುಖ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಸ್ಥಿತಿಯದು. ಏಕೆಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಐಹಿಕ ವಸ್ತುಗಳೂ ಪರಿವರ್ತನೆಯ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಒಳಪಟ್ಟಿವೆ. ಪರಿವರ್ತನೆಯವಾದ ಸಂಗತಿಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಲೋಭವನ್ನು ಯಾರು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ಸುಖಿ. ಧರ್ಮಾಧಾರಿತವಾದ ಸುಖವೇ ನಿಜವಾದ ಸುಖ; ತಥಾಗತೆ ಧರ್ಮಾಧಾರಿತವಾದ ಸುಖವೇ ನಿಜವಾದ ಸುಖ.

“ಯಾರು ತಾವು ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೇವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದಾರೋ ಅಂತಹವರು ಕಣ್ಣನ್ನು ತಡಾಗತದು ತೆರೆಯಿಸುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನದ ಅಪಾಯಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಜೀವನದ ಆಕರ್ಷಕವಾದ ಆದರೆ ಅಪಾಯಕಾರಿಯಾದ ಸನ್ನಿವೇಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಲು ಇದರಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಗಾಳವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗೆ ಮೀನು ತಾನು ಸಂತೋಷವಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಅದರ ಚೂಪಾದ ಕೊಂಡಿಗಳು ದವಡೆಯನ್ನು ಚುಚ್ಚಿದಾಗ ಅದು ದುಃಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆ.

“ತನ್ನ ಸ್ವಂತ ಸುಖದ ಬಗ್ಗೆಯೇ ಯೋಚನೆಮಾಡುವವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆದರಿಕೆಯಿಂದ ಬಾಳುತ್ತಿರುತ್ತಾನೆ. ಬೇರೆಯವರ ನೋವಿಗೆ ಅವನು ಸ್ಪಂದಿಸದೇ ಇರಬಹುದು. ಆದರೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಇಂತಹ ಗತಿ ಕಾದಿದೆ ಎನ್ನುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಕುರುಡಾಗಿರುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರ ಬದುಕು ಸಾವಿಗೆ ಸೇರಿದ್ದೋ, ಅಂತಹ ಸಾವಿಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸಲು ಯಾರು ಹಿಂಜರಿಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವನು ನಿಜವಾದ ಸುಖಿ. ಅಂತಹವನು ಸಾವನ್ನು ಮೀರಿದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ; ಶಾಂತನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ; ಅವನು ಅದರ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಮೆಚ್ಚಿನಂತೆ ಅಮರತ್ವದ ಘಟ್ಟವನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ; ನಿರ್ವಾಣದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ.”

ವಧುವಿನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಸುದತ್ತ ಹೇಳಿದ: “ನಾನೆಂದೂ ಗೌತಮನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ನಿರ್ವಾಣದ ಸಲುವಾಗಿ ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ದೂರ ಮಾಡುವುದು ಶೋಭೆ ತರುವಂತಹದಲ್ಲ.”

ಸುದತ್ತನ ಮಾತುಗಳನ್ನು ಕೇಳಿಸಿಕೊಂಡು, ಅನುರುದ್ಧ ತನ್ನ ಮಾತನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸಿದ: “ನನ್ನ ಯುವ ಸ್ನೇಹಿತನು ಇದೀಗ ತಾನೇ 'ಅಚಲವಾಗಿ ನಿನ್ನ ಜತೆ ಇದ್ದುಕೊಂಡೆ' ಎಂದು ವಧುವಿಗೆ ಪ್ರಮಾಣಮಾಡಿ ಹೇಳಿದ್ದಾನೆ. ಈ ತತ್ತ್ವಗಳಾದರೂ ಅವಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ದೂರ ಇಡುತ್ತವೆ ಎನ್ನುವ ಹೆದರಿಕೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸುತ್ತಿದ್ದಾನೆ. ಆದರೆ ವಿಷಯ ಅದಲ್ಲ. ತಥಾಗತವು ತಮ್ಮ ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಅನಿರೀತನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ತಲುಪಿದ್ದು ಒಂದು ದೋಷವೆನ್ನಿಸಬಹುದು. ಆದರೆ, ಇಂದು ಇಂಥ ಕಾರಣಗಳಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚ ಗಾಢಾಂಧಕಾರದಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದೆ. ಸಾವಿಲ್ಲದ ನಿರ್ವಾಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ, ಅವರಿಗೆ ಇದ್ದುದು ಒಂದೇ ಒಂದು ಗುರಿ. ಅದೇನೆಂದರೆ ಬೇರೆಯವರಿಗೆ ದಾರಿ ತೋರಿಸುವುದು, ಅವರ ಶಿಷ್ಯರಾದ ನಾವು ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದವರಾಗಿ, ಅವರುತೆಯೇ ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನಕ್ಕೆ ನಮ್ಮನ್ನು ನಾವೇ ಅರ್ಪಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ. ಅದು ನಮಗೋಸ್ಕರ ಅಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ನಾವು ಈಗಾಗಲೇ 'ಅಹಂ'ನ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದಿದ್ದೇವೆ; ನಾವು ಹೀಗೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುವುದು ಪ್ರಪಂಚದ ಮುಕ್ತಿಗಾಗಿ. ನಮ್ಮ ಘೋಷಣೆ, ನಮ್ಮ ತತ್ತ್ವ "ಅಣಾತ್ಮಾದೋ" ಎಂಬ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡಿದೆ. ಇದು 'ಅಹಂ'ನ ವಿಚಾರವನ್ನು ಒತ್ತಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳದೇ ಇರುವುದೇ ಆಗಿದೆ.

ಮುಕ್ತಿ ಎಂದರೆ ಜೀವನದ ಬಂಧನದಿಂದ ಕಳಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಲ್ಲ; ನಾನು ಎನ್ನುವ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದುವುದು. ಸನ್ಯಾಸಿ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ಹೊರಬಂದಿರುವುದು; ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಏನೇ ಆಸೆ ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಖಕ್ಕಾಗಿ ಹಿತೋಪಾಯವಿಲ್ಲದ ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಸುಖಕ್ಕೆ ಹಂಬಲಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅವನಿನ್ನೂ ಸ್ವತಂತ್ರನಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ಅದೇ ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಗೃಹಸ್ಥ ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ಆಸೆಗಳನ್ನೂ ತೊರೆದಿದ್ದರೆ, ಉದಾತ್ತವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಲುಪಬಹುದು. ಅದು ಫಲವೇ ನಿರ್ವಾಣ.

ಯಾರು ಧರ್ಮದ ಬದುಕಿಗೆ ಹಿತೋಪಾಯವಿಲ್ಲದೇ ಅಂತಹವರು ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಬೋಧಿಯ ಅಥವಾ ಅರಿವಿನ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಶ್ರಮಿಸಬೇಕು. ಗೃಹಸ್ಥನಾದವನು ತಾನು ನಿರ್ವಹಿಸಲೇಬೇಕಾದ ಕರ್ತವ್ಯಗಳಿಂದ ವಿಮುಖನಾಗಬಾರದು. ತಥಾಗತರು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆ

“ತಂದೆ ತಾಯಿ, ಹೆಂಡತಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಸಿ

ಇದು ಹಾಗೂ ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನೆಯ ಒಲವು -

ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಆನಂದ.

* 'ಅನಾತ್ಮವಾದ' ಎಂಬುದರ ಪಾಲೀ ರೂಪ. - ಅನುವಾದಕನ ಅಡಿಟಿಚ್ಚು

“ಮೈತ್ರಿ ಸಾಧಿಸಿ

ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕಾಣಿರಿ;

ಕಳಂಕ ರಹಿತ ಜೀವನ ನಡೆಸಿರಿ -

ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಆನಂದ

ಆತ್ಮಸಂಯಮ ಮತ್ತು ವಿವೇಕ;

ನಾಲ್ಕು ಪರಮ ಸತ್ಯಗಳು-

ಇವುಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು -

ಇದೇ ನಿಜವಾದ ಆನಂದ

ವಿವಾದ

ಸುದತ್ತನಲ್ಲಿ ಸಾತ್ವಿಕ ಕ್ರೋಧ ಇರುವುದನ್ನು ಅನುರುದ್ಧ ಗಮನಿಸಿದ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅವನು ಮಾತನಾಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ, ಆ ಯುವಕನ ಕಡೆ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ನೋಡಿದ. ಸುದತ್ತ ಮೇಲೆದ್ದು ನಿಂತು ಹೇಳಿದ: “ಅಹಂನ ಸಂಪೂರ್ಣ ಶರಣಾಗತಿಯೆ? ಇದನ್ನೇ ಗೌತಮನು ಮುಕ್ತಿ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾನೆಯೇ? ನನ್ನ ತಂದೆ ಅವನನ್ನು ಧರ್ಮಬಾಹಿರ ನಾಸ್ತಿಕ ಎಂದು ಕರೆದ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಅವನು ಅವನನ್ನು ಅಪಾರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರಲಿಲ್ಲ ಏಕೆಂದರೆ ಗೌತಮನು ಹೇಳಿದ ಬಿಡುಗಡೆ ಎನ್ನುವುದು ವಿನಾಶಕರವಾದದ್ದು; ಮನುಷ್ಯನ ಅಹಂ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ನಾಮ ಮಾಡುವಂತಹದು. ಗೌತಮನು ವೇದಗಳ ಪ್ರಾಮಾಣ್ಯವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿದವನು. ಅವನು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ಸೃಷ್ಟಿಕರ್ತನಾದ ಈಶ್ವರನನ್ನು ನಂಬುವುದಿಲ್ಲ; ಆತ್ಮ ಎನ್ನುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನು ಎಷ್ಟು ಅಧಾರ್ಮಿಕ ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಣಿಗಳನ್ನು ದೇವರಿಗೆ ಬಲಿಹೊಡುವುದು ಧರ್ಮಬಾಹಿರ ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗಳನ್ನು ಅವಮಾನಿಸಿ, ಅವುಗಳು ನಿರರ್ಥವಾದುವು ಎನ್ನುತ್ತಾನೆ. ನಾಗರಿಕತೆಯ ಸಮಾಜದ ಕುಳ್ಳಿಗಳು, ಈ ಪವಿತ್ರವಾದ ವರ್ಣಾಶ್ರಮದ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿವೆ. ಅದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಕ್ಷೋಭೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ ಎನ್ನುವ ವಾದವನ್ನು ಅವನು ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನ ಧರ್ಮ ಎಂದರೆ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸುವುದು; ಅದು ದೈವಿಕವಲ್ಲದ್ದು - ಶುದ್ಧವಾಗಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಂಬಂಧವಾದದ್ದು; ಏಕೆಂದರೆ ವೇದಗಳು ಅಪೌರುಷೇಯ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅದು ತಿರಸ್ಕರಿಸುತ್ತದೆ - ಜೀವನದ ದಾರಿಯನ್ನು ಬೆಳಗುವುದಕ್ಕೆ ಅರಿವಷ್ಟೇ ಸಾಕು ಎಂದು ಸಾಧಿಸುತ್ತದೆ.”

ಅನುರುದ್ಧನು ಸುದತ್ತನ ಬಲವಾದ ನಿರಾಕರಣೆಗಳನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಅವನ ಕೆನ್ನೆಯ ಬಣ್ಣ ಹೆಚ್ಚು ಕೆಂಪಾಗಿದ್ದುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹೀಗೆಂದು ಯೋಚಿಸಿದ: “ಈ ಯುವಕ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಧರ್ಮದ ಬಗ್ಗೆ ಆಸಕ್ತಿ ತೋರುವಾಗ ಎಷ್ಟು ಸುಂದರವಾಗಿ, ಎಷ್ಟು ಉದಾತ್ತವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ!” ಆಗ ಅವನು ಹೇಳಿದ: “ತಥಾಗತರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಧರ್ಮವನ್ನು ವಿರೋಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಅವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವರೋ, ಅವರು ತಥಾಗತರು ಒಬ್ಬ ಸುಧಾರಕರು ಅನ್ನುವುದನ್ನು ಗುರುತಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಉದಾತ್ತ ಧರ್ಮದ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ನಮಗೆ ನೀಡಿದ್ದಾರೆ.”

“ಆತ್ಮದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡುವುದರಿಂದ ಎಲ್ಲ ಧರ್ಮಗಳು ನಾಶವಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ” ಎಂದು ಸುದತ್ತ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

“ಆತ್ಮ ಎಂದರೆ ನೀನು ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ” ಎಂದು ಅನುದದ್ಧ ಕೇಳಿದ.

ವೇದಾಂತ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪಡೆದಿದ್ದ ಸುದತ್ತ ಹೇಳಿದ : “ನನ್ನ ಆತ್ಮ ಎಂದರೆ ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವಾದ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಆತ್ಮ ಅದು ನನ್ನ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳಿಗೂ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡುವಂತಹದು. ಯಾವುದು ‘ಅಹಂ’ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆಯೋ ಅದು” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ.

“ಯಾವುದು ‘ಅಹಂ’ ಅಥವಾ ‘ನಾನು’ ಅಂತ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೆ?” – ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅನುದದ್ಧ ಕೇಳಿದ. “ಪ್ರಶ್ನಾತೀತವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ, ಇಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲರಲ್ಲಿ ‘ಅಹಂ’ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಇದೆ. ನಾವು ‘ಅಹಂ’ ಎಂದು ಹೇಳಿದಾಗ ಅದು ಮಾತನಾಡುವ ಒಂದು ಪದ್ಧತಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ – ಬೇರೆ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ, ಪದಗಳು ವನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಈ ‘ಅಹಂ’ ಎನ್ನುವುದು ಜೀವಮಾನವಿಡೀ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಇರುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನಿಜ. ಆದರೆ ಅದರ ಮಹತ್ವ ಬದಲಾವಣೆಯಾಗುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನತನದ ಅರಿವು ಮಗುವಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಾಗ ಅದು ಮೊದಲು ಮೂಡುತ್ತದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಅದು ಬಾಲಕನನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ, ಅನಂತರ ಯುವಕನನ್ನು, ಅನಂತರ ಪ್ರಬುದ್ಧ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು, ಕೊನೆಗೆ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಪದಗಳು ಅವೇ ಆಗಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಆದರೆ ಅರ್ಥದ ಸತ್ತ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತದೆ. ಅದರ ಪ್ರಕಾರ ಅದು ಯಾವುದನ್ನು ‘ಅಹಂ’ ಅಥವಾ ‘ನಾನು’ ಎಂದು ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೋ ಅದು ನಿರಂತರವೂ ಅಲ್ಲ, ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವೂ ಅಲ್ಲ ದೈವಿಕವೂ ಅಲ್ಲ ಅಥವಾ ಯೋಗದ ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕೆಯುವ ನಿಜವಾದ ‘ಅಹಂ’ ಕೂಡ ಅಲ್ಲ. ಆ ಪದ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಗೊಂಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾವನೆಗಳ, ವಿಚಾರಗಳ, ಉದ್ದೇಶಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಒಟ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ.

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಉತ್ತರಿಸಿದ: “ಆತ್ಮದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರಾಕರಣೆ ಮಾಡುವ ಗೌತಮ ಒಬ್ಬ ನಾಸ್ತಿಕ, ಅವನ ವಾದಗಳು ಎಷ್ಟು ಅಸಂಗತವಾಗಿವೆ ಎಂದರೆ ಭವಿಷ್ಯದಲ್ಲಿ ಅವತಾರಗಳಾಗಿ ಪುನರ್ಜನ್ಮ ಪಡೆಯುವ ಬಗ್ಗೆ ಅವರತ್ತ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅವನು ಮಾತನಾಡುತ್ತಾನೆ.”

ಶ್ರಮಣ ಹೇಳಿದ: “ಮಿತ್ರ ಸುದತ್ತ ನಾವು ಪದಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಜಗ್ಗಾಡುವುದು ಬೇಡ. ಅವನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅರ್ಥೈಸೋಣ.”

ನೀನು ಹೇಳುವ ‘ಅಹಂ’ ಎನ್ನುವುದು ಬದಲಾವಣೆಗೆ ಒಳಗಾಗುವುದಲ್ಲ ಎನ್ನುವ ವಾದದಲ್ಲಿ ದೋಷ ಇದೆ ಎಂದು ತರ್ಕಾತರ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಅದು ಒಂದು ಭ್ರಮೆ, ಕನಸು; ಅದಕ್ಕೆ ಅಂಟಿಕೊಂಡಿರುವುದರಿಂದ ಅದು ‘ಅಹಂ’ ಅನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತದೆ. ಅದು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ

ಅಥವಾ ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಭ್ರಮಾತ್ಮಕವಾಗಿರುವ ಸುಖ ಪಡೆಯಲು ಹಾತೊರೆಯುತ್ತದೆ. 'ಅಹಂ' ಎನ್ನುವುದು ನಿನ್ನ ತತ್ವದ ದೋಷ ಆಗಿದ್ದರೂ, ನಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜ. ಯಾವ ವ್ಯಕ್ತಿಯೂ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ವಿಚಾರಗಳ, ಕಾರ್ಯಗಳ ಒಡೆಯನಲ್ಲ; ಆದರೆ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ, ವಿಚಾರ ಕರ್ಮಗಳೇ ವ್ಯಕ್ತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸಿರುತ್ತವೆ. ಓ ಸುದತ್ತ ನಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ರೂಪಿಸುವ 'ಅಹಂ' ಎನ್ನುವುದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಆಲೋಚನೆಗಳೇ ಆಲೋಚನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತವೆ; ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವೇ ನಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ್ಯ ನಿನ್ನ ವಿಚಾರಗಳು, ನಿನ್ನ ಇಚ್ಛಾಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳೇ ನೀನು; ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಗಳಿಲ್ಲ; ನೀನೇ ಆ ವಿಚಾರ ಪ್ರತೀಕೆ."

"ಹಾಗಾದರೆ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಒಡೆಯ ಯಾರು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಸುದತ್ತ "ಇಲ್ಲಿ ನಿನ್ನ ವಾದದಲ್ಲಿ ದೋಷ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಯಾರು ತನ್ನ ವಿಚಾರಗಳ ಒಡೆಯ ತಾನೇ ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನೋ ಅವನೇ ನಿಜವಾದ ಸುಖಿ."

ಅನುರುದ್ಧ ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ: "ಈ 'ಅಹಂ' ತತ್ವ ಎನ್ನುವುದು ನಿನ್ನ ದೇಹ ಹಾಗೂ ಮನಸ್ಸಿನ ಒಡೆಯನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ; ನಿನ್ನ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು, ಹಠಾತ್ ಘೃಣೆಗಳನ್ನು ಅದು ನಿರ್ದೇಶಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುವು ಪ್ರಬಲವಾಗಿರುತ್ತವೆಯೋ ಅವೇ ನಿನ್ನ ಒಡೆಯನಾಗಿರುತ್ತವೆ; ಅವೇ ನಿನ್ನನ್ನು ಆಳುತ್ತವೆ. ಕೆಟ್ಟ ಮನೋವಿಚಾರಗಳು ನಿನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದಿದ್ದರೆ, ಹಡಗು ಹೇಗೆ ಬಿರುಗಾಳಿಯ, ಸಮುದ್ರದ ಗುಪ್ತ ಪ್ರವಾಹದ ದಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತದೋ ಅದೇ ರೀತಿ ನೀನು ಕೆಟ್ಟ ವಿಚಾರಗಳ ದಯೆಗೆ ಒಳಗಾಗಿರುತ್ತೀಯೆ; ಅದೇ ರೀತಿ ಅರಿವನ್ನು ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಆಕಾಂಕ್ಷೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಹೊಕ್ಕರೆ, ಭ್ರಮೆಗಳು ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ, ತಿಳಿಗೊಳದ ನೀರು ಎಷ್ಟು ಶಾಂತವಾಗಿರುತ್ತೋ ಅಂಥ ವಿಶ್ರಾಂತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ನಿರ್ವಾಣದ ಕಡೆಗೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುತ್ತದೆ. ಕಾರ್ಯಗಳು ನೆರವೇರುತ್ತವೆ; ಕಾರ್ಯದ ಪರಿಣಾಮಗಳು ಇಲ್ಲವಾಗುತ್ತವೆ; ಆದರೆ ಯಾವ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೋ ಅವುಗಳು ಬಹಳ ಕಾಲ ಬದುಕಿರುತ್ತವೆ - ಹೇಗೆ ಪತ್ರಗಳನ್ನು ಬರೆಯುವ ವ್ಯಕ್ತಿ ಗತಿಸಿದರೂ ಅವನು ಬರೆದ ಪತ್ರಗಳು ಉಳಿಯುತ್ತವೆಯೋ ಹಾಗೆ. ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಶಾಶ್ವತವಾಗಿರುತ್ತವೆ ಎಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದಾಗ, ನಮ್ಮ ಭವಿಷ್ಯದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ವಿವೇಕದಿಂದ ರೂಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇದಕ್ಕಿಂತ ಉತ್ತಮವಾದ ಅವಕಾಶ ಇನ್ನೇನು ಬೇಕು? ಅಂತಹ ದಾನದ ನಿಧಿಯನ್ನು ಶುದ್ಧತೆಯ, ಸಮಚಿತ್ತತೆಯ ವಿಚಾರಗಳ ನಿಧಿಯನ್ನು ಗುಡ್ಡೆಹಾಕು. ಯಾವನು ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕುತ್ತಾನೋ ಅಂತಹವನ ಶರೀರಕ್ಕೆ ಸಾವು ಬಂದರೂ ಅವನೇ ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬದುಕಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹವನು ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಪಡೆದು ಮರುಹುಟ್ಟು ಪಡೆಯುತ್ತಾನೆ ಆನಂದವನ್ನು ನೀಡುವ ನಿರ್ವಾಣ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಅಂತಿಮವಾಗಿ ತಲುಪುತ್ತಾನೆ."

ಶರೀರ ದೇಹಾಂತರ ಹೊಂದುವುದಿಲ್ಲ; ಆದರೆ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ವಿಚಾರ - ರೂಪಗಳು ಮೈದಳೆಯುತ್ತವೆ.”

“ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಶಕ್ತಿ ಮೀರಿ ಮಾಡಬೇಕು. ದುರಾಸೆಯಿಂದ, ಧೂಬಾಚಾರದಿಂದ, ವಿಷಯಲಂಪಟತನದಿಂದ ಪ್ರೇರಣೆ ಪಡೆದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿರ್ಮೂಲನೆ ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಭಗವಾನ್ ಬುದ್ಧರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ್ದಾರೆ.”

“ಅಹಂ ತತ್ವಾದದಲ್ಲಿನ ಸುದತ್ತ ನಂಬಿಕೆ ವಿಚಲಿತವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಇಲ್ಲಿ ಆ ಸತ್ಯದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಅವನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನ ಧರ್ಮ ಇಡಿಯಾಗಿ ಅದರ ಮೇಲೆ ನಿಂತಿತ್ತು. ಅವನು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಹೇಳಿದ: “ನಾನೇ ಎನ್ನುವುದು ಇಲ್ಲವಾದ ಮೇಲೆ ನನ್ನ ಕರ್ಮಗಳು ಯಾವುವು? ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ನಾನೇ ಇಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ, ಆ ಸುಖವಾದರೂ ಯಾವುದು?”

ಅನುರೂಪ ಚಿಂತಾಕ್ರಾಂತ ಮುಖಮುದ್ರೆ ಇನ್ನೂ ಗಂಭೀರವಾಯಿತು. “ಸುಖಕ್ಕೆ ಹಾತೊರೆಯುವ ‘ಅಹಂ’ ಸಂಬಂಧವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕು. ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬದುಕು. ಏಕೆಂದರೆ ಅವೇ ಜೀವನದ ಸತ್ಯಗಳು, ವಾಸ್ತವಗಳು. ಸೃಷ್ಟಿಯ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಪೂರ್ವಜನ್ಮ ಕರ್ಮಾಂತರಗಳಿಂದ ಬದುಕಿಕೊಂಡು ಬಂದಿವೆ. ವಿಚಾರ-ರೂಪಗಳು ನಮ್ಮ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜೀವನದ ವಾಸ್ತವಗಳು. ಅವು ಒಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ ವರ್ಗಾವಣೆಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಗತಿಸಿಹೋಗುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಅವರ ವಿಚಾರ-ರೂಪಗಳು ಕರ್ಮಗಳಿಗನುಸಾರವಾಗಿ ಮೈದಳೆಯುತ್ತವೆ. ನಿಧಾನ ಗತಿಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳು ವಿಚಾರ - ರೂಪಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಅವುಗಳು ನಮ್ಮ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತವೆ. ಅದನ್ನೇ ಒಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು, ಸುಖವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವವನು ಎಂದು, ನಾನು ಎಂದು, ನಿನ್ನ ವಿಚಾರರೂಪಗಳ ಸಮುಚ್ಚಯ ಎಂದು, ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳ ಜೀವಂತ ನೆನಪುಗಳು ಎಂದು ಕರೆಯಲಾಗುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು ಇಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಚಾರಿತ್ರ್ಯದ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಅಚ್ಚೊತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಆದ್ದರಿಂದ ಭೂತಕಾಲ ವರ್ತಮಾನಕ್ಕೆ ಜನ್ಮನೀಡಿರುತ್ತದೆ; ವರ್ತಮಾನ ಭವಿಷ್ಯದ ಗರ್ಭವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದೇ ಕರ್ಮದ ನಿಯಮ; ಇದೇ ಕಾರ್ಯಕಾರಣಗಳ ನಿಯಮ.”

“ನೀನು ಆತ್ಮದ ಏಕೀಕರಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುತ್ತಿದ್ದೀಯೆ” ಎಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದ ಕಾಚ್ಛಾಯಣ.

ಅದರ ಬದಲು ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿ ಎಂದು ಅನುರೂಪ ಕಾಚ್ಛಾಯಣನಿಗೆ ತಿಳಿಸಿದ: “ನಾನು, ಸಂಕೀರ್ಣತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಮನುಷ್ಯನ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸ್ವರೂಪದ ಮತ್ತು ಸಂಪತ್ತಿನ ಬಗ್ಗೆ ಒತ್ತಿಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ‘ಅಹಂ’ನ ಭ್ರಮೆ ನಮ್ಮಲ್ಲಿರುತ್ತದೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಿರ್ವಾಣವನ್ನು ತಲುಪುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ.”

ಶ್ರವಣನ ಮಾತುಗಳು ಗಂಭೀರವಾದುವೂ, ತೂಕವುಳ್ಳದವಾಗಿಯೂ ಇದ್ದವು. ಇಷ್ಟೆಲ್ಲ ಆದರೂ ಅವನ ತೀರ್ಪುಗಾರನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಮನದೂಷ್ಣಿರಲಿಲ್ಲ. ಆಗ ಕಾಚ್ಛಾಯಣ ತನ್ನಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಗೋಣಗಿಷೊಂಡ: “ಗೌತಮನ ತತ್ವಗಳು ಸತ್ಯವಾಗಿರುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಅವು ಒಂದು ಪಕ್ಷ ಸತ್ಯವಾದವುಗಳಾಗಿದ್ದರೆ ಅವು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ದುಃಖಮಯ ಸತ್ಯಗಳು. ನಾನು ನನ್ನ ತಂದೆ ನಂಬಿದ್ದ ಪ್ರಿಯ ಧರ್ಮಕ್ಕೆ ಚೋತು ಬೀಳುತ್ತೇನೆ.”

“ನಿನಗೆ ತುಂಬ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ; ಆತ್ಯಂತಿಕ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವಂಥದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೋ. ಏಕೆಂದರೆ ಆತ್ಯಂತಿಕವಾಗಿ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವಂಥದೇ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು” ಎಂದು ಶ್ರವಣ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ಕರೋಪನಿಷತ್

ಸುದತ್ತ ಅಸಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಉಪದೇಶಕನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಲು ಯಾವ ಶ್ರಮಕ್ಕೂ ಸಿದ್ಧನಿದ್ದ. ತನ್ನ ಮಾವ ಹಾಗೂ ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಮತ್ತೆ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡದೆ ಹೋಗಿದ್ದರೆ ತಾನು ಅನುರುದ್ಧನೊಂದಿಗೆ ನಡೆಸಿದ ವಾದವಿವಾದದ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಅವನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರು ತಥಾಗತರ ನವೀನ ಧಾರ್ಮಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಚರ್ಚೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದ್ದರು. ಜಾತಿಭೇದದಿಂದ ಕೆಳ ಜಾತಿಯವರಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರತಿಕೂಲವಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೂ, ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಧಕ್ಕೆ ಬಾರದಂತೆ ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸುವುದು ಕಷ್ಟ ಎಂದು ಅವರು ಭಾವಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೂ ಈ ಜಾತಿಪದ್ಧತಿಯೇನೂ ದೈವಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಅವರ ನಿಲುವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿತ್ತು. ಆದಾಗ್ಯೂ ನೋವನ್ನುನುಭವಿಸುವ, ಇಂದ್ರಿಯಾನುಭವ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನುಳ್ಳ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳಿಗೂ ನಮ್ಮ ಅನುಕಂಪವನ್ನು ತೋರಿಸುವುದು ಸರಿಯಾದ ಮಾರ್ಗ; ಹಾಗೂ ಕೆಳವರ್ಗದ ಯಾವ ಜೀವಿಗಳನ್ನೂ ಇದರಿಂದ ಹೊರಗಿಡಬಾರದು ಎಂಬುದೇ ಅವರ ನಿಲುವಾಗಿತ್ತು. "ನಾವು ಪೂಜೆಮಾಡದೆ ಹೋಗಿ, ಖಂಡಿತವಾಗಿಯೂ ದೇವತೆಗಳ ಕೋಪಕ್ಕೆ ತುತ್ತಾದಾರದು; ಆದರೆ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಪ್ರಾಣಿಬಲಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆಯೇ?" ಎಂದು ತನಗೆ ತಾನೇ ಎಂದುಕೊಂಡ.

ಇಂತಹ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು ಸುಭೂತಿ ಹಾಗೂ ಕಾಚ್ಚಾಯಣರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕೊರೆಯುತ್ತಿದ್ದವು; ಹೀಗೆ ತರ್ಕ ಮಾಡುತ್ತಾ ಹೋದಂತೆ ಕೆಲವು ಸಂಶಯಗಳು ಉದ್ಭವವಾದವು; ಆದರೂ ಅವರು ಒಳ್ಳೆಯ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿಯೇ ಉಳಿದಿದ್ದರು.

ಹುದುರಗ್ಧವು ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾದ ಸುಭೂತಿ ತನ್ನ ಮಗನ ಹತ್ತಿರ ಬಂದು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದ: "ಮಗು ಕಾಚ್ಚಾಯಣ, ನಿನ್ನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪರಿಹಾರ ಹುಡುಕಿದ್ದೇನೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. "ಕರೋಪನಿಷತ್"ನ ಸಂಪ್ರದಾಯದ ಮೇರೆಗೆ ನುಚಿನ ಯಜ್ಞಕಾರ್ಯವನ್ನು ನಡೆಸುವುದಕ್ಕೆ ನಾನು ಸಿದ್ಧವಾಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಈ ಯೋಚನೆ ಹೊಳೆಯಿತು. "ಯಜುರ್ವೇದ"ವನ್ನು ಓದುತ್ತ ಇದ್ದಾಗ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳನ್ನೂ ನಾನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೆ ಹಾಗೂ ಎಲ್ಲ ಸಮಸ್ಯೆಗಳೂ ಬಗೆಹರಿದವು. ನಮ್ಮ ತೋಟದ ದೊಡ್ಡ ತಾಳೆಮರದ ಎಲೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೋ; ಅವುಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜು ಚೂಪಾದ ಅಂಕುಗಳನ್ನು ಕತ್ತರಿಸು. ಅವುಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವಂತೆ

ಮಾಡು. ನಾನು ಮರೆತುಬಿಡುವುದಕ್ಕೆ ಮುಂಚೆಯೇ ನನ್ನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನ ರೂಪವನ್ನು ಕೊಡಬೇಕು ಅನ್ನುವ ಹವ್ಯಾಸಿನಲ್ಲಿದ್ದೇನೆ.”

ಉತ್ಕಟವಾದ ನಿರೀಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಕೇಳಿದ: “ನೀನು ಕಂಡುಕೊಂಡ ಪರಿಹಾರವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ತಿಳಿಸುವೆಯಾ?”

“ನಾನು ಹೇಳುವುದನ್ನು ಕೇಳು, ಜೀವನದ ಅತ್ಯಂತ ಗಂಭೀರವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಸಾವೇ ಗುರು. ಯಾರು ಅವರತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕೋ ಅಂತಹವರು ಸಾವಿನ ಮನೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕು; ಸಾವಿನಿಂದ ಜೀವನದ ರಹಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುವ ಯಾವ ಶಿಶುವೂ ಯಮನಿಗೆ ಬಲಿಯಾಗದಿರುವಂತಹ ಹಣೆಬರಿಹವನ್ನು ಪಡೆದು ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಆದರೂ ಸಾವು ಅಥವಾ ಯಮನೇ ಬ್ರಹ್ಮನಲ್ಲ. ಅವನು ಒಡೆಯನಲ್ಲ, ಆಳುವವನೂ ಅಲ್ಲ; ಶರೀರ ನಾಶವಾಗುವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಚನೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೆ, ಅಷ್ಟೆ ಆದರೆ ಆತ್ಮವನ್ನು ಅವನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಯಾರು ಅವನಿಗೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವನಿಗೆ ಮೂರು ವರಗಳು ನೀಡಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಮೃತ್ಯುವೇವೆ ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಯಾರು ಬರುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರನ್ನು ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುವುದಕ್ಕೆ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುತ್ತದೆ. ಮನುಷ್ಯನು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಗಳು, ಕಾರ್ಯಗಳು ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅದು ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಕೊನೆಗೆ ಯಾರು ಧೈರ್ಯ ತೋರಿಸುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಜೀವನದ ರಹಸ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಅದು ತಿಳಿಸುತ್ತದೆ.” ಹೀಗೆಂದು ಆ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನು ಹೇಳಿದ.

“ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಈ ಎಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳು ಬಹಳ ಗಹನವಾಗಿವೆ. ಆದರೆ ಸಾವು ಯಾವ ಪಾಠವನ್ನು ಹೇಳಿಕೊಡುತ್ತದೆ?” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಕಾಚ್ಚಾಯಣ.

ಸುಭೂತಿ ತನ್ನೆಲ್ಲ ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಒಗ್ಗೂಡಿಸಿಕೊಂಡು, ಕ್ಷಣ ಕಾಲ ಬಿಟ್ಟು ಹೇಳಿದ: “ತಥಾಗತರ ತತ್ವಗಳು ಬಹಳ ಆಳವಾಗಿ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸನ್ನು ತಟ್ಟಿವೆ. ಆದರೂ ನಮ್ಮ ಪವಿತ್ರ ಧರ್ಮದ ಮೂಲಭೂತ ತತ್ವಗಳು ಆಧಾರವಿಲ್ಲದವು ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಮನದಾಚ್ಚಾಗಿಲ್ಲ. ಅಗ್ನಿಯನ್ನು ಕಿರಿತ ಮಹಾಯಜ್ಞ-ಯಾಗಾದಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡದ ಶೂನ್ಯ ಆಚರಣೆಗಳೇ? ಅದು ನಿಜವಾಗಿದ್ದರೆ, ಶಾಕ್ಯಮುನಿ ಹೇಳಿದ ಹಾಗೆ, ನಮ್ಮೆಲ್ಲ ಋಷಿಗಳು ಕುರುಡು - ಕುರುಡು ಆಚಾರ್ಯರೇ? ಯಾರು ಹೃದಯದ ಆಸೆಗಳನ್ನು ಗೆದ್ದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ, ಯಾರು ಶಾಶ್ವತವಲ್ಲದ ನಾನು ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳಿಂದ ಯಾವ ಫಲವೂ ಲಭಿಸುವುದಿಲ್ಲ.”

ಕ್ಷಣಕಾಲ ಬಿಟ್ಟು ಸುಭೂತಿ ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳಿದ: “ಆತ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಅಪರಿವರ್ತನೀಯ ಎನ್ನುವುದು ಬರೀ ಕುಪ್ಪಕೆಯೇ? ನನಗೆ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತ ಇದೆ. ಈ ಆತ್ಮ ಎನ್ನುವುದು ಅಜಾತವಾದುದು; ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳನ್ನು ಆಳುವ ಒಡೆಯ. ಆದರೂ

ಅದನ್ನು ಕಣ್ಣಿನಿಂದ ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ; ಮಾತಿನಿಂದ ತಲುಪುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ; ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಗ್ರಹಿಸಲು ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಹೃದಯ ಮಾತ್ರವೇ ಅದನ್ನು ಕ್ವಪ್ಪಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು. "ಓಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಸಾವಿಲ್ಲದ ಅಚಾತವಾದ ಆತ್ಮದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ."

"ಹಾಗಾದರೆ ಸಂದೇಹಗಳಿಗೆ ನನ್ನ ಪರಿಹಾರವೇನು?" ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಕಾಚ್ಯಾಯಣ.

"ಹೊಸ ಬ್ರಾಹ್ಮಣತ್ವವು ಹಳೆಯದನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹದೇ?"

ಸುಭೂತಿ ಅವನ ಮಾತಿಗೆ ದನಿಗೂಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ "ಅದು ನಿಜ. ನನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳು ನನ್ನ ಮಿತ್ರ ಅನುರೂಪನ ಸಲಹೆಗಳಿಂದ ಮಾರ್ಪಾಡಾಗಿವೆ. ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದು ಬೇರೆ, ಒಳ್ಳೆಯದು ಬೇರೆ ಎಂಬುದನ್ನು ನಾನು ಒಪ್ಪುತ್ತೇನೆ. ಒಳ್ಳೆಯದನ್ನು ಅಪ್ಪಿ, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಬಿಡುವುದು ಇನ್ನೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ತಥಾಗತ ತನ್ನ ಅನುಯಾಯಿಗಳಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿರುವ ವಿಚಾರಗಳು ದೋಷಪೂರಿತವಾದುದು ಎಂದು ನಾನು ಹೇಳುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ ಎಲ್ಲೋ ಒಂದು ಕಡೆ ನನ್ನ ಹೃದಯಾಂತರಾಳದಲ್ಲಿ ಸಾವು ನಾಶಪಡಿಸಲಾಗದೆ ಇರುವಂಥದೇನೋ ಒಂದು ತತ್ತ್ವ ಇದೆ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೇರೂರಿದೆ. ಅದನ್ನೇ ನಮ್ಮ ಋಷಿಗಳು 'ಆತ್ಮ' ಎಂದು ಕರೆದಿದ್ದಾರೆ ಅದು ಏನು ಎಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂದು ಕುತೂಹಲಿಯಾಗಿದ್ದೇನೆ. ಇದು ಯಾರಿಗೆ ತಿಳಿದಿದೆಯೋ ಅಂತಹವರು ಮಾತ್ರವೇ ಆತ್ಮದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಅನುರೂಪ ಈ 'ಆತ್ಮ'ದ ಸ್ವರೂಪದ ಬಗ್ಗೆ ವಿವರಣೆ ನೀಡಲಿ. ಆದರೆ ಅವನು 'ನನ್ನದು' ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ, ಜೀವನ ಎನ್ನುವುದು ಶೂನ್ಯ ಮತ್ತು ಅವಿನಾಶಿಯಾದುದು ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದೂ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಬಾರದು."

* * * *

ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಸುಭೂತಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮೊಗಸಾಲೆಯ ನೆರಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದುದನ್ನು ನೋಡಬಹುದಿತ್ತು. ಸೂರ್ಯ ಮೋಡಗಳನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಹೊರಬಂದಾಗ, ನೀಲಾಕಾಶ ತನ್ನ ಸಹಜ ಸೌಂದರ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಗೋಚರಿಸಿದಾಗ ಅವನು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದು ಮುಗಿಸಿದ್ದ. ಅದನ್ನು "ಕರೋಪನಿಷತ್" ಎಂದು ಕರೆದ.

ಕರ್ಮಗಳ ಅಮರತ್ವ

ಅನುಕೂಲಕರ ಹವಾಮಾನ ಮರಳಿದಾಗ ಬುದ್ಧನ ಶಿಷ್ಯರು ದೇಶದ ಉದ್ದಗಲಕ್ಕೂ ಧರ್ಮಪ್ರಚಾರವನ್ನು ಕೈಗೊಂಡು, ಉದಾತ್ತ ಮುಕ್ತಿ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಜನರಿಗೆ ತಲುಪಿಸುವುದು ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿತ್ತು. ಸುಭೂತಿ ತನ್ನ ಮನೆಯ ಮುಂದಿನ ಸಾಲವೃಕ್ಷದ ಕೆಳಗೆ ಕುಳಿತು ತಾನು ಬರೆದಿದ್ದನ್ನು ಓದಿ, ಪುನಃ ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಅನುರುದ್ಧ ಆಪಂತಿ ಗ್ರಾಮಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಆಗಮಿಸಿದ. ಉಭಯ ಕುಶಲೋಪರಿಗಳ ವಿನಿಮಯ ಆದ ಅನಂತರ, ಅನುರುದ್ಧ ಸುಭೂತಿಯ ತಾಳೆಯೋಲೆಯನ್ನು ನೋಡಿದ ಬಳಿಕ, ಗಹನವಾದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚರ್ಚೆ ಪ್ರಾರಂಭವಾಯಿತು.

ಸುಭೂತಿ ಅನುರುದ್ಧನಿಗೆ "ಕಠೋಪನಿಷತ್ತನ್ನು ಓದಿ ಹೇಳಿದ. ಪೂಜ್ಯ ಭಿಕ್ಷು "ಕಠೋಪನಿಷತ್ತಿನ ಭಾಷೆಯು ಸೌಂದರ್ಯ ಹಾಗೂ ಭಾವಗಳ ವಿಚಾರಪರತೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂತಸ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ, ಮತ್ತೆ ತಲೆ ಅಲ್ಲಾಡಿಸಿ, ಆ ಗೌರವಾನ್ವಿತ ಋಷಿ ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದ: "ಅಮರತೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಇದೆ. ಆದರೆ ಅಮರತೆ 'ಆತ್ಮ' ಎನ್ನುವುದಲ್ಲ; ಅವಿನಾಶಿಯಾದ ಅಸ್ತಿತ್ವವುಳ್ಳದ್ದು ಅಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಅರಿವಿನ ಗ್ರಹಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುವ "ಅಹಂ" ಕೂಡ ಅಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳೂ, ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳೂ, ವಸ್ತುಗಳ ಎಲ್ಲ ಆಕಾರಗಳೂ ಸಂಯುಕ್ತಗಳೇ; ಎಲ್ಲ ಸಂಯುಕ್ತಗಳೂ ಘಟಕಗಳೂ ವಿಘಟನೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿರುತ್ತವೆ. ಅಮರತೆ ಎನ್ನುವುದು, ನೀನು ಭಾವಿಸಿರುವಂತೆ, "ಅಣೋರೇಷೀಯಾನ್ ಮಹತೋಮಹೀಯಾನ್"— ಅಂದರೆ ಅಣುವಿನಲ್ಲಿ ಅಣುವಾದುದಾಗಲೀ, ಮಹತ್ಕಲ್ಲಿ ಮಹತ್ತಾದುದಾಗಲೀ ಆಗಿಲ್ಲ. ಅದು ಅಣುವಾದುದೂ ಅಲ್ಲ, ಮಹತ್ತಾದುದೂ ಅಲ್ಲ; ಅದು ವಸ್ತು ಸ್ವರೂಪದ್ದೂ ಅಲ್ಲ, ಆಕಾರಯುಕ್ತವಾದುದೂ ಅಲ್ಲ. ಅಮರತೆ ಎನ್ನುವುದು ನಿರಂತರ ಸತ್ಯ; ಎಲ್ಲ ಜೀವಗಳು ಇದರಿಂದ ಆಳಲ್ಪಟ್ಟವೆ. ಅದು ಜೀವನದ ಅಪರಿವರ್ತನೀಯವಾದ ನಿಯಮ; ಅದನ್ನು ಗ್ರಹಿಸುವಂತಹುದೇ ಬೋಧಿ ಅಥವಾ ಅರಿವು. ಶ್ರೇಷ್ಠ ಸತ್ಯಗಳು ಎಂದರೆ, ನಾಲ್ಕು ಆರ್ಯಸತ್ಯಗಳು: ದುಃಖದ ಇರುವಿಕೆ, ದುಃಖದ ಮೂಲ, ದುಃಖದಿಂದ ಪಾರಾಗುವ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತು ದುಃಖದಿಂದ ಪಾರಾಗಲು ದಾರಿ ತೋರಿಸುವ ನೈತಿಕ ಅಷ್ಟಾಂಗ ಮಾರ್ಗಗಳು. ಸುಭೂತಿ ಹೇಳಿದ: "ನಿರಂತರ ಎನ್ನುವುದು ವಸ್ತುವಲ್ಲ. ನಿರಂತರ ಎನ್ನುವುದು

ಸಂಯುಕ್ತ ವಸ್ತುವೂ ಅಲ್ಲ. ಅದು ಅಭೌತವಾಗಿರುವಂಥದು, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕವಾಗಿರುವಂಥದು. 'ಆತ್ಮ' ಅನ್ನುವುದು ಶರೀರದಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯಗಳಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲ. ಅದು ಮನಸ್ಸೂ ಅಲ್ಲ, ಬುದ್ಧಿಶಕ್ತಿಯೂ ಅಲ್ಲ : ಮನುಷ್ಯ ಯಾವುದರ ಮುಖಾಂತರ ಸುಪ್ತಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಥವಾ ಜಾಗೃತ ಅವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಬಲ್ಲನೋ ಅದೇ ಅದು. "ನಾನು ಇದ್ದೇನೆ" ಎನ್ನುವುದು ಎಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವ, ಸರ್ವಾಂತರ್ಯಾಮಿಯಾಗಿರುವ ಆತ್ಮವೇ. ಅದು ಶರೀರದಲ್ಲಿ ಶರೀರರಹಿತವಾಗಿ, ಎರಡು ಆರಣಿಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಅಂತ್ರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತದೆ."

ಅನುರದ್ಧ ಸುಭೂತಿಯ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳನ್ನು ಗಮನವಿಟ್ಟು ಕೇಳಿ, ಹೀಗೆ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದ: "ಅಗ್ನಿ ಆರಣಿಯ ಎರಡು ತುಂಡುಗಳಲ್ಲಿ, ಕ್ಷಣಿಯಲ್ಲಿ ಬಚ್ಚಿಷ್ಟು ಹೊಂದಿರುವುದಿಲ್ಲ - ಎರಡು ಆರಣಿಗಳು ಕ್ಷಣಿ ಅಷ್ಟೇ ಕ್ಷಣಿಯಲ್ಲದೆ ಅವು ಬೇರೆನೂ ಅಲ್ಲ. ಬೆಂಕಿ ನಿನ್ನ ಕೈಗಳ ಉಜ್ವಾಲದಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಅವಿವಾಧವಾದ ಕಾರಣಗಳ ಮೊತ್ತದಿಂದ, ಕಾರಣ ಇಲ್ಲದೇ ಇರುವಾಗ ಅದೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಸೌದೆ ಉರಿದ ಮೇಲೆ ಬೆಂಕಿ ಎಲ್ಲಿಗೆ ಹೋಗುತ್ತದೆ? ಅರಿವಿನ ಕಾರಣಗಳು ಇಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ ಅವಿವಾಧವಾದ ಉಳಿದಿರುತ್ತವೆ?"

"ಮಿತ್ರೇ" ಸುಭೂತಿ ಹೇಳಿದ "ನಾವು ವಸ್ತುಗಳನ್ನೂ ಅದರ ಘಟನಾವಳಿಗಳನ್ನೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ವಿಂಗಡಣೆ ಮಾಡಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ; ಅಗ್ನಿ ಹಾಗೂ ಜ್ವಾಲೆ, ಅವಿವಾಧವಾದ ಹಾಗೂ ಅದರ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳು, ವ್ಯಕ್ತಿ ಮತ್ತು ಅವನು ಹೊಂದಿರುವ ಗುಣಗಳು, ಅವನ ಗ್ರಹಣಶಕ್ತಿ ಹಾಗೂ ಚುರಿಮಣಿಕೆಗಳು, ಗಾಳಿ ಹಾಗೂ ಅದರಿಂದ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುವ ಚಲನೆ - ಇವುಗಳನ್ನು ವಿಂಗಡಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ"

"ಹಾಗೆ ಮಾಡಬೇಕೇನು?" ಗಾಢವಾಗಿ ಚಿಂತಿಸುತ್ತ ಅನುರದ್ಧ ಕೇಳಿದ. "ನಿಜ, ನಾವು ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ, ಗಾಳಿ ಎನ್ನುವುದು ಬೀಸುವ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ. ಆದರೆ ಅಲ್ಲಿ ಎರಡು ವಸ್ತುಗಳಿಲ್ಲ - ಎಂದರೆ ಒಂದು ಗಾಳಿ, ಮತ್ತೊಂದು ಬೀಸುವ ಕ್ರಿಯೆ - ಒಂದೇ ವಸ್ತು ಅದು ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಗಾಳಿ ಎನ್ನುವ ಗಾಳಿಯ ಚಲನೆ; ಮಾತನಾಡುವಾಗ ವಾಡಿಕೆಯಾಗಿ ಗಾಳಿ ಬೀಸುತ್ತಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆ. ಅದೇ ರೀತಿ ಮಾಡಿದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನೂ ನೆನಪು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಒಬ್ಬ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಕೆಲಸದ ನೆನಪುಗಳೇ ಮನುಷ್ಯನ ರೂಪವನ್ನು ತಾಳಿರುತ್ತವೆ."

ಸುಭೂತಿ ಮಾತು ಕೂಡಿಸಿದ: "ಮನುಷ್ಯ ಗತಿಸಿದ ಅನಂತರ, ಅವನು ಇರುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಕೆಲವರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ; ಇನ್ನೆ ಕೆಲವರು ಅವನು ಇರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನನು ಏನು ಹೇಳಿದ್ದಾರೆಂದರೆ "ಅವನು ಎನ್ನುವುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ; ಇನ್ನೂ ಖಚಿತವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಅವನು ಎಂಬುದು ಇರುವುದಿಲ್ಲ"

"ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ", ಅನುರದ್ಧ ತಕ್ಷಣ ಉತ್ತರಿಸಿದ: "ನಿಮ್ಮ ದ್ವಂದ್ವ ದೋಷಪೂರಿತವಾದ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ನೀನು ಎನ್ನುವುದು ಈಗ

ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಸತ್ತ ಅನಂತರವೂ ಅದು ಹೇಗೆ ಉಳಿಯಲು ಸಾಧ್ಯ? ಆದರೆ ನೀನು ಬದುಕಿರುವಾಗ ಯಾವುದು ಇರುತ್ತದೋ, ನೀನು ಸತ್ತ ಮೇಲೂ ಅದು ಇರುತ್ತದೆ. "ಕರೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ಒಂದು ಸನಾತನ ವ್ಯಕ್ತಿಯೆಂದೇ ಹೋಲಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅದರ ಬೇರುಗಳು ಮೇಲ್ಮುಖವಾಗಿ ಬೆಳೆದು, ಅದರ ರೆಂಬೆಗಳು ಕೆಳಮುಖವಾಗಿ ಹೇಗೆ ಬೆಳೆಯುತ್ತವೋ ಹಾಗೆ, ಮರವು ತನ್ನ ಎಲ್ಲ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಮೈದಳೆಯುತ್ತದೋ ಹಾಗೆ, ಮನುಷ್ಯನೂ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ತಾಳುತ್ತಾನೆ. ಅವನ ವಿಚಿತ್ರವಾದ ಕರ್ಮವು ಹೊಸ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಮೂಲಕಾಂಡದಿಂದ ಹೊಸ ಸಸಿಗಳತ್ತ ಹರಿದು ಬರುವ ಅಂಜೂರ ವೃಕ್ಷದಲ್ಲಿ 'ಆತ್ಮ' ವೆಂಬುದೇನೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಅದರ ಮುಂದಿನ ಬೆಳವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಹೊಸ ವೃಕ್ಷಗಳ ವಿಕಾಸದಲ್ಲಿ ಅದರ ಎಲ್ಲ ಲಕ್ಷಣಗಳು ಉಳಿದುಕೊಂಡು ಬಂದಿರುತ್ತವೆ."

ಸುಭೂತಿ ಹೇಳಿದ: "ಒಬ್ಬ ಶಾಶ್ವತ ಚಿಂತಕನಿದ್ದಾನೆ. ಅವನು ಅಶಾಶ್ವತ ವಿಚಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಅವನು ಹಾಗೂ ಆ ಶಾಶ್ವತ ಚಿಂತನಕಾರನೇ 'ಅಹಂ' "

"ನಿಮ್ಮ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ತಿರುವು ಮುರುವು ಮಾಡಿದರೆ ಸತ್ಯ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ" ಸ್ವಷ್ಟೀಕರಿಸುತ್ತ ಅನುರೂಪ ಮುಂದುವರಿದು ಹೇಳಿದ: "ನಿರಂತರವಾದ ವಿಚಾರಗಳು ಇವೆ. ಅಶಾಶ್ವತ ಚಿಂತಕರು ಶಾಶ್ವತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿರುತ್ತಾರೆ? ಬೇರೆ ರೀತಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ - ನಾವು ಚಿಂತನಕಾರ ಎಂದು ಏನು ಹೇಳುತ್ತೇವೆಯೋ ಅವನು ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರಮಾಡುವವನಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಸತ್ಯವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುವುದು ಎಂದರೆ ನಿರಂತರವಾದುದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಎಂದರ್ಥ. ಸತ್ಯ ಎನ್ನುವುದು ಅಮರ; ನಿರ್ವಾಣ ಎನ್ನುವುದು ಸತ್ಯ."

ಚುರ್ಚಿ ಮಂದಗತಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿತ್ತು. ಸ್ವಲ್ಪಕಾಲಾನಂತರ ಬೌದ್ಧ ಭಿಕ್ಷು ಹೇಳಿದ: "ನಿಮ್ಮ 'ಕರೋಪನಿಷತ್ತು' ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಸಂವಾದ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಇನ್ನು ಮುಂದೆ ಹೇಗೆ ಎಂಬುದು ಬಗ್ಗೆ ಅದು ಒಂದು ಸೂತ್ರವೇ ವಿನಃ ಅದು ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ನೀಡುವುದಿಲ್ಲ ಅದು ಸುಂದರವಾದ ಗಾಳಿಗೋಪುರವನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುತ್ತದೆ; ನಿಜವಾದ ಪರಿಹಾರಗಳನ್ನು ತಥಾಗತರ ತತ್ವಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ನೀಡಲಾಗಿದೆ."

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಮುಖ್ಯಸ್ಥ ತನ್ನ ಬಹು ಮುಖ್ಯ ನಂಬಿಕೆಗಳು ಅನುರೂಪ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿವೆ ಎಂದು ಭಾವಿಸಿ, ತನ್ನ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಬೇಸರವನ್ನೂ ವ್ಯಕ್ತ ಪಡಿಸದೆ ಕೇಳಿದ: "ನನ್ನದರಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾಗಿ ಯಾವುದೂ ಉಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲವೇ? ನಿರಂತರವಾದುದು, ಶಾಶ್ವತವಾದುದು ಎನ್ನುವುದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೇ?"

"ನಿಮ್ಮ ಚಿಂತನೆಯಲ್ಲಿ ಅಮರತೆ ಎನ್ನುವುದು ಉಳಿದುಕೊಂಡಿದೆಯೇ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲವೇ ಎನ್ನುವುದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಮ್ಮ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ನೀವು

ಪರಿಶುದ್ಧ ಹಾಗೂ ಪವಿತ್ರವಾದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಪರಿಶುದ್ಧರು, ಪವಿತ್ರರು. ನೀವು ಪಾಪಕರ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಪಾಪಿಗಳಾಗಿರುತ್ತೀರಿ. ಅಮರತ್ವದ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೆ, ನೀವು ಅಮರರಾಗಿರುತ್ತೀರಿ, ಸತ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುವುದೇ ಅಮರತ್ವ ಸತ್ಯದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದೇ ನಿರ್ವಾಣ.” ಹೀಗೆಂದು ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿದ ಅನುರೂಪ

ಸುಭೂತಿ ತನ್ನ ತಲೆಯಲ್ಲಾಡಿಸಿ “ನಾನು ಸತ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಆದರೆ ನನ್ನ ಅನನ್ಯತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟವಿಲ್ಲ” ಎಂದ.

“ಆದರೆ ನಾನು”, ಮಾತು ಸೇರಿಸಿದ ಅನುರೂಪ: “ಸತ್ಯ ನನ್ನನ್ನು ಹೊಂದಲಿ. ನನ್ನತನ ಹೋದರೂ ಸತ್ಯ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ‘ಅಹಂ’ಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನದನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ಎಷ್ಟು ಶ್ರೇಯಸ್ಕರ?”

ಸುಭೂತಿ ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಅನುರೂಪನ ಕಡೆ ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ದಿಟ್ಟಿಸುತ್ತ ಹೇಳಿದ: “ನಾನು ಸತ್ತ ಅನಂತರ, ನನ್ನ ಶರೀರದ ವಿಸರ್ಜನೆಯಾದ ಮೇಲೆ ನಾನು ಏನಾಗಿರುತ್ತೇನೆ? ನನ್ನತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಕುಗ್ಗಿಹೋಗಿರುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಎಂದು ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳುವಂಥದು ಯಾವುದೂ ಉಳಿದಿರಬಾರದೇನು?”

“ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಉತ್ತರ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು” ಎಂದು ಅನುರೂಪ ಹೇಳಿದ:

“ಯಾರು ಸಾಯುತ್ತಾರೋ ಅವರ ಹಿಂದೆ ಏನೂ ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ;
ಏಕೆಂದರೆ ಹೆಂಡತಿ, ಮಕ್ಕಳು, ನೆಂಟರಿಷ್ಟರು,
ಸ್ನೇಹಿತರು, ಬಂಗಾರ, ಧಾನ್ಯ ಎಲ್ಲ ಸಂಪತ್ತುನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಬೇಕು.
ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯ ಮೈಮನಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಮಾಡಿದ
ಎಲ್ಲ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ತನ್ನ ಸ್ವಂತವು ಎಂದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.
ಇವನ್ನು ಎಂದೂ ಅವನು ಹಿಂದೆಬಿಡಲಾಗುವುದಿಲ್ಲ.

“ನಿರಳಿನಂತೆ ಕರ್ಮಗಳು ಬೇರೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ.
ಆದರೆ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಯಾವ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ;
ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಎಂದೂ ನಾಶವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ತಮ್ಮ
ಎಲ್ಲ ವೈಭವಗಳೊಂದಿಗೆ ಅವು ಗೋಚರಿಸುತ್ತವೆ.
ಆದ್ದರಿಂದ ಎಲ್ಲರೂ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಿ
ಜೀವನದ ಫಲವತ್ತಾದ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಬಿತ್ತವಂತೆ,

ಈ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಶೇಖರಿಸಿದ ಪುಣ್ಯ
ಮುಂದಿನ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಫಲ ಕೊಡುತ್ತದೆ.”

ಬುದ್ಧ ಭಾವಾನುರೂಪವಾಗಿ ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಮೇಲೆ, ಅನುರೂಪ ಮುಂದುವರಿಸಿದ
“ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಗಳು ನಿನ್ನ ಸ್ವಂತವು. ಎಲ್ಲ ಕಾಲಕ್ಕೂ ಅವು ನಿನ್ನವುಗಳಾಗಿಯೇ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ
ನಿನ್ನ ವಿಚಾರ, ನಿನ್ನ ಮಾತುಗಳು, ನಿನ್ನ ಕರ್ಮಗಳು ಗತಿಸಿಹೋದರೂ ಅವು ಎಲ್ಲಿಯೂ
ಹೋಗುವುದಿಲ್ಲ, ನಿನೊಂದಿಗೇ ಅವು ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಅಂಥ ಜೀವಂತವಾದ ಕಲ್ಮಷಗಳಿಂದ
ನಿನ್ನ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಮಹಾಸೌಧ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ, ಸ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಅಥವಾ
ನರಕದಲ್ಲಿರುವ ಯಾವ ಶಕ್ತಿಗಳಿಗೂ ಇವುಗಳಿಂದ ನಿನ್ನನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆಮಾಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ.
ನಿನ್ನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ನಿನ್ನ ಆತ್ಮದ್ದೇ; ನಿನ್ನ ನಿಜವಾದ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಿರುವಂತಹದು,
ನೀನು ಗತಿಸಿದ ಅನಂತರವೂ ನಿನ್ನ ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ ಹೇಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತದೆಯೋ
ಹಾಗೆಯೇ ನಿನ್ನನ್ನೇ ಹೋಲುವ ನೀನು ಎನ್ನುವುದು ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ನಾವು ಗತಿಸಿದ
ಮೇಲೆಯೂ ನಮ್ಮ ಕರ್ಮಗಳಿಗೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನಮ್ಮ ಬದುಕನ್ನು ಮುಂದುವರಿಸುತ್ತೇವೆ.”

ಸಂಕ್ರಾಮಕ ರೋಗ

ಯುವದಂಪತಿಗಳಿಗೆ ಜನಿಸಿದ ಮೂರು ಜನ ಮಕ್ಕಳು ಎಲ್ಲ ಭರವಸೆಯನ್ನೂ ತೋರುತ್ತಿದ್ದರು. ಸುದತ್ತನ ಭವಿಷ್ಯ ಅವನು ಎಂದೂ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದಷ್ಟು ಉಜ್ವಲವಾಗಿತ್ತು. ಆದರೆ ಕಾಲ ಬದಲಾವಣೆ ಆಗುತ್ತಿತ್ತು. ಕಿಂಚಿತ್ತೂ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಮಾಡದಿದ್ದಂಥ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ದೌರ್ಭಾಗ್ಯಗಳು ಮನುಷ್ಯರ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಮಾಡುತ್ತವೆ. ಕ್ಷಾಮ ತಲೆದೋರಿತು, ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಬಾವಿಗಳೂ ಬತ್ತಿಹೋದವು. ಕ್ರಮೇಣ ಸಂಕ್ರಾಮಕ ರೋಗ, ದುರ್ಭಿಕ್ಷು ಹರಡಿದವು. ಜನ ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾರ್ಥನೆ ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ಉಪವಾಸ ಆಚರಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಪಾಪಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಯಶ್ಚಿತ್ತ ಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಪುರೋಹಿತರು ಯಜ್ಞ ಯಾಗಾದಿಗಳನ್ನು ಮಾಡಿದರು; ಮಂತ್ರೋಚ್ಚಾರ ಮಾಡಿದರು. ಆದರೂ ಮಳೆ ಬರಲಿಲ್ಲ. ದೇವರುಗಳಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಣಿಬಲಿ ನೀಡಲಾಯ್ತು. ಹತವಾದ ಪ್ರಾಣಿಗಳ ರಕ್ತದ ವಾಸನೆ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಬಡಿಯಿತು. ಆದರೂ ಕ್ಷಾಮ ಮುಂದುವರಿಯಿತು. ದೇವತೆಗಳು ಪುರೋಹಿತರ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಗೆ ಕಿವುಡಾದರು, ಬರಗಾಲ ವಿಷಮಯವಾಯ್ತು. ರೋಗದ ಜಿನ್ಸು ಹಿಂದಿಂದೆಂದಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಮೆರೆದವು.

ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಿದ್ದ ಸುಭೂತಿ ಕಷ್ಟಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ದುರದೃಷ್ಟಶಾಲಿ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರ ನೋವನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡಲು ತಾನು ಮಾಡಬಹುದಾಗಿದ್ದುದನ್ನೆಲ್ಲಾ ತನ್ನ ಕೈಮೀರಿ ಮಾಡಿದ. ಅವನು ಶ್ರೀಮಂತನಾಗಿದ್ದ ಆದರೆ ಹಸಿವಿನಿಂದ ಕುಗಾಲಾಗಿದ್ದ ಜನರ ಹಸಿವನ್ನು ತಣಿಸಲು ಅವನ ಸಂಪತ್ತು ಸಾಲದಾಗಿತ್ತು.

ಸುದತ್ತನಿಂದ ಸಾಧ್ಯವಿದ್ದಷ್ಟು ವ್ಯಕ್ತಿಗೂ ರೋಗಿಗಳ ಉಪಚಾರ ಮಾಡಿದ. ಊರಿನ ಮುಖ್ಯ ಪುರೋಹಿತನಾಗಿದ್ದ ತನ್ನ ತಂದೆ ಯಜ್ಞಯಾಗಾದಿಗಳಿಗೆ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದ ಗಿಡಮೂಲಿಕೆಗಳನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸುವುದೇ ಆತನ ಕಾಯಕವಾಗಿತ್ತು. ಅವುಗಳ ಉಪಯೋಗವನ್ನು ಬಲ್ಲವನಾಗಿದ್ದರಿಂದ, ಅವರಿಂದ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿತಿದ್ದ ಸುದತ್ತ ಔಷಧಿ ಕುಸಾಯಗಳನ್ನು ಕುದಿಸಿ, ನೊಂದ ರೋಗಿಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಸಿ, ಅವರ ನೋವನ್ನು ಶಮನ ಮಾಡಲು ಶ್ರಮಿಸಿದ. ರೋಗಿಗಳ ಶುಶ್ರೂಷೆಯ ಕೆಲಸದಲ್ಲಿ ಅವನ ಮಾವ ಹಾಗೂ ಭಾವ ಕಾಕ್ಯಾಯಣ ಹೆಗಲಿಗೆ ಹೆಗಲು ಕೊಟ್ಟು ದುಡಿದರು.

ಕ್ಷಾಮ ತನ್ನ ಭೀಕರತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆಯೇ, ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖನಾಗಿದ್ದ

ಸುಭೂತಿ ತಾನೇ ಖಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದು. ಸುಭೂತಿ ಹಗಲು ರಾತ್ರಿ ರೋಗಿಗಳ ಆರೈಕೆ ಮಾಡಿದ್ದರಿಂದ, ಕೊರಗಿ ಬಳಲುತ್ತಿದ್ದಾನೆಂದು ಮೊದಮೊದಲು ಕಂಡುಬಂದರೂ, ಬಹು ಬೇಗ ಅವನು ತೀವ್ರ ಖಾಯಿಲೆಗೆ ತುತ್ತಾಗಿರುವುದು ದೃಢಪಟ್ಟಿತು. ಅವನ ಖಾಯಿಲೆ ವಿಷಮಿಸುತ್ತಾ ಹೋಯಿತು. ಹಾಸಿಗೆ ಬಳಿ ನೆಂಟರಿಷ್ಟು ಕುಳಿತು ಅತ್ತರು. ಕೊನೆಕೊನೆಗೆ ಅವರ ದುಃಖದ ಕೃಷ್ಣೆ ಒಡೆಯಿತು.

ಜನರಿಗೆ ಕರುಣೆ ತೋರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಅವನು ಎಷ್ಟು ನಿಷ್ಣಾವಂತನಾಗಿದ್ದನೆಂದರೆ, ಜನರಿಗೆ ಅವನಿಲ್ಲದೆ ಬದುಕುವುದು ಅಸಾಧ್ಯ ಎಂಬ ಭಾವನೆ ಬೆಳೆಯಿತು. ಆದರೆ ಅವನು ಮಾತ್ರ ನಿರಾಕುಲನಾಗಿ, ಸ್ವಸ್ಥಚಿತ್ತನಾಗಿಯೇ ಇದ್ದ. ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳು ಇವರಿಗೆ ಆಶೀರ್ವದಿಸಿ, “ದುಃಖಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿ; ಈ ರಕ್ತಮಾಂಸದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಶರೀರ ನಾಶವಾಗುವುದರಿಂದ ಯಾವ ನಷ್ಟವೂ ಆಗುವುದಿಲ್ಲ. ಬಟ್ಟೆಯಂತೆ ಈ ಶರೀರವೂ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯದಿಂದ ರೋಗದುಜಿನಗಳಿಂದ ಸಮಿದೆ ನಾನು ಹಾಕಿಕೊಟ್ಟಿರುವ ಮೇಲ್ಕುಕ್ಕಿಯಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕೆಯಿಂದ ನೀವು ನಡೆದರೆ, ಸಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಬೇರ್ಪಡಿಸಲಾಗದು” ಎಂದು ಅವರನ್ನೆಲ್ಲಾ ಸಮಾಧಾನ ಪಡಿಸಿದ.

ಸಂಜೆಯಾಗುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ಸುಭೂತಿ ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳು, ಮೊಮ್ಮಕ್ಕಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕಳುಹಿಸಿ, ಸುದತ್ತಹಾಗೂ ಕಾಚ್ಚಾಯಣರನ್ನು ಮಾತ್ರ ತನ್ನ ಬಳಿ ಉಳಿಸಿಕೊಂಡ. ರೋಗದ ನೋವು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಕಡಿಮೆಯಾದಾಗ, “ನಾನು ಕಣ್ಣಾರೆಕಂಡ ನೋವು ನನ್ನ ಕಣ್ಣನ್ನು ತೆರೆಸಿದೆ. ನಾನು ತಥಾಗತರು ಉಪದೇಶಿಸಿದ ನಾಲ್ಕು ಆರ್ಯ ಸತ್ಯಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ನನ್ನ ಉಸಿರಾಟ ಕ್ಷೀಣಿಸುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವ ಯಾತನೆಯೂ ಇಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಸಾವು ತನ್ನ ಭಯಾನಕತೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದೆ ಎಲ್ಲಿಯೇ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ನಾನು ಜನಿಸಲಿ, ನಾನು ಎತ್ತರದ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಾಣದ ಗುರಿಗೆ ಇನ್ನೊಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಹತ್ತಿರವಾಗಿರುತ್ತೇನೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆ ನನಗಿದೆ” ಎಂದು ಉಸುರಿದ.

ಸುದತ್ತ ಉತ್ತರಿಸಿದ: “ನಿಜ ಅಪ್ಪಾಜಿ, ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಲ್ಲೇ ಹೆಚ್ಚು ಕಾಲವನ್ನು ಕಳೆದಿರುವುದರಿಂದ, ನೀವು ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರತಿಫಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು. ಅದು ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆಯಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

ಸುಭೂತಿ ತನ್ನ ಶಕ್ತಿಯನ್ನೆಲ್ಲಾ ಒಂದುಗೂಡಿಸಿ ಹೇಳಿದ: “ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುವ ಕರ್ತವ್ಯಗಳು ಇರಬೇಕಾದರೆ, ಪ್ರತಿಫಲದ ಬಗ್ಗೆ ಮಾತನಾಡಬೇಡ. ಬ್ರಹ್ಮನ ಸ್ವರ್ಗ ‘ಅಹಂ’ ಎಂಬ ಭಾವನೆಗೆ ಕಟ್ಟುಬಿದ್ದಿರುವವರಿಗಾಗಿ ನಿರ್ವಾಣಗೊಂಡಿದೆ. ಈ ಜನ್ಮ ಶಾಂತಿಯುತವಾಗಿದೆ ಎಂದು ನಂಬಿದ್ದೇನೆ. ಆದರೆ ಮಾನವ ಕುಲಕ್ಕೆ ನಾನು ತೋರಿಸಿರುವ ಪ್ರೀತಿ, ಯಾರು ದುಃಖದಲ್ಲಿದ್ದಾರೋ ಅವರಿಗೆ ನಾನು ತೋರಿಸಿರುವ ಅನುಕಂಪ, ನನ್ನ ಸತ್ಯತೋರಣ ಮನಸ್ಸು - ಇವುಗಳಿಗೆ ಶಾಂತಿ ದೊರಕಿದೆಯೇ ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ನನಗೆ ಸಂದೇಹವಿದೆ. ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ದುಃಖ ನೋವು ಇರುವುದೋ

ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೂ ನಾನು ಸ್ವರ್ಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಇಚ್ಛಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ನಾನು ನರಕದ ಪಾಠಾಳದಲ್ಲಿ ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆಯಬಯಸುತ್ತೇನೆ. ನರಕದಲ್ಲಿ ದುಃಖ ತುಂಬಿದೆ, ಮುಕ್ತಿಯ ಆವಶ್ಯಕತೆಯೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿಯೇ ಇದೆ. ಕತ್ತಲಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಬೆಳಕು ತೋರಲು, ಕಳೆದು ಹೋದುದನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಪಡೆಯಲು, ದಾರಿ ತಪ್ಪಿದವರಿಗೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗ ತೋರಿಸಲು ಅದೇ ತುಂಬ ಸರಿಯಾದ ಸ್ಥಳ.”

ಇಷ್ಟು ಹೇಳಿ ಸುಭೂತಿ ದೇಶಿನಿಂದ ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಬಂದಳು. ಒಡೆದ ಧ್ವನಿಯಿಂದ ಬುದ್ಧದೇವನ ಆಶ್ರಯಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಮೆಲುಕುನುಡಿಸಿದ:

"ಬುದ್ಧಂ ಶರಣಂ ಗಣ್ಯಾಮಿ
ಧರ್ಮಂ ಶರಣಂ ಗಣ್ಯಾಮಿ
ಸಂಘಂ ಶರಣಂ ಗಣ್ಯಾಮಿ"

("ನಾನು ಬುದ್ಧನಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ;
ನಾನು ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ;
ನಾನು ಸಂಘದಲ್ಲಿ ಆಶ್ರಯ ಪಡೆಯುತ್ತೇನೆ.")

ತನ್ನಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿದ್ದ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಹೀಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸುತ್ತಾ ಇರುವಂತೆಯೇ, ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ಮಿನುಗುತ್ತಿದ್ದ ಅವನ ಕಣ್ಣುಗಳು ಮಂಕಾದವು; ಶಾಂತವಾಗಿ ಅವನು ತನ್ನ ಕೊನೆಯುಸಿರನ್ನೆಳೆದ.

ಈ ಘಟನೆ ನಡೆದ ಅದೇ ದಿನ ಸಂಜೆ ಅನುರೂಪ ಕುದುರೆಯೊಂದಿಗೆ ಬಂದ. ಸುಭೂತಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದಾಗ, ಅವನ ಪರಮ ಮಿತ್ರ ಊರಿನಲ್ಲಿ ಬದುಕಿರುವವರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡ. ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಮತ್ತು ಸುದತ್ತರಿಗೆ ಅಭಿವಂದಿಸಿ ಮೌನವಾಗಿ ಹಿಂತಿರುಗಿದ.

ಸೂರ್ಯ ಮುಳುಗುತ್ತಿದ್ದ ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ದೀಪ ಹಚ್ಚಿದ, ಯಾರೊಬ್ಬರೂ ಒಂದು ಮಾತನ್ನೂ ಆಡಲಿಲ್ಲ.

ರಾತ್ರಿ ಹೊತ್ತೇರುತ್ತಿದ್ದಂತೆ ಅನುರೂಪ ತನ್ನ ತುಂಬು ನಾದದ ಧ್ವನಿಯಲ್ಲಿ ಹಾಡಿದ:

"ಮರಣಕ್ಕೊಳಗಾಗುವ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲ ಎಷ್ಟು ಕ್ಷಣಿಕೆ!
ಮನುಷ್ಯನ ಜೀವನ ಎಷ್ಟು ಕ್ಷುಬ್ಧ !
ಆದರೆ ಸಾವಿನ ಹೆಜ್ಜೆಗಿಲ್ಲ ಶಾಂತಿ ನೆಲೆಸಿದೆ;
ಎಲ್ಲ ಕುದಿತಗಳು ಅಂತ್ಯಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

"ಅಗಲುವಿಕೆಯ ನಿರಂತರತೆಯೇ ಬದುಕು;
 ಇನ್ನೊಂದು ನದಿಯು ದಡ ದಾಟಿದ ಹಾಗೆ
 ಯಾವುದರ ಬಗ್ಗೆ ಸದಾ ಯೋಚಿಸುವುದು ತಿದ್ದಿಯೋ
 ಅದು ಕಳೆದು ಹೋಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದನ್ನು ಅರಿ.

"ಹರಿಯುವ ಎಲ್ಲ ನದಿಗಳೂ
 ದೂರದ ಸಾಗರವನ್ನು ಸೇರಲೇಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.
 ನಾವು ಬಿತ್ತುತ್ತಿರುವ ಬೀಜಗಳು
 ಕಾಳುಗಳಾಗಿ ಮಾಗುತ್ತವೆ."

ಹಸ್ತಪ್ರತಿಯ ಪ್ರತಿಕೃತಿ

ಅನುರದ್ಧನ ರಾಜ್ಯಹ ಯಾತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಚ್ಚಾಯಣನೂ ಸೇರಿದ. ಅಲ್ಲಿ ತಥಾಗತರನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವರ ತತ್ತ್ವ ವಿವರಣೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಶ್ರಮಣರ ಶ್ರೇಣಿಗೆ ಅವನು ಸೇರಿಕೊಂಡ. ತನ್ನ ಜ್ಞಾನದಿಂದ ಅವರಲ್ಲೊಬ್ಬ ಕೀರ್ತಿವಂತ ವ್ಯಕ್ತಿಯಾದ. ಮರಳಿ ಊರಿಗೆ ಬಂದು ಕುದುರೆಗಢದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿದ್ದ ಕಾಡಿನಲ್ಲಿ ಏಕಾಂತವಾಸವನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ. ಊರಿನ ಜನರು ಅವನನ್ನು ವಹಾಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಎಂದು ಕರೆದರು. ಅವೆಲ್ಲರೂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಾಗಿದ್ದು, ಇವನನ್ನು ಧರ್ಮಬಾಹಿರನೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನು ಗೌರವಿಸಿ, ಹೀಗೆಂದು ಹೇಳಿದರು: “ಬುದ್ಧ ಭಾವಾನರ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಶಿಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಒಬ್ಬನಾಗಿ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹಾಗೂ ಬೌದ್ಧ ಧರ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಂಡಿತ್ಯ ಪಡೆದು, ಉನ್ನತ ಮಟ್ಟದ ವಿದ್ವಾನ್ ಹಾಗೂ ಪಾವಿತ್ರವನ್ನು ಸಾಧಿಸಿರುವ ಮಾನ್ಯರೆಂದು ನಿಮ್ಮನ್ನು ಪರಿ ಭಾವಿಸಿದ್ದೇವೆ.” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಸುದತ್ತ ತನ್ನ ತಂದೆಯ ಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡಿದ್ದರೂ, ಅವನನ್ನೂ ಬೌದ್ಧಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಒಂದು ದಿನ ತನ್ನ ಭಾವನೊಡನೆ ಊರೊಳಗೆ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಅವನು ಹೇಳಿದ: “ತಂದೆಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ಅಥವಾ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಿಯರಾದವರನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು ದುಃಖದ ವಿಚಾರವಲ್ಲವೇ? ದುಃಖದ ಶೂಲೆಯಿಂದ ತಪ್ಪಿಸುವಂಥದು ಮನಸ್ಸಿಗೆ ನಿಜವಾದ ಸಾಂತ್ವನವನ್ನು ನೀಡುವಂಥದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲ.”

ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಉತ್ತರಿಸಿದ: “ಸಹೋದರನೆ, ಎಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ ನಿನ್ನ ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗುವುದು ಎಂಬುದೇ ನಿನ್ನ ಗುರಿ ಆಗಿರುತ್ತೆಯೋ ಅಲ್ಲಿಯವರೆಗೆ, ನೀನು ಇನ್ನೂ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ಮುಕ್ತಾಗಿಲ್ಲ ಎಂದೇ ಅರ್ಥ. ನಿನ್ನ ದುಃಖ, ನೋವುಗಳು ಅವುಗಳು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗಲಿ; ಮರ್ತ್ಯವಾಗಿರುವ ಎಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯ ನಿಯಮಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಒಳಗಾಗಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಇವುಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸಬೇಡ.”

“ಆದರೆ ಸತ್ತವರ ಭಯಂಕರ ವಿಧಿಯನ್ನು ನೋಡು.” ಇನ್ನೊಬ್ಬ ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದ: “ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟಿಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ಅವೆಲ್ಲರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ತೊಡೆದು ಹಾಕುವಂತಹ ವಿಚಾರಗಳು ಭಯಾನಕವಲ್ಲವೇ?”

ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಸಲಹೆ ನೀಡಿದ: “ಅಲ್ಲಿಯೇ ನೀನು ತಪ್ಪು ತಿಳಿದಿರುವುದು, ಸಾವು ಒಂದು ವಿಸರ್ಜನೆ. ಆದರೆ ಮನುಷ್ಯನ ಅಸ್ತಿತ್ವ ಅವನು ಎಂದೂ ಹುಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನುವ ಹಾಗೆ ನಿರ್ವಾಣವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಕರ್ಮವೂ ಅನನ್ಯವಾದ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯದೊಂದಿಗೆ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತ ಹೋಗುತ್ತದೆ.”

ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಮಾತನಾಡುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಸುದತ್ತ ಮಧ್ಯೆ ಬಾಯಿಹಾಕಿದ. ಅವನ ಮುಖದ ಮೇಲೆ ವಿಷ್ಣುವಾದ ನಗೆಯಿತ್ತು “ಅದು ಸಮಾಧಾನಕ್ಕೆ ಆಡುವ ಮಾತೇ ವಿನಾ ಬೇರೇನಿಲ್ಲ. ಸತ್ತವರು ಇನ್ನೂ ಬದುಕಿರುತ್ತಾರೆ ಎಂದಾದರೆ, ನನ್ನ ತಂದೆ ಈಗ ಎಲ್ಲಿದ್ದಾರೆ ದಯಮಾಡಿ ಹೇಳಿ” ಎಂದ.

ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಹೇಳಿದ: “ಅವರು ನಮ್ಮೊಂದಿಗೆ ಇಲ್ಲವೇ?” ಕ್ಷಣಬಿಟ್ಟು ಮುಂದುವರಿಸಿದ: “ಪುಸ್ತಕಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮನುಷ್ಯರು. ನೀನು ತುಚ್ಛವಾದ ಅಥವಾ ಉದಾತ್ತವಾದ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ತಾಳೆಯ ಗರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆದಿಡಬಹುದು. ಪುಸ್ತಕ ಬರೀ ಹಾಳೆಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುವುದಿಲ್ಲ; ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ತುಂಬಿರುತ್ತದೆ; ಬರೆಯುವವನಿಗೆ ಪುಸ್ತಕ ಒಂದು ಸಾಮಗ್ರಿ. ಅದರಲ್ಲಿ ಸಾವಿರಾರು ಪುಟಗಳಿರಬಹುದು, ಅವುಗಳ ಪುಸ್ತಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನನ್ನ ತಂದೆ ಪೂಜ್ಯ ಸುಭೂತಿ ಸಾವಿನ ಸಮಸ್ಯೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಚಿಂತನೆ ನಡೆಸಿ 'ಕರೋಪನಿಷತ್ತೆನ್ನೆ ಬರೆದರು. ಆ ಗ್ರಂಥ ನಾನು ಓದಿರುವ ಅಥವಾ ಕೇಳಿರುವ ಎಲ್ಲ ಪುಸ್ತಕಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು ಎಂದು ನಾನು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಅವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ತೋಟದಿಂದ ತಂದಿದ್ದ ದೊಡ್ಡ ತಾಳೆಯ ಗರಿಗಳ ಮೇಲೆ ಬರೆದಿದ್ದು. ತಾಳೆಗರಿಗಳನ್ನು ಉಜ್ಜಿ ಬರೆಯಲು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದಾಗ ನಮ್ಮ ಪೂಜ್ಯ ತಂದೆಯವರು ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಕೆಲವು ಶಬ್ದಗಳನ್ನು ಗೀಚಿದ್ದರು. ಅವರು ಸತ್ತ ಅನಂತರ, ಅಮೂಲ್ಯವಾದ ಪಿತ್ತಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿ ಅದನ್ನು ನನಗೆ ಬಿಟ್ಟುಹೋಗಿದ್ದಾರೆ. ಅವು ಐಹಿಕ ಘಟನೆ ನಿರೀಕ್ಷೆ; ಅವು ಅವರ ಧ್ಯಾನದ, ಚಿಂತನೆಗಳ ಸ್ಮಾರಕದಂತಿವೆ. ಅದರಲ್ಲಿ ಅವರ ಸಾವಿಲ್ಲದ ಆತ್ಮವಿದೆ. ಮೊದಲಿಗೆ ಅದು ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾಗಿದ್ದುದು ಏಕೆಂದರೆ ಅವರ ಕೈಬರಹದ ಅಕ್ಷರಗಳ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ಅವು ನನಗೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾಗಿದ್ದುವು. ಆದರೆ ಈಗ ಅವರ ವಿಚಾರಗಳು ಹೆಚ್ಚು ಅಮೂಲ್ಯವಾದುವು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಎಹಾ ಬರಗಾಲದ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ತಾಳೆಗರಿಗಳನ್ನು ಗೆಜ್ಜಲ ಹುಳುಗಳು ತಿಂದುಹಾಕಿದವು; ಈಗ ತಾಳೆಗರಿಗಳು ಪುಡಿಪುಡಿಯಾಗಿ ಉದುರುತ್ತಿವೆ. ಸಂಪೂರ್ಣ ಉಪನಿಷತ್ ನನ್ನ ನೆನಪಿನ ಕೋಶದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ. ಆದರೆ ನಾನು ಸತ್ತ ಮೇಲೆ ಈ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಅಮೂಲ್ಯ ವಿಚಾರಗಳು ನಾಶವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂದುಕೊಂಡು ಅದರಲ್ಲಿನ ಸಾಲು ಸಾಲನ್ನು ಹಾಳಾಗುತ್ತಿರುವ ತಾಳೆಗರಿಗಳಿಂದ ಪುನಃ ನನ್ನ ಕೈಯಿಂದ ಬರೆಯಲು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ್ದೇನೆ. ಕೈಬರಹದ ಹೊಸ ಪ್ರತಿಯನ್ನು ಇತರ ಪ್ರತಿಕಾರರಿಗೆ ನೀಡುತ್ತೇನೆ. 'ಕರೋಪನಿಷತ್ತೆನ್ನೆ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ

ದೇಶಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಪೀಳಿಗೆಯವರಿಗೆ ಅದು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ. ಹಳೆಯ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರಗಳು ಓದಲಾಗದಷ್ಟು ಅಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿವೆ. ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು ಪುಡಿ ಪುಡಿಯಾಗಿ ಉದುರುತ್ತಿವೆ. ಆದರೆ ವಿಚಾರಗಳು ಎಂದೂ ಸಾಯುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ ಅವುಗಳು ಹೊಸ ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಮರುಜನ್ಮ ಪಡೆದಿವೆ. ನಮ್ಮ ಆಸೆ ಆಕಾಂಕ್ಷೆಗಳು, ನಮ್ಮ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳು, ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸುಗಳು ಇದೇ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂರಕ್ಷಿಸಲ್ಪಡುತ್ತವೆ. ಈ ಪೀಳಿಗೆಯ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯಗಳು - ಅಂದರೆ ಭಾವನೆಗಳು, ಮಾತುಗಳು, ಕಾರ್ಯಗಳು - ಮುಂದಿನ ಪೀಳಿಗೆಯ ಮೇಲೆ ತಮ್ಮ ಪ್ರಭಾವವನ್ನು ಅಚ್ಚಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ನಾವು ಸತ್ತ ಅನಂತರ ನಾವು ಕ್ರೂರಿಯಾಗುತ್ತೇವೆ. ಆದರೆ ನಮ್ಮ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗನುಗುಣವಾಗಿ ನಾವು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತೇವೆ. ಸಂಯುಕ್ತ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ನಿರ್ಮಾಣವಾದ ವಸ್ತುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಪದೇ ಪದೇ ವಿಸರ್ಜನೆಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತವೆ. ತಾಳೆಗಿಳಿಗಳು ಉದುರಿ ಹೋಗುತ್ತವೆ; ಆದರೆ 'ಕೋಪನಿಷತ್' ಜೀವಂತವಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ.

"ಅವುಗಳೆರಡನ್ನೂ - ಅಂದರೆ ಪುಸ್ತಕದ ಪ್ರತಿ ಹಾಗೂ ಅದರಲ್ಲಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು - ಸಂರಕ್ಷಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದಾದರೆ ಇನ್ನೂ ಆಪ್ಯಾಯಮಾನವಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲವೆ?" ಎಂದು ಆಶ್ಚರ್ಯದಿಂದ ಕೇಳಿದ ಸುದತ್ತ.

ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಹೇಳಿದ: "ನಿನ್ನ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಒಪ್ಪುವುದು ನನಗೆ ಕಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಅನುರುದ್ಧ ಹೇಳಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಮಾತುಗಳು ಅದೇ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಡನಿಗೊಂಡಿರುವುದು ನಿನ್ನ ನೆನಪಿಗೆ ಬರುತ್ತಿದೆಯೇ? ಅವನು ಅದರಲ್ಲಿ "ನನಗೆ ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಡ; ಸತ್ಯವಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೋ, ಏಕೆಂದರೆ ಸತ್ಯ ಯಾವಾಗಲೂ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದುದು. ಆ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನಾನು ಪ್ರಿಯವಾದುದನ್ನು ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡೆ. ಆದರೆ ಜೀವನ ನನಗೊಂದು ಪಾಠವನ್ನು ಕಲಿಸಿದೆ! ನಾನು ಈಗ ಸತ್ಯವಾದುದನ್ನು ಆರಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ. ಹೆಚ್ಚು ಸತ್ಯವಾದುದು ನನಗೆ ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಿಯವಾದುದು."

"ಹೌದಾ, ನಿಜವಾಗಿಯೂ" ತನ್ನ ಆಶ್ಚರ್ಯವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿಡಲಾಗದೆ ಸುದತ್ತ ಕೇಳಿದ.

"ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಹೌದು" ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಉತ್ತರಿಸಿದ.

ಹುಟ್ಟಿನ ಸಹಜ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿರುವ ಸಾವು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿರುವುದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲ; ಅದು ಅತ್ಯಂತ ಹಿತಕರವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಆಗಿದೆ. ಸಾವಿನ ಭಯಾನಕತೆ, ನಿರ್ದಯ ಭಯಾನಕತೆಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲ - ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಸೌಂದರ್ಯ ಇದೆ. ಸಾವಿನ ಸುಂದರತೆಯೇ ಬದುಕಿಗೆ ಪಾವಿತ್ರ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಸಾವಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ಏನು ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದರೆ, ಅದು ವಿಚಾರಹೀನ ಸುಖಭೋಗ, ಹಾಗೂ ಏಕತಾನತೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬೇರೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಸಾವು ಕಾಲವನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದನ್ನಾಗಿ

ಮಾಡಿದೆ. ಸಾವು ನಮ್ಮನ್ನು ಚಿಂತನೆಮಾಡಲು ಹಚ್ಚುತ್ತದೆ; ಹಾಗೂ ಧರ್ಮವನ್ನು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾವೊಂದೇ ಜೀವನವನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಅಮೂಲ್ಯವಾದುದೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುತ್ತದೆ. ಸಾವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದರೆ ಯಾವ ನೇತಾರರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಋಷಿಗಳೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ, ಬುದ್ಧರೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ, ಸಾವು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿದೆ ಇಷ್ಟಾಗಿಯೂ, ಅದು ಕೇಡೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಮೂರ್ಖರು ಸಾವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದರೇ ಬೆಚ್ಚಿ ಬೀಳುತ್ತಾರೆ, ಆದರೆ, ವಿವೇಕಿಗಳು ಅದನ್ನು ಕಂಡರೆ ಹೆದರುವುದಿಲ್ಲ. ಏಕೆಂದರೆ - ಸಾವು ನಮ್ಮ ಗುರು - ನಮ್ಮ ಹಿತರಕ್ಷಕೆ.”

ತರುಣ ಸುಭೂತಿ

ಸುದತ್ತನ ಮಕ್ಕಳು ಕೈಗೆ ಬಂದವು. ತಮ್ಮ ತಾತನಿಂದ ಬಂದ ಪಿತ್ತಾರ್ಜಿತ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ವಶಕ್ಕೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡರು. ಅವರ ಸಹಾಯದ ಫಲವಾಗಿ ಸುದತ್ತನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಊರಿನ ಹತ್ತಿರದ ಘನಾತದ ಬಂಡೆಯ ಬಳಿಗೆ ಮತ್ತೆ ಮತ್ತೆ ಹೋಗಿ, ಕಾಡಿನ ಏಕಾಂತತೆಯಲ್ಲಿ, ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಧ್ಯಾನ, ಚಿಂತನೆ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಇವನೊ ಧ್ಯಾನ ವ್ಯಾಸಂಗಗಳಲ್ಲಿ ಕಾಲ ಕಳೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ಕೆವಲ ನಲವತ್ತು ವರ್ಷದವನಾಗಿದ್ದರೂ, ಅವನ ತಲೆಗೂದಲು ಬೆಳ್ಳೆಗಾಗಿತ್ತು; ವಯಸ್ಸಾದವನಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ, ಆದರೂ ಈ ವಯಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಅಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಮುಟ್ಟಾಗಿ ತನ್ನ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಅವನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದ. ತಮ್ಮ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಯಾರಾದರೂ ಖಾಯಿಲೆ ಬಿದ್ದರೆ, ಊರಿನ ಜನ ಅವನ ಹತ್ತಿರ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದರು. ಅವನು ಸಹ ಅವರ ಕಷ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿ ಅವರಿಗೆ ಆಪತ್ತಿಗೆ ಹೆಗಲನ್ನು ನೀಡುತ್ತ, ತನ್ನ ಕೈಲಾದಷ್ಟು ಸಲಹೆ-ಸೂಚನೆ-ಸಹಾಯ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುತ್ತಿದ್ದ.

ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಸಾರ ದೊರೆ ತೀರಿ ಹೋಗಿ, ಅವನ ಮಗ ಅಜಾತಶತ್ರು ಅಧಿಕಾರಕ್ಕೆ ಬಂದಿದ್ದ.

ಅಜಾತಶತ್ರು ತನ್ನ ರಾಯಭಾರಿಗಳನ್ನೂ ತನ್ನ ಅಧೀನದಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲ ನಗರಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಹಳ್ಳಿಗಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ನೆರೆಹೊರೆಯ ದೇಶಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಿ, ಜನರು ತನ್ನ ಬಗ್ಗೆ ಎಷ್ಟು ನಿಷ್ಠೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ. ರಾಜನ ರಾಯಭಾರಿಗಳು - ಇನ್ನಿತರ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ವರ್ಗ ಹಾಗೂ ದಂಡಿನವರೊಡನೆ ಕುದುರೆಗಳನ್ನೂ ಭೇಟಿ ಇತ್ತರು. ಕುದುರೆಗಳನ್ನೆ ಬಂದು ತಲುಪಿದ ಅನಂತರ ಊರಿನ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನು ಬರಲು ಹೇಳಿದರು. ಗ್ರಾಮಸ್ಥರು ಮಹಾಸುಭೂತಿ ತೀರಿ ಹೋದ ಅನಂತರ ಊರಿಗೆ ಮುಖ್ಯಸ್ಥರಿಲ್ಲವೆಂಬ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಯಭಾರಿಗಳ ಗಮನಕ್ಕೆ ತಂದರು. ರಾಜನ ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಆಗ ಊರಿನ ಜನರನ್ನು ಒಂದು ಕಡೆ ಸೇರಿಸಿ, ರಾಜ ಅಜಾತಶತ್ರು ಯಾರನ್ನು ಊರಿನ ದಂಡಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿ ನೇಮಿಸಬೇಕು ಎಂಬುದರ ಬಗ್ಗೆ ಆಯ್ಕೆ ಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಲು ಕೇಳಿದರು. ಕಾಚ್ಚಾಯಣ ಲೌಕಿಕ ಘಟಂಚುನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಸುದತ್ತನಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ವಯಸ್ಸಾಗುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಗಮನಿಸಿ, ತಾತನ ಹೆಸರನ್ನೇ

ಇಡಲಾಗಿದ್ದ ಸುದತ್ತನ ಹಿರಿಯ ವಗ ಸುಭೂತಿಯನ್ನು ಖಾಲಿಯಿರುವ ಹದ್ದಿಗೆ ತಕ್ಕವನೆಂದು ಅವನ ಹೆಸರನ್ನು ರಾಯಭಾರಿಗಳು ಸೂಚಿಸಿದರು. ಜನರು ಅವನ ಧೈರ್ಯಸಾಹಸಗಳನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನ ಬಗ್ಗೆ ಘೋಷಣೆಗಳನ್ನು ಕೂಗಿ, ತರುಣ ಸುಭೂತಿ ನಮ್ಮ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನಾಗಲಿ; ರಾಜನು ಮಹಾಸುಭೂತಿಯ ಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಅವನನ್ನು ನೇಮಕ ಮಾಡಲಿ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಆ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಕೆಲವು ಹಿರಿಯರು, ಸುಭೂತಿಯನ್ನು ಊರಿನ ಪ್ರಮುಖನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ತೀರ್ಮಾನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಬಹಳವಾಗಿ ಸಂತೋಷಪಟ್ಟು “ಮಹಾಸುಭೂತಿ ಏನಾದರೂ ತನ್ನ ಯುವ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡರೆ, ಅವನು ತರುಣ ಸುಭೂತಿಗಿಂತ ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ರಾಜ ಬಿಂಬಸಾರ ಮಹಾಸುಭೂತಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಮದ ಮುಖ್ಯಸ್ಥನನ್ನಾಗಿ ನೇಮಕ ಮಾಡಿದ್ದಾಗ, ಅವನು ತನ್ನ ಮೊಮ್ಮಗ ತರುಣ ಸುಭೂತಿಯಂತೆಯೇ ಕಾಣುತ್ತಿದ್ದ” ಎಂದು ಹೇಳಿದರು.

ಮಹಾಜ್ಞಾನಿ ಬುದ್ಧ

ಒಂದು ದಿನ ಅಪರಿಚಿತನೊಬ್ಬ ಕುದುರೆಗಡದ ಮೂಲಕ ಹಾದುಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ, ಬೀದಿಯಲ್ಲಿ ಸುದತ್ತನನ್ನು ನೋಡಿ, ಅವನು ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ದಾರಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದ. ಆ ವೃದ್ಧ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ದೇಶದ ರಾಜಧಾನಿಯ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಹೇಳಿದ: "ಎನುಷ್ಯದ ಹಾಗೂ ದೇವತೆಗಳ ಗುಡ, ಜ್ಞಾನಿ, ಪವಿತ್ರಾತ್ಮರಾದ ಬುದ್ಧ ಭಾವಾನು ವಾಸಮಾಡುತ್ತಿರುವ ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ನಾನೂ ಹೋಗುವುದಕ್ಕೆ ಇಷ್ಟಪಡುತ್ತೇನೆ. ಗುರುವಾದ ಅವರ ತತ್ವಗಳನ್ನು ನಾನು ಅನುಸರಿಸುತ್ತಾ ಇದ್ದೇನೆ"

ಅಪರಿಚಿತ ಕೇಳಿದ: "ನನ್ನ ಜತೆ ಏಕೆ ಸೇರಬಾರದು? ನಾನು ಚಂದ್ರ ಜೂಜುಗಾರ ಪೂಜ್ಯ ಬುದ್ಧರ ವಿವೇಕದ ಬಗ್ಗೆ ಕೇಳಿದ್ದು, ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ತೆರಳಿ, ಅವರು ಹೇಳುವ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ಲಾಭಾನಿತ್ಯನಾಗಬೇಕು."

ಸುದತ್ತ ತನ್ನ ಸ್ನೇಹಿತರುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಜೂಜುಗಾರ ಚಂದ್ರನ ಜತೆ ರಾಜಗೃಹಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ನಿರ್ಧರಿಸಿದ. ತನ್ನ ಮಾವನ ಬಯಕೆ ನೆನಪಿಗೆ ಬಂತು. ಅವನು ವ್ಯಕ್ತರಿಸಿದ ಆಸೆಯಂತೆ ತಾಳೆಗಿರಿಗಳಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗಿದ್ದ "ಕೋಪನಿಷತ್ತಿನ ತಾಳೆಗಿರಿ ಪ್ರತಿಯನ್ನೂ ತನ್ನ ಜೊತೆ ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಹೋದ.

ಹೆದ್ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಇಬ್ಬರೂ ಜತೆಗೂಡಿ ಪ್ರಯಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಚಂದ್ರ ಹೇಳಿದ: "ಬುದ್ಧ ಭಾವಾನು ಚಿಂತನೆಗಳು ತುಂಬಾ ಗಹನವಾದವು. ಅವು ಜೀವನ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂದು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ನನ್ನ ಜೀವನದ ಅನುಭವ ಈ ಕುರಿತು ಸತ್ಯವನ್ನು ದೃಢೀಕರಿಸುತ್ತದೆ. ನಿರಾಶಾದವೇ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಜೀವನದ ಭಾಷ್ಯ"

"ನಿರಾಶಾದ ಎಂದರೆ ಏನೆಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯಾ?" ವೃದ್ಧನಲ್ಲಿಯೇ ಮಾತನಾಡುತ್ತ ಸುಭೂತಿ ಕೇಳಿದ.

"ನಿರಾಶಾದ ಎಂದರೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಕ್ಷುಬ್ಧರಿಂದ ತುಂಬಿದೆ ಎಂದರ್ಥ" ಎಂದು ಹೇಳಿ, ಚಂದ್ರ ಮುಂದುವರಿಸಿದ. "ಈ ಪ್ರಪಂಚ ಒಂದು ಲಾಟರಿ ಇದ್ದ ಹಾಗೆ, ಅಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಬಹುಮಾನಗಳಿವೆ. ಅಸಂಖ್ಯಾತ ಇನಾಮು ಬಾರದ ಲಾಟರಿ ಚೀಟಿಗಳಿವೆ. ಒಬ್ಬ ಶ್ರೀಮಂತ ಎಲ್ಲ ಬಹುಮಾನಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ ಪಡೆಯುವ ತವಕದಿಂದ ಎಲ್ಲ ಲಾಟರಿಗಳನ್ನೂ ತಾನೇ

ಕೊಂಡು ಕೊಂಡರೆ ಹೇಗೆ ಅದು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಜೀವನವೂ ಕೂಡ ಬದುಕುವುದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯ ಅಲ್ಲ ಎನ್ನುವುದು ಎಷ್ಟು ಸತ್ಯ? ಆ ಶ್ರೀಮಂತ ನಿಜವಾಗಿಯೂ ಸೋತವನಾಗುತ್ತಾನೆ. ಜೀವನದ ತುಂಬ ದಿವಾಳಿತನವೇ ತುಂಬಿದೆ! ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡಿ, ಖರ್ಚು ಕೂಡಗಿಟ್ಟು ಹೋದರೆ ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ”

ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಹೇಳಿದ: “ಮಿತ್ರನೇ, ನಾನು ನೀನೊಬ್ಬ ಅನುಭವವುಳ್ಳ ವ್ಯಕ್ತಿ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತೇನೆ. ಒಬ್ಬ ಜೂಜುಗಾರನಾಗಿ ನಿನಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೈಚಳಕ ತೋರಿಸುವವನನ್ನು ನೋಡುವ ತನಕ ಮತ್ತು ನೀನು ಸಂಪಾದನೆ ಮಾಡಿದ್ದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಕೊಡಿಕೊಳ್ಳುವಂತಹ ಆರಾವ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದೀಯೆ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ಹಾಗೆ ಭಾವಿಸಿದರೆ ತಪ್ಪೇನೂ ಇಲ್ಲ, ಅಲ್ಲವೇ?”

ಜೂಜುಗಾರ ಹೇಳಿದ: “ನಿಜ, ಸ್ವಾಮಿ, ನನ್ನ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಅದೇ ಆಗಿದ್ದು. ಜ್ಞಾನಿ ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಈ ಜೀವನ ಎನ್ನುವುದು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಆಟದಂತೆ - ಅದರಲ್ಲಿ ಬಹುಮಾನಗಳು ಎನ್ನುವುದು ತಲೆಕೆಚ್ಚವಾಗಿ ತೋರಿಸಿದ ಗಾಳದಂತೆ. ಜೂಜಿನಲ್ಲಿ ಅನನುಭವಿ ಸಿಕ್ಕಿದರೆ, ಮೊದಮೊದಲು ಅವನಿಗೆ ಧೈರ್ಯ ಬರಲಿ ಎಂದು ಅವನು ಗೆಲ್ಲುವ ಹಾಗೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ. ನಾನು ಕೂಡ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಾಲ ಜೀವನ ಎಂಬ ಆಟದಲ್ಲಿ ಯಶಸ್ಸನ್ನು ಗಳಿಸಿದ್ದೆ. ನನಗೆ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತ ಇದೆ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಯಾರು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರು, ಮೊದಲ ಆಟದಲ್ಲಿಯೇ ಸೋತು ಹೆದರುತ್ತಾರಂತೆ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಜೀವನವು ಕೂಡ ನಾವು ಪ್ರಯೋಗಿಸುವಂಥ ಇದೇ ತಂತ್ರವನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸುತ್ತದೆ. ನಾನು ಹೆಣೆದ ಜಾರು ಕುಣಿಯಲ್ಲಿಯೇ ನಾನು ಸಿಕ್ಕಿಹಾಕಿಕೊಂಡಿದ್ದೇನೆ”

ವಯಸ್ಸಾದ, ನಡು ಬಗ್ಗಿದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ “ನಿನ್ನ ಬಿಳಿಯ ಗಡ್ಡ ನಿನ್ನ ಮುಖದ ಮೇಲಿನ ಗೆರೆಗಳು ಏನು ಸೂಚಿಸುತ್ತವೆ ಎಂದರೆ ನೀನು ಕೂಡ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಕಮ್ಮಿ, ಕಹಿ ಬಹಳ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ನನಗಿಂತ ನೀನು ಹೆಚ್ಚು ನಿರಾಶವಾದಿ ಎಂದುಕೊಳ್ಳುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಂಥ ಬೆಳಕು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಯಿತು. ರಾಜನ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವನ ಭಂಗಿ ನೇರವಾಯಿತು. ಅವನು ಉತ್ತರಿಸಿದ: “ಇಲ್ಲ ಸ್ವಾಮಿ, ನಿಮ್ಮಷ್ಟು ಅನುಭವ ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನನಗೆ ಆಗಿಲ್ಲ. ನಾನು ಯುವಕನಾಗಿದ್ದಾಗ, ಬಹು ಹಿಂದೆ ಜೀವನದ ಸಿಹಿಯನ್ನು ಸವಿದಿದ್ದೇನೆ. ನನ್ನ ಜತೆ ಹುಡುಗರೊಂದಿಗೆ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಆಟ ಆಡಿದ್ದೇನೆ. ನಾನು ಫೀತಿಸಿದೆ. ನಾನು ಫೀತಿಸಲ್ಪಟ್ಟೆ. ನಾನು ಶುದ್ಧ ಹೃದಯದಿಂದ ಫೀತಿಸಿದೆ, ನಾನು ಸವಿದ ಜೀವನದ ಸಿಹಿಯಲ್ಲಿ ಕಹಿ ಇರಲಿಲ್ಲ. ನನಗೆ ಅನುಭವ ಬಂದಿದ್ದು ಜೀವನದ ದುಃಖಗಳನ್ನು ನೋಡಿದ ಮೇಲೆ. ಘಟಂಚ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ದುಃಖದಿಂದ ತುಂಬಿದೆ, ಜೀವನದ ಕೊನೆ ಎಂದರೆ ಸಾವು. ಅಂದಿನಿಂದ ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ದುಃಖ ತುಂಬಿಕೊಂಡಿದೆ.

ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ನಮ್ಮನ್ನೆಲ್ಲಾ ಈ ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದಕ್ಕೆ ಎಂದು ಯೋಚನೆ ಮಾಡಿದಾಗ, ನನಗೆ ಸಂತೋಷ ಆಗುತ್ತದೆ. ಯಾರ ಆತ್ಮ ನಿರ್ವಾಣದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ರಾಂತಿ ಪಡೆದಿರುತ್ತದೋ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವನದ ಕುಟಿಲವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ನನಗೆ ಈಗ ಅರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ.”

“ಜೀವನವೆಲ್ಲ ಕುಟಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದರೆ, ದುಃಖದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಹೇಗೆ” ಎಂದು ಕೇಳಿದ ಚಂದ್ರ

ಸುದತ್ತ ಹೇಳಿದ: “ನಾವು ದುಃಖದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ, ಆದರೆ ಕೆಡುಕನ್ನು ನಿವಾರಿಸಬಹುದು. ಅಂತಹ ಕೆಡುಕನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವುದರ ಮುಖಾಂತರ ನಾವು ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಪದಾರ್ಪಣ ಮಾಡುತ್ತೇವೆ”

ಇಬ್ಬರೂ ರಾಜಗೃಹದ ವಿಹಾರವನ್ನು ತಲುಪಿದ ಮೇಲೆ, ಬುದ್ಧನ ದರ್ಶನ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಕೈಚೋಡಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ: “ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರೇ, ನಮ್ಮನ್ನು ನಿಮ್ಮ ಶಿಷ್ಯರಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸಿ; ನಿಮ್ಮ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಕೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಅಷ್ಟೇ ಕೊಡಿ; ಬುದ್ಧನಲ್ಲಿ, ಸತ್ತದ್ದಲ್ಲಿ, ಬುದ್ಧನ ಸಂಘದಡಿ ಆಶ್ರಯವನ್ನು ಪಡೆಯೋಣ.”

“ಮನುಷ್ಯರ ರಹಸ್ಯ ಚಿಂತನೆಗಳನ್ನು ಓದಲು ತಥಾಗತರು ಚಂದ್ರನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ ಕೇಳಿದರು: “ಓ ಚಂದ್ರ ನಿನಗೆ ತಥಾಗತರ ತತ್ವಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಗೊತ್ತಿದೆಯೇ?”

“ನನಗೆ ಗೊತ್ತು ತಥಾಗತರು ಈ ಪ್ರಪಂಚ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ” ಹೇಳಿದ ಚಂದ್ರ

ಜ್ಞಾನಿ ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಹೀಗೆಂದು ಉತ್ತರಿಸಿದರು: “ನಿಜ ಜೀವನ ದುಃಖದಿಂದ ಕೂಡಿದೆ. ಆದರೆ ತಥಾಗತ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬಂದಿರುವುದು ಮುಕ್ತಿಗೆ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಅವನ ಉದ್ದೇಶ ಈ ದುಃಖದಿಂದ ಹೇಗೆ ಪಾರಾಗುವುದು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವುದು. ನಿನಗೆ ನಿಜವಾಗಲೂ ಕೆಡುಕಿನಿಂದ ಬಿಡುಗಡೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂಬ ಹಂಬಲವಿದ್ದರೆ, ದೃಢವಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಆ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ನಡೆ ಸ್ವಾರ್ಥವನ್ನು ಕೈಬಿಡು; ಆತ್ಮಸಂಯಮವನ್ನು ಪಾಲನೆ ಮಾಡು. ವಿವೇಕದಿಂದ ನಿನ್ನ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಿಕೋ”

“ನಾನು ತಥಾಗತರ ದರ್ಶನ ಮಾಡಲು ಬಂದಿರುವುದು ಶಾಂತಿ ಪಡೆಯುವುದಕ್ಕೇ ಹೊರತು ಕೆಲಸವನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕಲ್ಲ” ಎಂದ ಚಂದ್ರ

ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಹೇಳಿದರು: “ದೃಢವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಶಾಂತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ನಾನು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ತ್ಯಜಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಸಾವು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಖಂಡಿತ ಗೆಲ್ಲಬಹುದು. ನಿರಂತರ ಪ್ರಯತ್ನ ಹಾಗೂ ಪರಿಶ್ರಮಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು. ಪ್ರಪಂಚ ಕೆಡುಕಿನಿಂದ ಕೂಡಿದೆ ಎಂಬುದು ನಿನ್ನ ಭಾವನೆ. ಈ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಯಾರು ಮೋಸ ಮಾಡುವದೋ ಅವರು ಅದೇ ತಂತ್ರಗಳಿಂದ ಹಾಳಾಗುವರು.

ಆ ಕಾರಣದಿಂದಾದರೂ ನೀನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸಬಾರದವ ಸುಖ ಪಾಪದಿಂದ ಕೂಡಿದವಂತಹದು. ನಿನಗೆ ಪಾಪದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸುಖಬೇಕು. ಆದರೆ ಪಾಪದ ಸೋಂಕು ಅಂಟಬಾರದು. ಅದರ ದುಷ್ಟಫಲವು ಬೇಡ. ಯಾರು ಸರಿಯಾದ ಶಿಸ್ತನ್ನು ಪಾಲಿಸುವುದಿಲ್ಲವೋ ಮತ್ತು ಅಂತಹ ನಿಧಿಯನ್ನು ಯಾವುದರಲ್ಲಿ ಪಡೆಯುವುದಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹವರು ಭೂತಕಾಲದ ಬಗ್ಗೆ ನಿಟ್ಟುಸಿರು ಬಿಡುತ್ತ ಬದುಕಿರುತ್ತಾರೆ. ನಿಜವಾಗಲೂ ಕೆಡಕು ಇದೆ. ಆದರೆ ನೀನು ದೂರುತ್ತಿರುವ ಕೆಡಕು ಕರ್ಮನಿಯವದ ನ್ಯಾಯ. ಮನುಷ್ಯ ಏನನ್ನು ಬಿತ್ತುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ಬೆಳೆಯುತ್ತಾನೆ.”

ಅನಂತರ ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ಕಡೆ ತಿರುಗಿ, ಅವನ ಬೆಲೆ ಕಟ್ಟಲಾಗದ ಚಾರಿತ್ರ್ಯವನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹೇಳಿದರು: “ಬ್ರಾಹ್ಮಣನೇ, ನೀನು ನಿನ್ನ ಸಹಯಾತ್ರಿಕನಿಗಿಂತ ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಚೆನ್ನಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೀಯೆ. ಯಾರು ಬೇರೆಯವರ ಸಂಕುಟಗಳನ್ನು ತನ್ನವುಗಳು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೋ, ಅಂತಹವನು ನಾನು ಎಂಬ ಭ್ರಮೆಯನ್ನು ಬೇಗ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಅಂತಹವನು “ತಾವರೆಯ ಹೂವು ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆದರೂ ತನ್ನ ದಳಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ನೀರನ್ನು ಇಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಇದ್ದು. ಈ ಘಟನೆಯ ಸುಖಗಳು ಅವನನ್ನು ಆಕರ್ಷಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಅವನಿಗೆ ವಿಷಾದಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಯಾವುದೇ ಕಾರಣಗಳಿರುವುದಿಲ್ಲ.”

ದಯಾಪು ಮುಖದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣ ಯಾತ್ರಿಕನ ಕಡೆ ಸ್ನೇಹದಿಂದ ನೋಡಿ ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಮುಂದುವರಿಸಿದರು: “ನೀನು ಸಾತ್ವಿಕತೆಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಉದಾತ್ತವಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಗುತ್ತಿರುವೆ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತೀಯೆ. ಶರೀರಕ್ಕೆ ಬರುವ ರೋಗಗಳನ್ನು ಹೇಗೆ ವಾಸಿಮಾಡಬೇಕು ಎಂದು ತಿಳಿದಿರುವುದರಿಂದ, ಹೃದಯದ ರೋಗಗಳನ್ನು ವಾಸಿಮಾಡಲು ನಿನಗೆ ಕೃಪಾಪೂರ್ವಕವಿಲ್ಲ. ಪ್ರೀತಿ-ದಯೆ ಎಂಬ ಬೀಜಗಳಿಂದ ಬೆಳೆಯುವ ಹಣ್ಣುಗಳನ್ನು ಜನ ನೋಡಲಿ. ಯಾವಾಗ ಅವರು ಸರಿಯಾದ ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಬರುವ ಆನಂದವನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವರೋ ಆಗ ಸರಿಯಾದ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬೇಗ ನಡೆಯುವುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಾರಂಭ ಮಾಡುತ್ತಾರೆ. ಅಚಲವಾದ, ಶಾಂತವಾದ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟುತ್ತಾರೆ. ಅಂತಹ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಅವರು ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಮೀರಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಕ್ಷುದ್ರ ಅಪಂಕಾರದಿಂದ ಕೂಡಿದ, ಸಿಡಿಮಿಡಿಸಿ ಬಯಕೆಗಳನ್ನು ಮೀರಿದವರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಹೀಗಾಗಿ ನೀನು ನಿನ್ನ ಮನೆಗೆ ಹಿಂತಿರುಗಿ, ನಿನ್ನ ಯಾವ ಮಿತ್ರರು ದುಃಖಕ್ಕೆ ಒಳಗಾಗುವರೋ, ಯಾರ ಮನಸ್ಸು ಪಾಪದ ಬಯಕೆಗಳ ಭ್ರಮೆಯಿಂದ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುವರೋ ಅಂತಹವರು ಈ ದುಃಖವನ್ನು ಗೆಲ್ಲುತ್ತಾರೆ ಎಂದು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ; ಸರಿಯಾದ ಮಾತುಗಳನ್ನಾಡಿ, ಸತ್ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಿಯೂ ಹರಡಿ. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಕರುಣೆಯ ಅಂತಃಕರಣವುಳ್ಳವರಾಗಿ, ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ, ಉಪದೇಶಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಬೇರೆಯವರ ಸೇವೆಯನ್ನು ಮಾಡಲು ಸಿದ್ಧನಾಗು; ರೋಗಗ್ರಸ್ತರ ನಡುವೆ ದುರಾಸೆಯುಳ್ಳ ಜನರ ನಡುವೆ ದುರಾಸೆಯಿಂದ

ಮುಕ್ತಾಗಿ, ದ್ವೇಷಿಸುವ ಜನರ ನಡುವೆ ದ್ವೇಷಹಿತನಾಗಿ ಬದುಕಿ ಆನಂದದಿಂದಿರು. ಪವಿತ್ರ ಬದುಕಿನ ಆನಂದವನ್ನು ಯಾರು ಕಾಣುತ್ತಾರೋ ಅಂತಹವರು ಮುಕ್ತಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ನಿನ್ನನ್ನು ಹಿಂಬಾಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಚಂದ್ರಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರ ಉಪದೇಶಗಳನ್ನು ತದೇಕ ಚಿತ್ತದಿಂದ ಕೇಳಿ ಹರ್ಷ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ “ಬುದ್ಧನ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡು, ಅವುಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸಲು ನನಗೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಓ ಸುದತ್ತ ನಿನಗೆ ತುಂಬ ಸಂತೋಷವಾಗಿದೆ” ಎಂದ.

“ಮಹಾಸಾಗರ ಒಂದೇ ಒಂದು ರುಚಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಉಪ್ಪಿನ ರುಚಿ. ಅದೇ ರೀತಿ ತಥಾಗತರ ತತ್ವಗಳು ಒಂದೇ ರುಚಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತವೆ - ಅದು ಮುಕ್ತಿಯ ಸವಿ.” ಎಂದು ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ತಿಳಿಸಿದರು.

ಜೂಜುಗಾರನ ಕಣ್ಣು ತೆರೆದವು. ಅವನ ನಿರಾಶಾದ ಬುದ್ಧ ತತ್ವ ಸೂರ್ಯನ ಕಿರಣಗಳಿಂದ ಕರಗಿಹೋಯಿತು. “ಹೇ ಪ್ರಭು, ಋಜುಮಾರ್ಗದ ಉನ್ನತ ದಾರಿಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಬಲ್ಲ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಬದುಕಿಗಾಗಿ ನಾನು ಹಂಬಲಿಸುತ್ತೇನೆ” ಎಂದು ಹೇಳಿದ.

ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಹೇಳಿದರು: “ನಾವಿಕು ಹೇಗೆ ತಮ್ಮ ಶಾಂತ ಸ್ಥಳದ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಲು ತಪಕಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳು ಜ್ಞಾನದ ಆನಂದ ಪಡೆಯಲು ನಿರಂತರವಾಗಿ ಮುನ್ನುಗ್ಗುತ್ತಿರುತ್ತವೆ. ಜ್ಞಾನ ಮಾತ್ರವೇ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ ಸಾಕ್ಷಿಕೆಯ ದಾರಿಯನ್ನು ತೋರುತ್ತದೆ.”

ಜೂಜುಕೋರ ತನ್ನ ಕೈಗಳನ್ನು ಚೋಡಿಸಿ ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರಿಗೆ ಹೇಳಿದ: “ನನ್ನನ್ನು ಅವನ ಮನೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗಲು ಸಹಯಾತ್ರಿಕನನ್ನು ಒಪ್ಪಿಸುತ್ತೀರಾ? ನಾನು ಅವನ ಸೇವೆ ಮಾಡಿ, ಅವನಿಂದ ಕಲಿತು, ಅವನು ಪಡೆಯುವ ಆನಂದವನ್ನು ನಾನೂ ಪಡೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು.”

ಬುದ್ಧ ಭಗವಾನರು ಉತ್ತರಿಸಿದರು: “ಸುದತ್ತ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಯಾವುದು ಸರಿ ಎನ್ನಿಸುತ್ತೋ ಅದನ್ನು ಮಾಡಲಿ” ಎಂದ.

ಸುದತ್ತ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡಲು ಚಂದ್ರನನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಒಪ್ಪಿಗೆ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದ: “ತತ್ವಜ್ಞಾನಿ ಅನುದದ್ಧ ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದ ಬಗ್ಗೆ ಉಪದೇಶ ನೀಡಿದ್ದಾನೆ. ಅದು ಏನನ್ನು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದರೆ ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳು ಸತ್ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಮರೆಯಾಗಲಿ; ಯಾರು ವಿವೇಚನಾರಹಿತನಾಗಿ ಅನಂತರ ವ್ಯಥೆ ಸ್ವಭಾವ ಹೊಂದುವರೋ ಅಂತಹವರು ಚಂದ್ರ ಹೇಗೆ ಮೋಡಗಳಿಂದ ಹೊರಬಂದು ಬೆಳಕನ್ನು ನೀಡುತ್ತಾನೋ ಹಾಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಬೆಳಕುತೋರುತ್ತಾರೆ.”

ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲ ಹೃದಯಗಳೂ ಮಂಗಳಕರವಾದ ಮುಕ್ತಿವಾರ್ತೆಯನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವುದನ್ನು ಅರಿತ ತಥಾಗತರು ತಮ್ಮ ಧಾರ್ಮಿಕ ವ್ಯಾಖ್ಯೆಗಳಿಂದ, ಉಪದೇಶಗಳಿಂದ

ಹರಿದಂಬಿಸಿದರು, ಸಂತೋಷಪಡಿಸಿದರು. ಅಂತಿಮವಾಗಿ ಹೀಗೆ ಉಪದೇಶ ಮಾಡಿದರು: “ಇದು ತಾವು ಉದಾತ್ತವಾದ ನಿರ್ವಾಣದ ಗುರಿಯನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದವ ಸೂಚನೆ. ಯಾವ ಆಕಸ್ಮಿಕಗಳೂ, ಯಾವುದೇ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಕದಡುವುದಿಲ್ಲ. ಪ್ರಪಂಚದ ಕುದಿತಗಳ ನಡುವೆಯೂ ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ತಿಳಿಗೊಳದ ನೀರಿನಂತೆ, ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ‘ಅಹಂ’ನ ಬಗೆಗಿನ ಎಲ್ಲ ವ್ಯಾಪೋಹವೂ ಸತ್ತು ಹೋಗಿರುತ್ತದೆ. ಮುರಿದ ಕೊಂಬೆ ಹೇಗೆ ಫಲ ನೀಡುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಅದು ಆಗಿಬಿಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ನೋವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಎಲ್ಲ ಜೀವಿಗಳ ಮೇಲೆ ನಿಮ್ಮ ದಯೆ ಇರಲಿ. ಸತ್ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾಡುವುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಬಳಲಿಕೆಯಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಮ್ಮ ಹೃದಯ ಎತ್ತರಕ್ಕೆ ಸ್ಪಂದಿಸುತ್ತದೆ; ವಿಶಾಲವಾಗುತ್ತದೆ; ಉದಾತ್ತ ಬದುಕಿನೆಡೆಗೆ ತಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ; ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಬುದ್ಧನ ವಿಚಾರಗಳಿಂದ ಸ್ಫೂರ್ತಿಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ನಿಮ್ಮ ಮನಸ್ಸು ಹಿಂದೆಂದಿಗಿಂತಲೂ ತಿಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಏಕೆಂದರೆ ಅದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಉದ್ಧ, ಅಗಲ ಆಳಗಳನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಅದು ಜೀವನ ತಾನು ಅರಸಬೇಕಾಗಿರುವ ಏಕೈಕ ಗುರಿಯತ್ತ ತಡಿಯುತ್ತಿರುತ್ತದೆ – ಅದೇ ‘ನಿರ್ವಾಣ’ದ ಗುರಿ.
